

Voorstel

<i>Aan</i>	: Burgemeester en Wethouders	<i>Zaaknummer</i>	: 2012-22079
<i>Status</i>	: Openbaar / Ter besluitvorming	<i>Datum</i>	: 19 november 2012
<i>Afdeling</i>	: Maatschappelijke zaken	<i>Paraaf medewerk(st)er:</i>	<i>Raad:</i> : Ja ter besluitvorming
<i>Medewerk(st)er</i>	: P.C.M. Jehee		<i>Or</i> : Nee
<i>Telefoonnummer</i>	: 071 406 5632		<i>Communicatie:</i> : Ja
<i>Portefeuillehouder</i>	: Mostert, I.G.; Binnendijk D.C.W.		<i>Evaluatie</i> : Ja
<i>Bijlage(n)</i>	: 3		19-11-2012

Onderwerp:

Jeugd op Koers 2.0

Samenvatting:

De WMO-raad adviseert in positief kritische zin over de conceptnota (zie bijlage). Ook de commentaren van diverse partners en platformen waarin de conceptnota is besproken zijn van een soortgelijke strekking. Er zijn enige redactionele en kleine feitelijke correcties doorgevoerd. De hoofdlijnen in de nota Jeugd op Koers 2.0 zijn ten opzichte van het concept onveranderd gebleven.

Gevraagde beslissing:

1. Vaststelling van de nota Jeugd op koers versie 2.0
2. Instemmen met (de reactie op) het advies van de WMO-raad
3. De betrokken organisaties in een bijeenkomst op de hoogte stellen van uw besluit.

☐ Intern advies		☐ Extern advies					WMO raad
Circuleren B&W	Secr.	Burg.	Weth. I	Weth. II	Weth. III	Weth. IV	Datum besluit B&W/Burgemeester
Akkoord:							20-11-2012
Bespreken B&W-vergadering							Nr. 15

Besluit:

Overeenkomstig
het voorstel besloten

Aan de gemeenteraad

Zaaknummer : 2012 - 22079
Programma : «veld1»
Onderwerp : Jeugd op Koers 2.0

Katwijk, 20 november 2012.

Inleiding

De komende jaren staan in het teken van voorbereiding op drie decentralisaties van rijksbeleid in casu de decentralisatie van de jeugdzorg.

Jarenlang zijn algemene voorzieningen gesubsidieerd voor hun algemene bijdrage aan gemeentelijke doelstellingen waaronder het bevorderen van de participatie in sport, sociaal cultureel werk en cultuur. Recent is met het oog op deze participatieverhoging ingezet op het aanbrengen van samenhang in deze voorzieningen. Hierbij is vooral gebruik gemaakt van zgn combinatiefunctionarissen. De implementatie van deze programma's over heel Katwijk wordt in 2013 afgerond.

Hiernaast is al jarenlang ingezet op preventie en vroegsignalering in algemene voorzieningen zoals bijvoorbeeld deskundigheidsbevordering in voor- en schoolse voorzieningen en in het ambulante en categorale jongerenwerk. Op dit moment wordt een project voorbereid waarin werkwijzen binnen het categorale jongerenwerk op een structurele wijze overgenomen wordt in de reguliere aanpak van alle jongerenwerkers. Praktische samenwerking met hulpverleningsinstellingen, waarin individuele (pedagogische) trajecten van jongeren centraal staan en ouderbetrokkenheid onmisbaar is, moet leiden tot eerdere en snellere hulp die effectief is. Hier gaat het om individuele trajecten die "licht" van aard zijn (pedagogisch en preventief), een corrigerende werking hebben en gericht zijn op herstel van het "gewone leven". Deze trajecten maken gebruik van algemene voorzieningen door samen met zorginstellingen hiervoor plannen te ontwikkelen.

De gemeentelijke doelstellingen binnen het jeugdbeleid zullen steeds concreter inzoomen op de problemen die de foto heeft blootgelegd. Bij het in stand houden van de algemene voorzieningen zal het met name gaan op de bijdrage aan het ondervangen en oplossen van deze problemen.

Beoogd resultaat

Consensus over 1) de visie op algemene voorzieningen en diens gevolg 2) algemene instemming met het streven deze te handhaven op het huidige niveau en deze op basis van de foto 3) te focussen op de (preventieve en licht corrigerende) bijdrage die gericht is op een ongestoorde ontwikkeling van de jeugd en een verminderde toestroom naar de jeugdzorg.

Argumenten

Vaststelling van de nota Jeugd op Koers 2.0 is de opmaat voor de transitie jeugdzorg.

In een beperkte kring van instellingen is de nota besproken en van commentaar voorzien. Het advies van de WMO adviesraad heeft voor wat betreft de hoofdlijn van het beleid niet geleid tot andere inzichten. Een aantal opmerkingen in de commissie heeft geleid tot enige aanpassingen. Kleine correcties van redactionele en feitelijke aard zijn doorgevoerd.

Instemming met een visie op algemene voorzieningen geeft richting en sturing.

Een visie geeft richting en de mogelijkheid te sturen richting de bijdrage aan gemeentelijk beleidsdoelstellingen. De gemeentelijke beleidsdoelstellingen voor de jeugd zijn in algemene zin verwoord als het mogelijk maken van een ongestoorde ontwikkeling van de jeugd naar volwassenheid. De kansen op een ongestoorde ontwikkeling, die algemene voorzieningen jeugdigen kunnen bieden, zijn voor ca 85 % van de jeugd zodanig dat de ontwikkeling in

redelijke mate slaagt. Hiermee wordt een instrumentele visie gestipuleerd. Algemene voorzieningen kunnen immers als instrument worden ingezet.

De foto beschrijft zo objectief mogelijk de staat van de jeugd.

Zoveel mogelijk gegevens zijn verzameld om de feitelijke stand van zaken de jeugd weer te geven. Het beeld is niet compleet en enigszins vertekend in de richting van wat opvallend is. Desondanks is er sprake van een objectieve weergave. Er zijn veel verschillende bronnen gebruikt. Deze geven met elkaar kleur aan de foto. Het beeld is aanleiding om de algemene voorzieningen veel meer in te zetten op het voorkomen van stoornissen / belemmeringen in de ontwikkeling van jeugdigen in hun ontwikkeling.

De foto zal overigens ook voorgelegd worden aan een groep van deskundigen om de mogelijke oorzaken van dit beeld te verklaren.

Instemmen met wat we willen bereiken en wat we willen gaan doen, is feitelijke bevestiging van bestaand beleid en het aanbrengen van enige focus.

Reeds jarenlang is het jeugdbeleid stabiel in haar doelstellingen. Wat we doen en willen gaan doen zijn dan ook niet anders dan voortzetting van het bestaande en een verdere ontwikkeling ervan. De ontwikkeling gaat in de richting van een focus op de preventieve en correctieve kracht van de algemene voorzieningen. Niet alleen de participatie van de jeugd aan algemene (pedagogische) voorzieningen wordt bevorderd; ook wordt ingezet op een meer instrumentele inzet van deze voorzieningen om 1) te voorkomen dat de ontwikkeling van jeugdigen ontspoot en 2) stagnaties te herstellen in de ontwikkeling naar volwassenheid. Hierdoor wordt de noodzaak van de toestroom in de zware en dure voorzieningen in de jeugdzorg minder.

Instemmen met (de reactie op) het advies van de WMO-raad is een bevestiging van het gestelde in de nota.

De WMO raad constateert dat er veel wordt gedaan voor de Katwijkse jeugd om deze in het juiste spoor te krijgen of te houden. Zij acht samenhang van alle preventieve maatregelen van groot belang en meent dat op onderdelen een aanzet wordt gegeven om de transitie van de jeugdzorg te doen slagen. In de bijlage is het advies en de reactie op het advies opgenomen.

Instemmen met de nota “zonder jeugdparticipatie” betekent niet dat de jeugd niet serieus is en wordt genomen.

Door alle gegevens over de toestand van de jeugd bij elkaar te brengen in een foto staan jongeren zeer centraal in deze nota en wordt er serieus rekening met hen gehouden. Het incidenteel betrekken van jongeren bij beleid is niet in alle gevallen opportuun en in deze (incidentele) vorm zeer arbeidsintensief. Er kan immers geen gebruik worden gemaakt van enige vorm van geïnstitutionaliseerde inspraak / participatie omdat deze eenvoudigweg niet aanwezig is. Van representativiteit is bij welke vorm van jeugdparticipatie dan ook nauwelijks sprake; hierop is in het verleden (van B-involved) erg veel kritiek geweest terwijl bij dit initiatief sprake was van “eigen kracht”.

Betrokkenheid van jongeren is vooral van belang wanneer het gaat om de eigen ontwikkeling van jongeren, de eigen toekomst en de eigen directe omgeving. Veel trajecten van jongeren in het jongerenwerk zijn gericht op het motiveren van jongeren om aan hun ontwikkeling te werken vooral als deze niet zo vanzelfsprekend verloopt. Juist dan geldt het principe als een methodisch principe “op eigen kracht”. De veranderingen die in de regio (in den lande) ingezet worden in de jeugdzorg is dat altijd gesproken wordt met jongeren en ouders en nooit (meer) zonder hen en over hen.

Instemmen met de gedragslijn om sturing op effecten te benaderen.

Het nemen van een periodieke foto is een vorm van effectmeting. De huidige foto is in dit verband te beschouwen als een nul-meting.

Metten van maatschappelijke effecten is overigens zeer kostbaar! Effectmeting vindt vooral plaats op methoden en werkwijzen en vervolgens als bewezen effectieve methode aan de man gebracht (vaak ook weer voor veel geld). In de jeugdzorg streven we er naar zoveel mogelijk van deze methoden gebruik te maken. Het programma positief opvoeden (Triple P) is er zo een. Benchmarking zou een instrument kunnen zijn, ware het niet dat jarenlange benchmarking weliswaar trends aangeeft maar niet de oorzaken van deze trends blootlegt.

Het maken van een foto eind 2014 en het zo smart mogelijk formuleren van de effecten en prestaties benaderen de sturing die zonder al te veel kosten haalbaar is. Expliciete evaluatie van de voorgestane richting van het jeugdbeleid na 2 jaar maakt bijsturing mogelijk. De grootste sturende kracht zit hem veelal niet aan de voorkant maar in de bijsturing gedurende het uitvoeringsproces.

Kanttekeningen

De financiering van de algemene voorzieningen en ontwikkelkosten is een risicofactor.

Omdat uitgangspunt is de algemene voorzieningen op dezelfde wijze te handhaven als tot nu toe en deze een nadrukkelijke focus te geven op hun bijdrage aan preventie en jeugdzorg kan budgettaire neutrale uitvoering plaatsvinden. In ontwikkelings- en implementatiekosten is voornamelijk in beperkte mate voorzien. Deze kunnen op dit moment nog ten laste van diverse begrotingsposten worden gebracht.

Middelen

Uitgangspunt is een budgettaire uitvoering.

Commissie

Naar aanleiding van de commissiebehandeling is een aantal aanpassingen doorgevoerd. Dit geldt voor deze aanbiedingsnota (opmerkingen onderzoek naar verklaringen van de foto, jeugdparticipatie en effectmeting) en voor de nota Jeugd op Koers (positief jeugdbeleid in casu de pedagogische civil society). Zie bijlage 3.

Uitvoering

Invoering van de inhoudelijke vernieuwing vindt plaats in pilots. Hiervoor wordt een implementatieplan ontwikkeld.

Bijlage(n)

1. nota Jeugd op Koers 2.0
2. reactie op advies WMO-raad
3. opmerkingen in de commissie met reactie

Burgemeester en wethouders van Katwijk,
De secretaris   De burgemeester

Raadsbesluit

Zaaknummer : 2012 - 22079
Programma : «veld1»
Onderwerp : Jeugd op Koers 2.0

De raad van de gemeente Katwijk;
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Katwijk van 20 november 2012.;
gelet op gelet op artikel 108 van de Gemeentewet;

B E S L U I T :

Vast te stellen de nota Jeugd op koers versie 2.0

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Katwijk
in zijn openbare vergadering van 20 december 2012

De griffier

De voorzitter

Jeugd op koers versie 2.0

Katwijk, december 2012

Jeugd op koers versie 2.0

Inhoudsopgave

Jeugd op koers versie 2.0	1
1. Inleiding	4
1.1. Algemeen	4
1.2. Verantwoording.....	4
2. Visie	4
2.1. Visie op algemene voorzieningen (sociale infrastructuur): nadruk op preventie	5
3. Hoe staat de jeugd er voor in 2012?	7
3.1. Het algemene beeld van de jeugd en het gebruik van algemene en zorgvoorzieningen	7
4. Wat willen we bereiken?.....	10
4.1. Wat willen we bereiken 0 tot 23 jarigen?	10
4.2. Uitwerking van wat we willen bereiken(effecten en prestaties):.....	11
4.2.1. Algemene voorzieningen	11
4.2.2. Zorgvoorzieningen: Jeugdzorg, preventie en eerste lijn.....	14
5. Wat gaan we doen	16
5.1. Wat gaan we doen voor -9maanden tot 23 jarigen?	16
5.2. Uitwerking van wat we gaan doen.....	17
5.2.1. Algemene voorzieningen	17
5.2.2. Zorgvoorzieningen: Jeugdzorg, preventie en eerste lijn	21
Bijlage 1 De foto van de Katwijkse visies op het Jeugddomein 2012.....	24
Visie op algemene voorzieningen (sociale infrastructuur): nadruk op preventie	24
De pedagogische visie	25
Visie op het Centrum voor Jeugd en Gezin.....	26
Visie op voorschoolse voorzieningen	27
Visie op (jeugd)gezondheidszorg.....	27
Visie op onderwijs	28
Visie op combinatiefuncties	29
Visie op jeugd en jongerenwerk	29
Visie op sport en bewegen	31
Visie op maatschappelijke stage.....	31
Bijlage 2. De foto van de Katwijkse jeugd 2011.....	32
Algemeen Een stand van zaken	32
1. Risicofactoren in de gezins- en woonsituatie jeugdigen:.....	33
2. Gezondheid	34
3. Deelname voorschoolse voorzieningen (wet OKE;).....	35
4. Deelname onderwijs.....	36

5.	Deelname aan vormen van tijdsbesteding	40
6.	Deelname Sport	40
7.	Deelname cultuur	41
8.	Deelname Clubwerk:.....	41
9.	Deelname Open jongerenwerk:.....	42
10.	Deelname Tienerwerk Factory	42
11.	Deelname Scouting en Zeeverkenners	42
12.	Jongereninformatie	43
13.	Deelname ambulant jongerenwerk.....	43
14.	Deelname Jeugdzorg	44
Bijlage 3	planning	48
Bijlage 4	Factsheet jeugdzorg.....	49

1. Inleiding

1.1. Algemeen

Heroriëntatie noodzakelijk

Aandacht voor jeugd(beleid) heeft in Katwijk decennialang centraal gestaan in het gemeentelijke welzijnsbeleid. De recente beleidsontwikkelingen op rijksniveau in het kader van vier decentralisaties (Invoering Wet Werken Naar Vermogen, overheveling begeleiding Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten, invoering Jeugdwet en invoering Wet passend onderwijs) vragen vanwege de impact op gemeentelijk beleid thans om een stevige heroriëntatie.

In deze beleidsnota wordt het bestaande beleid voortgezet en zullen slechts accenten worden geplaatst om meer focus te geven. Hierbij vormt de huidige stand van zaken ten aanzien van de jeugd de basis om richting te geven. In de vertrouwelijke bijlagen treft u een uitgebreide foto aan van de situatie van de Katwijkse jeugd anno 2011 / 2012. Met deze foto is overigens wel wat aan de hand. Het geeft een vertekend beeld omdat vooral ingezoomd wordt op ca. 15% van de jeugd die meer dan gemiddeld tot heel veel aandacht nodig heeft. Hierdoor is van ca. 85 % van de jeugd geen foto afgebeeld. Ca 85 % van de jeugd gedijt redelijk tot goed bij het huidige beleid.

Beleidsactualisering van de laatste jaren (bestaand beleid) wordt bevestigd

Leidraad in deze notitie zullen zijn het nieuwe WMO-beleidsplan vastgesteld d.d. maart 2012, de nieuwe beleidsregels voor subsidiëring, de Lokaal Educatieve Agenda en de pedagogische invulling van het jeugdbeleid zoals in de nota Jeugd op Koers, 1999. Voor wat betreft het WMO-beleidsplan kan gesteld worden dat hier uitwerking wordt gegeven aan domein 2. Op veel deelterreinen heeft actualisering recent in uitwerkingsnotities en actuele besluitvormingsnota's plaatsgevonden. Een heroriëntatie houdt in dat het jeugdbeleid geëvalueerd wordt in samenspraak met het veld. De voorliggende nota is tot stand gekomen door te "knippen en plakken" vanuit bestaande beleidsnotities en schetst dan ook in feite hoofdzakelijk "bestaand beleid".

Sturing en interactief beleid

De politiek is in eerste instantie zelf aan zet om de kaders te bepalen. Deze opvatting wordt duidelijk verwoord in de uitgangspunten voor het subsidiebeleid dat onlangs is vastgesteld. De maatschappelijke organisaties zijn uitvoerders van het lokale beleid en ontvangen subsidies *in de mate waarin zij* bijdragen aan de realisering van de gemeentelijke doelstellingen. Invoering van de decentralisaties i.c. transitie en de financiële situatie in de komende jaren vraagt om een deelgebieden overstijgende en integrale nota; het interactieve proces zal bij de uitvoering c.q. implementatie van het beleid uitvoerig plaatsvinden.

Looptijd nota in het licht van "voorbereiding".

Onderhavige nota jeugd op koers 2.0 zal zo mogelijk "transitieproof" zijn en is in feite een voorbereiding op de nieuwe Jeugdwet. De looptijd van deze nota gaat tot 2015, het invoeringsjaar van de nieuwe Jeugdwet. Voor na 2015 zal een lokale nota jeugdbeleid meer ingaan op het "jeugdzorgbeleid" voor de hierboven aangeduide 15 % van de jeugd. De decentralisatie van jeugdzorg betreft jeugdigen die extra ondersteuning nodig hebben. De relatie tussen het huidige beleid gericht op de algemene voorzieningen en het nieuwe beleid o.m. gericht op de jeugdzorgvoorzieningen zal in de komende twee jaar worden gelegd. Voorwaarde is dat de huidige voorzieningen van goede kwaliteit zijn om een basisinfrastructuur voor 100% van de jeugd te hebben die gericht en preventief ingezet kan worden. Het gaat in deze nota om bestaand beleid plus een gerichte focus.

1.2. Verantwoording

Deze versie van J.O.K. 2.0 is minder uitgebreid dan de vorige. Het streven naar het SMART formuleren van gemeentelijke doelstellingen en beoogde maatschappelijke effecten is hier mede debet aan. Heel concreet zal worden aangegeven wat de doelstellingen zijn en hoe we deze willen bereiken. Hiermee volgen we de opbouw van de teksten in de gemeentebegroting.

2. Visie

2.1. Visie op algemene voorzieningen (sociale infrastructuur): nadruk op preventie

Gericht op 100% van de jeugd

Katwijk kent een hoge mate van “civil society”

Onze jeugd groeit op door de onderdompeling in het leven van alledag. Dit “normale leven” wordt van oudsher gekenmerkt door sterke familieverbanden, vrienden- en kennissenkringen die stevig vervlochten zijn in de kernen van onze gemeente. Veelal overschrijden deze relaties de dorpskernen. Die sterke verbondenheid met elkaar zien we terug in een actieve deelname aan en het organiseren van onder andere sportieve, recreatieve en culturele activiteiten. Velen staan niet alleen op eigen benen maar zetten zich als vrijwilliger in voor anderen in de samenleving (actief burgerschap). Het gaat hier ook om de zogenaamd initiatiefrijken in onze samenleving, om draagkracht en draagvlak. De sociale infrastructuur die op deze wijze is gerealiseerd bestaat o.m. uit sportverenigingen, jeugd en jongerenwerk waaronder jongerencentra, scouting en kerkelijk gebonden clubwerk, peuterspeelzaalwerk / kinderopvang, wijkverenigingen (sociaal cultureel werk), Oranjeverenigingen (volksfeesten), culturele verenigingen (harmonie, fanfare en brassbands, zangkoren e.d.), het onderwijsveld, het ouderenwerk, vluchtelingenwerk en niet te vergeten de mantelzorg. Deze sociale infrastructuur stimuleert en biedt kansen aan inwoners om te participeren in de samenleving. De gemeente rekent en bouwt op de eigen kracht van zowel de initiatiefrijken als de kwetsbare burger. De hechte betrokkenheid zien we terug in de zorg voor elkaar, voor kwetsbare familieleden en kwetsbare groepen. Katwijk kent hierdoor een grote mate van ‘civil society’ met sterke samenwerkingsverbanden en veel informele zorg. Door stevig te blijven inzetten op de algemene onderdelen van de sociale infrastructuur is de verwachting dat inwoners niet snel een beroep hoeven te doen op het specialistische en zware vangnet van maatschappelijke ondersteuning.

Positief jeugdbeleid heeft ook te maken met de inrichting van de wijken. In het domein van ruimtelijke ordening zijn belangrijke bijdragen te leveren aan het jeugdbeleid zoals het realiseren van kindvriendelijke wijken en veilige wijken. Ook in het wijkgericht werken waar het gaat om onder meer sociale binding in de wijk en het werken aan de hand van de wijkbarometer, staat bij het “elkaar kennen” ook het elkaar steunen centraal. In het kader van het jeugdbeleid gaat het om de onderlinge steun bij eenvoudige opvoedvragen. Wijk- en buurtverenigingen, jeugdverenigingen, sportverenigingen, scholen en ook de Centra voor Jeugd en Gezin spelen hierin een rol.

Ca 85% van de jeugd maakt een relatief ongestoorde ontwikkeling naar volwassenheid door

Mensen maken de samenleving. Elk mens doet dit op zijn eigen wijze en maakt zijn eigen keuzes. De optelsom is een samenleving waarin ruimte is voor de verschillende keuzes en waarin iedereen zoveel mogelijk zijn eigen leven kan leiden. De meeste mensen kunnen en doen dit met verve. Zij gaan naar school, zijn aan het werk, leiden een actief sociaal leven met vrienden en binnen diverse verenigingen. Zij voorzien zelfstandig in hun levensonderhoud, voeden hun kinderen op en regelen de ondersteuning die in het leven soms nodig is. Zij participeren optimaal naar eigen vermogen in de samenleving en nemen hiervoor de verantwoordelijkheid: op eigen kracht. Dit alledaagse leven “het gewone leven” is toereikend voor ca. 85 % van de jeugd om een ongestoorde ontwikkeling naar volwassenheid door te maken. Het grootste deel van de jeugd krijgt in de verschillende levensfasen een aantal mogelijkheden en kansen aangereikt om zich te ontplooien en haar talenten te ontwikkelen.

Het gemeentelijk beleid is gericht op het scheppen van voorwaarden om deze infrastructuur in stand te houden voor alle burgers en voor alle jeugdigen. Het merendeel van de jeugd (ca. 85%) vaart hier wel bij en gedijt goed. Binnen het jeugdbeleid in Nederland wordt veelvuldig onderscheid gemaakt in 85 % en 15 % van de jeugd. Ca 85 % van de jeugd groeit zonder al te veel problemen en als het ware geruisloos op tot volwassenheid; ca. 15 % van de jeugd heeft meer aandacht nodig. Deze 15 % wordt nog vaak verder onderverdeeld in 12 en 3 %. Het laatste deel vergt heel veel aandacht; de voor deze jeugd noodzakelijke (intramurale) voorzieningen zijn zeer kostbaar.

Ca 15% van de jeugd vraagt extra ondersteuning

Inclusief beleid

De gemeente richt zich ook op de burger die niet in alle opzichten op eigen kracht mee kan draaien. Het gemeentelijk beleid (WMO) kent als uitgangspunt dat de algemene voorzieningen zoveel mogelijk zijn ingericht voor gebruik door alle burgers. Voorwaarde hiervoor is dat er sprake is van “inclusief beleid”. Voor de jeugdvoorzieningen betekent dit dat vooraf rekening wordt gehouden met de verschillende mogelijkheden en belemmeringen van lichamelijke en (licht) verstandelijk beperkten en kinderen met een (licht) psychiatrische stoornis. Uitgangspunt is niet de “gemiddelde jeugdige” maar de jeugdige in al zijn diversiteit (wensen, behoeften, mogelijkheden, talenten en beperkingen).

Een grotere betrokkenheid ouders

De gemeente erkent dat de belangrijkste rol bij het voorkomen van problemen in de ontwikkeling van de jeugd bij de ouders ligt en wil dan ook dat ouders waar nodig in hun opvoedende rol worden gestimuleerd en ondersteund.

Meer preventie, signalering en “ontzorgen”.

Een belangrijk accent in het jeugdbeleid voor de komende jaren wordt dat alle betrokkenen (vrijwilligers en professionals) bij opvoeding en ontwikkeling van de jeugd een nog grotere proactieve, preventieve en signalerende inzet ontwikkelen dan thans vaak het geval lijkt. Voor zorgprofessionals geldt dat zij gestimuleerd worden om veel meer gebruik te maken van de functies van de algemene voorzieningen. Het gaat hier om het “out of the box” denken van de zorgprofessional waarbij jeugdigen niet benaderd worden vanuit een medisch diagnostisch model maar veel meer gekeken wordt naar de mogelijkheden die het dagelijkse “normale leven” c.q. de algemene voorzieningen kunnen bieden.

Meer samenhang tussen algemene en zorgvoorzieningen

Een gerichte inzet op grond van inclusief beleid en een doelgroepgerichte inzet binnen een algemene setting zullen meer aandacht krijgen. Concreet wordt gedacht aan maatschappelijke stages, “social return” projecten en ook individuele (“herstel”)trajecten. Zo gaat het om het leggen van dwarsverbanden tussen te veel gescheiden domeinen van jeugdzorg en algemene voorzieningen (voorschoolse en schoolse voorzieningen, jeugdwerk, sport, culturele verenigingen, wijkwerk, jongerenwerk etc.) in de vorm van arrangementen (trajecten). Bij het streven van jeugdzorg om “het normale leven te herstellen” zal veel meer gericht gebruik worden gemaakt van een scala van kansen binnen het jeugd en jongerenwerk, binnen de sport en het culturele domein. Uitgaan van de eigen kracht, de eigen mogelijkheden en de eigen netwerken betekent immers benutten van de sociale infrastructuur. Vanuit het besef dat er nog meer bezuinigingen op ons afkomen, is het dan ook des te meer van belang dat de algemene voorzieningen gericht ingezet worden om de ontwikkeling van deze 15 % die meer ondersteuning nodig heeft, te versterken.

De opgave

De algemene voorzieningen behoren tot het “normale leven” en ca. 85 % ontwikkelen zich zonder al te grote problemen tot actieve en verantwoordelijke burgers. Door de manier waarop we naar de jeugd kijken en focussen op hiaten in de ontwikkeling, tekortkomingen en kleine en grote afwijkingen, wordt een jeugdige al gauw een onderwerp van zorg. Professionele hulpverleners doen hieraan mee en zoeken naar hulpvormen die apart staan van het gewone leven met andere worden “er wordt gezocht naar een aanpak buiten de algemene voorzieningen”. Geleidelijk dringt het besef door dat dat anders moet. Niet alleen wordt de zorg onbetaalbaar maar eerdere en snellere zorg voorkomt ook een vaak eindeloze tocht van de ene behandelvorm naar de andere. Etikettering (indicering) is als het ware een perverse prikkel om zorg te krijgen en te geven. Stigmatisering kan het gevolg zijn evenals het versterken van het ongewenste gedrag. Dit groeiende besef wordt aangeduid met “het ontzorgen”. Hou kinderen in het gewone leven en laat ze algemene voorzieningen gebruiken in plaats van aparte voorzieningen en “behandel” methoden.

De opgave voor de komende jaren zal worden: de sociale infrastructuur versterken, in standhouden en meer “benutten”. Algemene voorzieningen leveren instrumenten voor realisering van pedagogische doelstellingen voor 100% van de jeugd; bij ca. 15% moet meer aandacht (pedagogische zorg) worden besteed om redelijk succesvol op te kunnen groeien. Achterliggende vraag hierbij is: Hoe rust je de algemene voorzieningen voor deze extra taak uit? Hierbij moet opgemerkt worden dat voor een klein deel van de jeugd zware specialistische zorg zonder meer vereist is.

De opgave luidt:

Laat de jeugd het normale leven leiden;

Laat de algemene voorzieningen hun pedagogische werk doen;

Doe als gemeente een beroep op algemene voorzieningen en ondersteun deze hierbij;

Daar waar nodig richt “zorg” op het herstellen van het “normale leven”.

Hoofddoelstelling / opgave	
Bestaand beleid onverminderd voortzetten	
Algemene voorzieningen (Sociale infrastructuur) versterken, instandhouden voor 100 % van de jeugdigen (85% heeft hier voldoende aan!)	Enige focus aanbrengen van algemene voorzieningen op preventie en vroegsignalering en op ondersteuning van jeugdigen, die dat nodig hebben (ca. 15 %).
	Stimuleren van de rol en betrokkenheid van de ouders.
	Voortzetten van het stimuleren van preventie en vroegsignalering
	Opnemen van zogenaamde individuele hersteltrajecten in algemene voorzieningen voor jeugdigen die het niet op eigen kracht kunnen.
	Ontwikkelen en stimuleren van een nieuwe aanpak (herstel van normale leven) bij zorginstellingen.

3. Hoe staat de jeugd er voor in 2012?

Ondanks veel beleidsaandacht voor de jeugd is de vraag hoe de jeugd er voorstaat nog nauwelijks gesteld. De indicatoren in de gemeentebegroting zijn voornamelijk gericht op het kwantitatieve (aantal bezoekers, aantal vrijwilligers). Aan de hand van een analyse van de thans beschikbare gegevens kan overigens wel een globale schets gegeven worden van de situatie van de Katwijkse jeugd. Deze notitie geeft op basis van de schets van de stand van zaken (zie ook bijlage 2) een verscherpte focus in de beleidsuitvoering.

Het geboortecijfer schommelt enigszins maar geeft een stabiel beeld. Het aantal jeugdigen tot 17 jaar is in 2011 ten opzichte van 2007 met 3 % gedaald; tot 2020 is dit aantal redelijk stabiel. (zie bijlage)

Jeugdigen 2011	Aantal	85%	15%
t/m 17 jaar	14.687	12.484	2.203
t/m 23 jaar	19.921	16.932	2.988

3.1. *Het algemene beeld van de jeugd en het gebruik van algemene en zorgvoorzieningen*

Beeld van ca. 85% van de jeugd

Als het lage jeugdwerkloosheidscijfers een indicator is voor het wel en wee van de jeugd kan gesteld kan worden dat het algemene beeld redelijk overeenkomt met het landelijke. Ca 85% van de Katwijkse jeugd doet het redelijk tot goed. De deelname aan vrije tijdsvoorzieningen als indicator bevestigt dit beeld.

Gebruik van voorzieningen voor 100 %

Het gebruik van het voorschoolse voorzieningen is zeer hoog, te weten: **64 plu 18,9 % = 82,9 %**. Aan het (gesubsidieerde) van oudsher kerkelijk gelieerde clubwerk neemt **1998** jeugdigen deel. Bij scouting zijn **395** jeugdigen betrokken Bij sportverenigingen zijn **78%** basisschoolleerlingen en **67%** van de VO-leerlingen actief. Binnen het project combinatiefuncties neemt vrijwel **100%** van de leerlingen deel aan het programma van de

schoolkunstcommissie Primair Onderwijs met een kennismaking met 6 kunstuitingen gedurende de (basis)schoolperiode. De workshops buiten schooltijd binnen dit programma zijn onlangs zeer sterk uitgebreid. Op dit moment worden **292** jeugdigen. De CKVcommissie voor het Voortgezet Onderwijs bereikt ca. **500** leerlingen met jaarlijks 4 bijzondere projecten. De combinatiefunctie sport is zeer succesvol. Er is evenwel geen instrument om het aantal unieke jongeren, dat bereikt is, te meten. Het jeugd en jongerenwerk bereikt **620** jongeren en **974** tieners waaronder **464** door FactorY. Bij jongerenwebsite Kattuk.nl zijn **25** vrijwilligers actief. De site heeft **1988** leden

Van de muziekschool maken 703 leerlingen tot 20 jaar gebruik. In verenigingsverband zijn **251** jeugdigen betrokken bij muziekbeoefening en het maken van toneel. Dansscholen zijn in opkomst en trekken veel belangstelling onder de jeugd. Omdat Katwijkse jongeren minder zak- en/of kleedgeld krijgen (GGD-peiling 2008) hebben ze vaker een bijbaan in vakanties en gedurende het hele jaar. Al met al kan gesteld worden dat aan jeugdigen een aantal kansen wordt geboden om actief te zijn in hun vrije tijd en dat zij hiervan in groten getale ook gebruik van maken.

Beeld van ca. 15% van de jeugd

Desondanks kan dit ietwat rooskleurige beeld genuanceerd worden.

In de WMO-benchmark worden vier indicatoren gehanteerd om te bekijken hoe de stand van zaken is van de Katwijkse jeugd. Deze zijn schoolverzuim, voortijdig schoolverlaten, jeugdcriminaliteit en het gebruik van jeugdzorg. De benchmarkscore is **lager dan het gemiddelde** van de jeugdthermometer.

De GGD geeft in haar kernboodschappen voor het lokaal gezondheidsbeleid van de Katwijkse jeugd een vergelijkend beeld met andere gemeenten in ZHN, de provincie en rijksniveau. Katwijkse jeugdigen (jongeren) wijken in negatieve zin af t.o.v. jongeren in ZHN. Veel determinanten zijn rood gekleurd en wijken **ongunstig tot heel ongunstig** af ten opzichte van andere gemeenten. Het gaat om de volgende kenmerken: ontbijten, dagelijks groente eten, dagelijks fruit eten, overgewicht, roken (ooit gerookt en recent gerookt), harddrugs (ooit en recent), drinken (ooit, recent en bingedrinken), negatieve schoolbeleving, ziekteverzuim, lezen, theaterbezoek, museumbezoek, hangen op straat, uitgaan, lid zijn van sportvereniging. Sommige van deze punten hangen samen met alcoholgebruik, zoals het uitgaansgedrag en roken.

Tympaan heeft risicofactoren onderzocht. Naarmate er meer risicofactoren aanwezig zijn, is de waarschijnlijkheid van probleemsituaties hoog. Het gaat om risicofactoren als éénoudergezinnen met laag inkomen (5%); gescheiden ouders; opleidingsniveau van de ouders (percentage met lage opleiding is 31%); allochtone herkomst (5%); psychiatrische ouders en ouders met verslaving. Het onderzoek toont aan dat de aanwezigheid van (objectieve) risicofactoren relatief hoog is.

Regionale cijfers laten zien dat het percentage achterstandsleerlingen het hoogste is van ZHN en wel voor Katwijk 18% versus 11% in de regio ZHN. Het opleidingsniveau van de jeugd is ten opzichte van andere gemeenten in Holland Rijnland **laag**.

De multidisciplinaire casuïstiek overleggen bevestigen het beeld dat een deel van de jeugd er niet goed bijstaat en dat wellicht het landelijke percentage van 85 % voor Katwijk te hoog is. Het signaleringsoverleg en het multiprobleemgezinnen overleg worden geconfronteerd met veel **ingewikkelder en moeilijker** problematiek in vergelijking met soortgelijke overleggen in Leiden en Alphen. Dit is een indicator dat binnen de 15% de jeugd ook nog meer aandacht nodig heeft dan elders.

Het punt waarop Katwijkse jongeren **in positieve zin** afwijken is dat minder jongeren 3 of meer “ingrijpende” gebeurtenissen hebben meegemaakt. (Gezondheidspeiling jongeren 2008).

Gebruik van (zorg)voorzieningen jeugd 15%

Een van de landelijk cijfers (2010) geeft aan dat 9,5% van de jeugdigen in de zorg zitten. Dit betekent dat **1.395 Katwijkse jeugdigen** geholpen zouden zijn in verband met psychosociale problemen. Dit cijfer wordt gehanteerd naast die van 15 % (2.203 jeugdigen) in de tweedeling 85 – 15%.

Bureau Jeugd Zorg kent in 2009 176 geaccepteerde aanmeldingen voor screening en **106** zijn gestart met geïndiceerde zorg; 74 zitten in de jeugdbescherming; 32 zitten er in de jeugdreclassering; er zijn 113 meldingen bij het advies- en meldpunt kindermishandeling; 93 zitten in ambulante zorg, 14 in dagbehandeling en 10 is residentieel ondergebracht (**117** jeugdigen); er zijn 92 jeugdigen in behandeling bij de geestelijke gezondheidszorg, 20 resp. 23 zijn in behandeling bij Kristal en het Centrum Autisme, 33 jeugdigen maken gebruik van AWBZ (**168** jeugdigen). Dit geeft ruwweg een totaal van **393** jeugdigen in deze zorg (t / m 17 jaar).

BJZ geeft aan dat in de toegang **659 unieke jeugdigen** zitten. Hiernaast worden er in 2011 **457** jeugdigen gemeld als gebruikers van de basisset opvoedingsondersteuning (2010). GGZ-rivierduinen geeft aan dat er **283** in behandeling zijn. Circa **100 jeugdigen** hebben een vorm van ondersteunende begeleiding AWBZ.

Omdat het beeld nog wat onscherp is kunnen scherpe conclusies niet worden getrokken. De lokaal verzamelde gegevens maken duidelijk dat in ieder geval de zorgvoorzieningen in Katwijk meer jeugdigen bereiken dan op grond van de landelijke norm verwacht mocht worden. Het lijkt er op dat er **meer jeugdigen** psychosociale problemen kennen **dan de landelijke norm**. ($391 + 659 + 457 + 283 + 100 = 1.892$ tegenover 1.395).

Op grond van landelijke cijfers zouden er 117 Katwijkse kinderen in het speciaal onderwijs moeten zitten. (een andere aanname op landelijk niveau is een verwijzingspercentage van 2 % (aantal leerlingen t/m/ 17 jaar is 2% van $6.700 = 134$ leerlingen). Er zijn feitelijk **319** Katwijkse kinderen in het speciaal onderwijs P.O. en V.O. samen (exclusief de 139 Katwijkse leerlingen die op het SBO zitten en de 360 Katwijkse leerlingen in het LWOO (269) en praktijkonderwijs 91). Dit zijn 202 resp 135 leerlingen meer ofwel bijna 3 x zoveel).

4. Wat willen we bereiken?

4.1. Wat willen we bereiken 0 tot 23 jarigen?

Doelstellingen op effectniveau (= E)

1. Een goede basis voor een fysiek en geestelijk gezond leven voor de Katwijkse jeugd
2. Een ongestoorde ontwikkeling (gezond en veilig) van alle kinderen/jongeren tot volwassenheid zodat zij actieve, participerende burgers worden
3. Een hoog gebruik van algemene voorzieningen
  - * vroeg voorkomen / verhelpen van opvoedproblemen van ouders /verzorgers
  - * Minder taal/ontwikkelingsachterstanden van kinderen in de leeftijd van 0-12 jaar
  - * Een lagere schooluitval
  - * Efficiënte inzet van onderwijshuisvesting voor Passend Onderwijs
  - * Een hogere sportdeelname / beweegmomenten; een lagere sportuitval; een grotere bewustwording actieve en gezonde leefstijl(NNGB)
  - * Een hogere deelname aan culturele activiteiten
  - * Een actieve inzet van jongerencentra voor tienerwerk
4. **Een lager beroep op “zware” jeugdzorg**
5. minder verslavingsproblematiek met specifieke aandacht voor alcoholmatiging 16minners

Doelstellingen op prestatieniveau (= P)

1. Bevorderen, beschermen en bewaken van de lichamelijke gezondheid en psychosociale ontwikkeling.
2. Bieden van een **aantal kansen** (in voor- en schoolse voorzieningen en in de vrije tijd ((talent-)ontwikkeling, ontmoeting en leren dragen van verantwoordelijkheden)
  - * Alle peuterspeelzalen voldoen aan de eisen van de wet OKE (Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie) en zijn toegankelijk en geografisch juist gespreid.
  - * Inhoudelijke betrokkenheid van Ouders bij VVE
  - * Versterken van **samenhang** tussen algemene voorzieningen door (combinatiefunctie)programma's in P.O. en V.O. en vrije tijd (zie ook 5.1.)
  - * versterken van **samenhang** tussen algemene voorzieningen om pedagogische doelstellingen te realiseren
  - * Verhogen van ouderbetrokkenheid in algemene voorzieningen, bij Factor Y en combinatiefunctie programma's
  - * Pilots binnen algemene voorzieningen om individuele trajecten te ontwikkelen die gericht zijn op het herstel van “ het gewone leven”(3D).
  - * Ontwikkelen van maatschappelijke stageplekken in de begeleiding van **individuele trajectjongeren**.
  - * Een actieve inzet van jongeren bij **individuele** (lichte zorg)**trajecten** (bijv. een maatjesproject)
  - * Een accommodatie voor Passend Onderwijs passend binnen het (rijks-)budget
  - * Steun aan leerlingen bij het verwerven van een volwaardige plaats in de samenleving.
3. Een transitieproof Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)
  - * conform het regionale bedrijfsplan CJG 2012
  - * Een op de cliënt afgestemde jeugdgezondheidszorg
  - * Het organiseren van verschillende “aanvliegroutes CJG” i.c. verbinden van CJG en Zorg in en om school (ZIOS) en van CJG en het (regionale) veiligheidshuis
  - * Lokale zorgteams waarin het werken met integrale arrangementen wordt ontwikkeld (analoog aan regiopilots)

4.2. *Uitwerking van wat we willen bereiken(effecten en prestaties):*

4.2.1. Algemene voorzieningen

Algemene voorzieningen maken deel uit van het “gewone leven” en dragen hieraan bij. Het gebruik van algemene voorzieningen zal worden gestimuleerd door er meer samenhang en focus in aan te brengen. Hierdoor wordt tegelijkertijd de kwaliteit versterkt. De inzet van algemene voorzieningen om “herstelprocessen” bij individuele jeugdigen te organiseren, dient bij de professionals in de jeugdzorg in beeld te zijn. Het gewone leven c.q. het gebruik van de sociale infrastructuur is afdoende voor een ongestoorde ontwikkeling van ca. 85 % van de jeugd. Met enige inspanning kan deze instrumenteel ingezet worden voor een deel van de ca. 15 % van de jeugd die meer aandacht vergt.

In het kader van het WMO-beleid en Welzijn Nieuwe Stijl zijn al stappen gezet in de richting van het herstel van het gewone leven voor specifieke doelgroepen onder de noemer “inclusief denken”. De sportsector (bijvoorbeeld de zgn. G-elftallen) loopt hierin voorop.

De voorbereiding van de invoering van de Jeugdwet zal conform de opgave voor algemene voorzieningen zoals sportverenigingen, culturele verenigingen, clubwerk en het tiener en jongerenwerk (scouting, jongerencentra en kattuk.nl) betekenen dat de gemeente de ontwikkeling van individuele trajecten voor het “herstel van het gewone leven” binnen algemene voorzieningen gaat stimuleren. Als eerste zal het professionele jongerenwerk hiermee aan de slag moeten gaan. De ontwikkeling van individuele trajecten voor risicojongeren gaat gelijk op met veranderingen in de praktijk van de jeugdhulpverlening. Professionals in de jeugdzorg spelen steeds meer in op de mogelijkheden die het eigen netwerk van hun jeugdigen kan bieden. In de zorgplannen zal de preventieve rol van algemene voorzieningen opgenomen moeten worden.

Op basis van de foto kan gesteld worden dat overgewicht onder de jeugd een zeer ernstig probleem vormt. De foto is aanleiding te zoeken naar een goede aanpak van deze problematiek.

Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) en taalonderwijs

Sinds 2001 is de VVE op alle voorschoolse en schoolse voorzieningen in de gemeente ingevoerd. Vanaf 2006 zijn de achterstandsmiddelen opgenomen in de lumpsum bekostiging van scholen. Hierdoor is de aanpak van VVE op basisscholen versnipperd geraakt. De onderwijsinspectie zal op dit thema eind 2012 onderzoek verrichten op de scholen en op kinderdagverblijven en peuterspeelzalen. Met deze partijen is afgesproken om de conclusies met elkaar te bespreken en gezamenlijke vervolgacties vast te stellen. In de voorschoolse voorzieningen is het VVE-programma onverminderd voortgezet.

Het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid kent een duidelijke regierol aan de gemeente toe. Factoren die een grote rol hierbij spelen zijn:

- het gemiddeld opleidingsniveau van de jeugd is laag;
- en het percentage achterstandsl leerlingen is hoog (**het hoogste** van ZHN).

Binnen het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid wordt “Taalonderwijs in het primair onderwijs voor leerlingen met een taalachterstand” voortgezet. Binnen de VVE zijn ouders overigens nog te weinig direct (educatief) betrokken bij de ontwikkeling van hun kind. De ambitie is om ouders meer inhoudelijk te betrekken bij (taal)ontwikkeling en opvoeding (gezinsgericht) (p11). Ouders en peuterspeelzaal werken in een gezamenlijke verantwoordelijkheid aan de ontwikkeling van het kind. Ouderbetrokkenheid beoogt slechts één ding: een betere wereld voor het kind, de ouders en de (voor)school. Taalonderwijs aan leerlingen met taalachterstand in het voortgezet onderwijs is vooralsnog niet opgenomen in het GOA-beleid. Leerlingen van het LWOO in Katwijk scoren in de regio het laagst op begrijpend lezen. Om deze reden strekt het taalbeleid zich uit tot alle vakken. Een oriënterend gesprek heeft met het oog op een doorgaande leerlijn inmiddels plaatsgevonden om verder vorm te geven aan taalontwikkeling.

Een element in relatie tot de VVE kan niet ongenoemd blijven en wel het onderwijs aan kinderen in de rijksopvang van asielzoekers door het COA. Opname van deze kinderen in het reguliere onderwijs van de Katwijkse scholen is een grote opgave.

Passend onderwijs

Met ingang van 1 augustus 2014 geldt dat het onderwijs een zorgplicht heeft voor alle leerlingen. Dit wordt vastgelegd in de Wet Passend Onderwijs. Hoewel niet opgenomen in de wet wordt met de invoering hiervan beoogd:

- 1) de relatie onderwijs en jeugdzorg te verstevigen;
- 2) het aantal kinderen terug te dringen dat gebruik maakt van dure extra ondersteuning en zorg in het onderwijs;
- 3) een integrale aanpak van het kind en zijn leer- en opvoedingsomgeving te bevorderen.

Samenwerking tussen jeugdzorg en onderwijs is binnen de 3 D's (inclusief de 4^e D, Passend Onderwijs) uitgangspunt. Samenwerking is ook tussen schoolbesturen en gemeenten van belang. De decentralisatie van de jeugdzorg verstevigt de rol van de gemeente op het jeugddomein. Afspraken met het onderwijs moeten worden gemaakt over zorg in en om de school, zoals vroegsignalering, ondersteuning aan kind, gezin en school, de rol van het Centrum voor Jeugd en Gezin en het arrangeren van zorg. Binnen Passend Onderwijs stellen de samenwerkingsverbanden Weer Samen Naar School en Voortgezet Onderwijs Duin- en Bollenstreek ondersteuningsplannen op. Hierover wordt op overeenstemming gericht overleg gevoerd. Zorg is ook hierbij een gedeelde verantwoordelijkheid.

Passend Onderwijs kan in verschillende vormen aangeboden worden. In de wet vindt je de gedachte van inclusief onderwijs terug evenals de opgave "het gewone leven te herstellen". Het concept "Inclusief onderwijs" gaat er van uit dat iedere school zich zodanig outilleert, dat iedere leerling geplaatst kan worden en dat zij de ondersteuningsbehoefte kan leveren die noodzakelijk is. Het ligt voor de hand dat bepaalde scholen zich enigszins specialiseren, afgestemd op zorgbehoefte van (groepen) leerlingen. Er wordt geschreven over zorgprofielen van de school. Dit zou kunnen inhouden dat er meer / minder leerlingenvervoer nodig is (met name voor gehandicapte leerlingen). Tegelijkertijd kunnen er aanzienlijke huisvestingsconsequenties uit voortvloeien. In onze regio wordt overigens niet uitgegaan van inclusief onderwijs; er is ook geen school die zich gaat specialiseren. De gemeente vormt zich een beeld van deze ontwikkelingen en heeft afgesproken met de schoolbesturen om de voortgang in het proces regelmatig met elkaar te delen. Op korte termijn (2013) zal de gemeente hiervoor een kader dienen te ontwikkelen in samenspraak met het onderwijsveld. Binnen de Lokaal Educatieve Agenda (LEA) zijn eveneens activiteiten benoemd die anticiperen op de komende stelselherziening Passend Onderwijs.

Jeugdwerk: clubwerk en scouting

Scouting is van oudsher hét voorbeeld van inclusief denken. De wijze waarop het scoutingspel is gestructureerd, maakt het mogelijk dat zowel de actieve initiatiefrijke jeugd als de "kwetsbare jeugd" op hun eigen wijze kan deelnemen. Vanaf jonge leeftijd krijgen kinderen methodisch, stap voor stap kansen om zich te ontwikkelen. Dat geldt in mindere mate voor andere vrije tijdsdomeinen. Het clubwerk staat hier nog ver van af. Aan kinderen wordt een vrijetijdsbesteding geboden, geleid door volwassenen. Ontwikkeling van individuele kwaliteiten is geen hoofddoel. Een enkele clubwerkorganisatie is overigens in het aanbod al gericht op jongeren met verminderd verstandelijk vermogen.

Bijdragen aan gemeentelijke doelstellingen en als het ware "transitieproof" zijn, zal voor de ene organisatie minder ingrijpend zijn dan voor de andere. Hieraan zal aandacht moeten worden besteed.

Jongerenwerk (accommodatie gebonden)

In 2010 heeft de raad gekozen voor een aantal stedelijke tiener en jongerencentra en een aantal wijkgerichte tienercentra. Jongerencentra hebben een uitstraling nodig die past bij deze tijd. Zij zijn zeer gevoelig voor trends en een sterk imago is voor een groot bereik noodzakelijk. Enig volume in het bereik maakt het mogelijk een appél te doen op jongeren om vrijwilligerswerk te verrichten en een goed inhoudelijk programma uit te voeren. Voor Katwijk gaat het om 3 stedelijke jongerencentra (Scum, De Schuit en Gogo Rijnsburg). Jongerenwerk is vooral gericht op de initiatiefrijke jeugd en op het leren verantwoordelijkheden te dragen. Naast de uitvoering van het reguliere jongerenwerk wordt inzet gevraagd voor het organiseren van tienerwerk.

De voorbereiding van de invoering van de nieuwe Jeugdwet vraagt aan het jongerenwerk tevens een werkwijze te ontwikkelen om (lichte) individuele trajecten, die gericht zijn op het herstel van het gewone leven van jongeren in hun centra (programma) op te nemen. Hiervoor zal Factor W initiatieven moeten ontwikkelen.

Professionele inzet Factor W (en ambulant jongerenwerk)

Vrijwilligers zwaaien de scepter in de stedelijke tiener- en jongerencentra; jongeren zijn immers zelf verantwoordelijk voor hun centrum. Van professioneel accommodatie gebonden jongerenwerk is geen sprake. Waar nodig bieden jongerenwerkers van Factor W (op verzoek) ondersteuning op maat aan de vrijwilligers (Learning by Doing). De inzet van professionals is tijdelijk van aard.

Uitzonderingen hierop zijn het middagtienerwerk en het ambulante jongerenwerk, dit wordt uitgevoerd door professionele jongerenwerkers van Factor W. Er zijn nauwelijks vrijwilligers beschikbaar om in de behoefte aan tieneractiviteiten in de middag te voorzien. Professionele tienerwerkers vullen deze leemte op door in tienercentra wijkgerichte activiteiten te organiseren onder de noemer FactorY. De professionals zijn te gast in het centrum en gedragen zich ook zo. De tieners stromen door naar de reguliere activiteiten van de centra.

Ambulant jongerenwerkers bezoeken in elke kern de hangplekken en leggen contact met jongeren. Zij spreken jongeren (waar nodig) aan op hun gedrag en stimuleren ze deel te nemen aan (sport)activiteiten op straat en/of leiden ze toe naar jongerencentra.

De categoriale jongerenwerker activeert en ondersteunt jongeren met (lichte) problematiek en begeleidt hen in trajecten die hun ontwikkeling (weer) in goede banen leidt. Bij zwaardere problematiek regelt hij als het ware met de jongere zorg van het CJG i.c. de hulpverleningsinstanties uit zijn netwerk.

Naast de algemene doelen van de huidige projecten wordt de komende twee jaar meer aandacht besteed aan individuele trajecten binnen het reguliere aanbod met bijdragen van de jeugdzorg.

Sport

Aan het vergroten van het sportaanbod en –deelname van groepen waar de uitval groot is (leeftijdsgroep 12-18 en 25 -40) wordt vooralsnog prioriteit gegeven (e3). Het nieuwe sportsubsidieprogramma is voorts gericht op een aantal specifieke groepen. Hier wordt onder meer de relatie gelegd tussen sport en gezondheid in casu een gezond eetpatroon. Licht verstandelijk beperkten (LVB'ers) en jeugd met een psychiatrische stoornis (GGZ'ers) zullen in 2014 aan deze specifieke groepen worden toegevoegd. Voor individuele trajecten binnen het reguliere aanbod vanuit de jeugdzorg initiatief worden genomen.

Combinatiefuncties

De doelstelling van Sport Op Straat (SOS) is om kinderen en jongeren na schooltijd en/of in de avonden een zinvolle en sportieve vrijetijdsbesteding aan te bieden vlak bij huis. Met het onderdeel SOS heeft het project Jongeren Op Straat een nadere invulling gekregen. Sport is een middel om jongeren van 12-16 jaar te bereiken.

Van de impulsregeling Brede scholen, sport en cultuur, beter bekend als Combinatiefuncties wordt sinds 2010 in de gemeente Katwijk gebruik gemaakt. Het project Combinatiefuncties heeft als doel school met sport en cultuur te verbinden. Onder de regeling valt een aantal nieuwe en bestaande projecten. Nieuw zijn de projecten Come4-Sports en het CKV-overleg.

Come4Sports is een project waarin combinatiefunctionarissen zich inzetten voor een dagelijks beweegaanbod voor kinderen. Doel is om kinderen dicht bij huis vaker te laten bewegen. De combinatiefunctionarissen doen dit in samenwerking met basisscholen, kinderopvang en sportverenigingen. Come4Sports biedt naast structurele activiteiten ook incidentele activiteiten aan. De deelnemende verenigingen krijgen verenigingsondersteuning aangeboden. Come4Sports kent een groeimodel waardoor in 2013 de gehele gemeente is betrokken.

Het CKV-overleg is een samenwerkingsverband van culturele instellingen en scholen in het voortgezet onderwijs (VO) rond een cultureel jaarprogramma. Alle VO-scholen in Katwijk doen mee met het project onder regie van de gemeente.

Onder de vlag van de combinatiefuncties valt ook een aantal programma's dat al langer draait in de gemeente Katwijk. Het gaat om het Culturele Programma Primair Onderwijs, het Schoolsport programma en het project Sport op Straat (SOS).

De verschillende onderdelen van de combinatiefuncties gaan meer en meer in elkaar overlopen en vormen steeds meer een geïntegreerd aanbod voor de jeugd.

Culturele verenigingen

Ontwikkeling van talenten is bij uitstek het domein van het culturele i.c. de kunsten. In Katwijk geldt dit vooral voor de muziek. De muziekschool, Harmonie en fanfare bieden decennia lang de mogelijkheid om actief beoefenaar te zijn van muziek. De een legt het accent op scholing en de ander biedt samen musiceren in verenigingsverband. Op dit moment zijn 200 jeugdige leerlingen actieve muzikanten.

De jongerencentra bieden hun podium aan voor startende popbandjes. De bandjes vormen zichzelf geheel op eigen kracht en worden niet ondersteund.

Er is jarenlang geen markt geweest voor dansscholen met uitzondering van de activiteiten van de Ontspannings Vereniging Katwijk en de danslessen bij verschillende wijkverenigingen. Hier ging het vooral om de klassieke dansstijlen. De laatste twee jaar is dansscholen echter in opkomst in onze gemeente. Er wordt geen subsidie verleend; de markt doet zijn werking.

De toneelvereniging Mimiek is zeer actief. Binnen de vereniging zijn drie groepen gevormd van resp. 10 / 12 jaar; 13 / 15 jaar en 16 / 20 jaar.

De muziekschool en de verenigingen hebben vele activiteiten/ evenementen op hun programma om een breder publiek te laten genieten van de kunsten.

4.2.2. Zorgvoorzieningen: Jeugdzorg, preventie en eerste lijn

Centrum Jeugd en Gezin (CJG)

Het centrum voor jeugd en gezin blijft een laagdrempelige voorziening voor allen die opvoed- en opgroevragen hebben. De decentralisatie van de Jeugdzorg naar de gemeente (transitie) geeft het CJG nog nadrukkelijker dan voorheen de rol van toegangspoort naar de (gespecialiseerde) zorg. In de komende periode is het een opgave deze rol op te pakken zonder dat het laagdrempelige karakter van het CJG wordt aangetast. De decentralisatie regelt tevens de financiering van alle zorgvoorzieningen door de gemeente (2015). De voorbereiding van deze nieuwe taken vindt plaats in regio-verband. Inhoudelijk en financieel is het steeds noodzakelijker geworden dat de transitie gepaard gaat met een transformatie van de jeugdzorg. De extreme groei van de jeugdzorg maakt een ingrijpende herziening van het stelsel onvermijdbaar. WMO-begrippen als kanteling en welzijn nieuwe stijl raken voor een groot deel de inhoudelijke concepten waarlangs de transformatie zich gaat aftekenen. In bijlage 1 zijn de nieuwe visies op deelterreinen reeds uitgewerkt. De nieuwe visies zijn vertaald in kwaliteitseisen voor de zorg en voor het CJG als netwerkorganisatie. Zo is een van de kwaliteitseisen die van preventie. Juist omdat het CJG de laagdrempelige voorziening is, waar men zonder problemen (ook) eenvoudige opvoedvragen kan stellen. Het CJG is de organisatie waar vroegsignalering, advisering en hulpverlening tot de dagelijkse praktijk behoort. Onlangs is aan de hand van deze kwaliteitseisen een bedrijfsplan CJG (p3) opgesteld dat de doorontwikkeling van het CJG een stap dichterbij brengt om in 2015 transitieproof (p3) te zijn.

Het CJG heeft in de nieuwe Jeugdwet heel nadrukkelijk de rol van de zgn. Toegang gekregen. De taak van Bureau Jeugd Zorg om de toegang te regelen door indicatiestellingen af te geven wordt overgedragen aan het CJG waarbij nadrukkelijk indicatiestellingen als ongewenst worden aangeduid. De gedachten die steeds meer postvatten over de toegang worden aangeduid met het arrangeren van zorg zonder indicatiestelling (p3) en gebaseerd op de gedachten die ook aan de Wet Maatschappelijke Ondersteuning ten grondslag liggen. In de regio worden pilots samen met het onderwijsveld opgestart om de CJG's toe te rusten met werkwijzen om zorg snel, slim, samen integraal te arrangeren samen met de gezinnen. De CJG's zullen de toegang tot zorg moeten organiseren zonder de laagdrempeligheid in gevaar te brengen.

Specifieke aandacht is nodig voor de verbinding tussen de inzet van de Centra voor Jeugd en Gezin met de zorgstructuur binnen de scholen (p3). Binnen de scholen (Passend Onderwijs) wordt een ontwikkeling ingezet op het handelingsgerichte werken. De doelgroep van het passend onderwijs en die van de jeugdzorg vertoont bovendien veel overlap. Op grond hiervan wordt in de praktijk van nieuwe zorgteams (verbinding CJG en zorgstructuur op school) ervaring opgedaan met integraal arrangeren binnen de domeinen onderwijs en zorg (p3) buiten de hier bovengenoemde regiopilots. Een tweede aandachtspunt is de samenwerking met huisartsen.

De gemeente wil hierop regie voeren en is gestart met het organiseren van overleg tussen de koepel van Katwijkse huisartsen (de Zorggroep Katwijk) en het CJG. In de regionale pilots worden huisartsen nadrukkelijk meegenomen in verband met de toegang tot de Geestelijke Gezondheidszorg.(GGZ)

Aandacht vragen ook de kwaliteitseisen die horen bij de in paragraaf 2.1. weergegeven visie op de sociale infrastructuur. De algemene voorzieningen (sociale infrastructuur) zijn binnen deze visie vooral instrumenteel voor de doelen van de 3 D's. Binnen de sport is deze instrumentele gedachte niet onbekend (e4). De term "sport als middel" is veel gebruikt. Het gevaar is aanwezig dat de eigen (intrinsieke en autonome) waarde van de voorziening niet meer wordt gezien. Dit lijkt soms bij het jeugd en jongerenwerk te geschieden, zeker in de context van overlastbestrijding. Deze inzet rechtvaardigt als het ware het jongerenwerk. De eigen autonome doelstelling van het jongerenwerk verschuift meer naar de achtergrond. Desondanks zal vanuit de 3 D's aanvullende kwaliteitseisen aan de algemene voorzieningen worden gesteld. Voorzieningen zullen ook in staat dienen te zijn om jeugdige Licht verstandelijk beperkten (LVB'ers) en jeugdigen met een psychiatrische achtergrond (cliënten van de geestelijke gezondheidszorg (GGZ'ers) op te nemen (inclusief beleid) en afspraken te maken over bijzondere trajecten voor individuele (zorg)deelnemers.(e4).

Jeugdgezondheidszorg (JGZ)

De JGZ heeft een belangrijke preventieve functie gericht op het beschermen en bevorderen van lichamelijke, sociale en geestelijke gezondheid van de jeugd, zowel voor individuen als op populatieniveau. Sinds 2009 is het wettelijk geregeld dat voorlichting en zorg in de pré- en perinatale periode (vanaf -9 maanden) een gemeentelijke taak is.

Voorkoming Voortijdig schoolverlaten: Voorzieningen voor risicoleerlingen

Het succesvol beëindigen van een schoolcarrière en het behalen van een startkwalificatie is afhankelijk van

verschillende factoren. De stimulerende invloed van ouders is hierbij de belangrijkste. Bij sommige leerlingen zijn de problemen zo groot, dat de zorg niet langer toereikend is en schooluitval of een ernstige scheefgroei in de ontwikkeling dreigt. We spreken in dat geval van risicoleerlingen. Bij ernstige probleemsituaties is de leerlingenzorg ontoereikend. Scholen doen dan een beroep op voorzieningen als trajectbegeleiding, observatieplaatsingen of rebound.

De doelgroep bestaat uit leerlingen uit het reguliere basis-, voortgezet en middelbaar beroeps onderwijs die daar uitvallen of dreigen uit te vallen. Zij worden dan verwezen naar het speciaal (basis) onderwijs of vormen van tijdelijke opvang buiten het reguliere onderwijs. Het gaat om een kleine groep, waarbij om verschillende redenen geen sprake is van een verwijstraject, maar waarbij de problematiek vraagt om snel handelen. In de Duin- en Bollenstreek gaat het in totaal om circa 35 risicoleerlingen per schooljaar (25 uit VO en 10 uit PO).

Risicoleerlingen hebben veelal niet alleen op school problemen, maar ook in het gezin of buiten op straat. De gemeente bekostigt op dit moment een aantal zorgtrajecten. In het kader van Passend Onderwijs is het onderwijs verantwoordelijk voor opvang, ondersteuning en begeleiding van risicoleerlingen voor wat betreft onderwijs.

Het onderwijsveld en de gemeenten hebben binnen de Regionale Educatieve Agenda de ambitie uitgesproken om op het gebied van risicoleerlingen samen te werken.

In regionaal verband wordt de leerplicht en de regionaal meld en coördinatie functie uitgevoerd. Ook wordt een programma voortijdig schoolverlaten met rijksmiddelen opgepakt.

Verslavingsbeleid

Jongeren starten te jong met het drinken van alcoholhoudende drank en drinken daarvan te veel. In Katwijk zijn de cijfers van overmatig alcoholgebruik van oudsher hoog. Dit is een van de redenen dat Katwijk buiten de regionale inzet op verslavingspreventie ook een eigen integraal verslavingsbeleid voert. Hierbij wordt ingezet op de gehele keten van preventie (voorkomen en uitstellen van drankgebruik door jeugd) tot handhaving (o.a. naleving van het verbod op verkoop van alcohol aan 16-minners). Per 1 januari 2013 wordt de nieuwe Drank- en Horecawet van kracht waarbij gemeenten nog meer handhavingstaken krijgt toebedeeld. Het ambulante jongerenwerk vervult als partner binnen het lokale platform Kocon en de verschillende ketenoverleggen een duidelijke rol op dit beleidsterrein.

5. Wat gaan we doen

5.1. Wat gaan we doen voor -9 maanden tot 23 jarigen?

1. Scheppen van voorwaarden om aan wet- en regelgeving te voldoen en bij te dragen aan uitvoeren van lokaal beleid
2. “waarderen” van algemene voorzieningen en deze richten op de 3 D’s (transitieproof) (= subsidiëren) in verschillende “pilots”.
3. Vergroten van het aantal kansen
  - * Borgen van de uitvoering van VVE; invoeren van het VVE-programma Peuterpraat op alle peuterspeelzalen en kinderdagverblijven met de hieraan verbonden kwaliteitseisen (ambitieniveau 2).
  - * Ouders inhoudelijk betrekken bij de VVE en ondersteunen door gezinsgerichte aanpak
  - * Aanbieden van taalondersteuning en taalhulp
  - * Toezicht en handhaven van wettelijke regelgeving (kinderdagopvang en peuterspeelzalen)
  - * In het kader van het O.O.G.O. invloed aanwenden in de ontwikkeling van Passend Onderwijs in Katwijk om efficiënte inzet van middelen (onderwijshuisvesting) te realiseren
  - * in regionaal verband uitvoeren van een programma ter voorkoming van het voortijdig schoolverlaten (Regionaal Bureau Leerplicht en Regionale Meld en Coördinatiefunctie)
4. Vergroten van het aantal kansen door samenhang te versterken
  - * inzetten van combinatiefunctionaris cultuur om aanbod jongeren- en tienerwerk te verbreden
  - * vergroten van aantal naschoolse (culturele) activiteiten
  - * uitvoeren van kunst- en cultuurprogramma’s (SKC en CKV) en richten op lokale identiteit
  - * uitvoeren van sportcombinatiefunctieprogramma:
    - * organiseren van kennismakingbijeenkomsten voor jeugd met sportverenigingen
    - * ontwikkelen van sportprogramma’s voor de wijken Valkenburg Rijnsburg en Katwijk
    - * uitvoeren van het sportsubsidieprogramma nieuwe stijl
    - * geven van voorlichtingsactiviteiten op scholen over effecten gezonde leefstijl
    - * geven van adviezen aan onderwijs voor inrichting beweegonderwijs
    - * stimuleren dat in elke kern een aanbod van accommodatie gebonden tiener- en jongerenwerk is
    - * stimuleren dat jongerencentra programma’s ontwikkelen voor de doelgroep 12- 16 jarigen en uitvoeren (vraaggericht aanbod)
    - * inzetten van ambulant jongerenwerk in elke kern
    - * opzetten van pilots voor individuele (zorg)trajecten en de inzet van maatschappelijke stageplekken
5. Transitieproof CJG
  - * Vestigen van een CJG in Rijnsburg en beide CJG’s “door ontwikkelen” met behoud van de laagdrempelige toegankelijkheid
  - * voldoen aan kwaliteitseisen die voortvloeien uit drie uitgangspunten voor de CJG’s, te weten: het oplossingsgericht en eigen kracht versterkend werken(1), de continuïteit van zorg(2) en het bevorderen van veiligheid van kinderen en het bestrijden van kindermishandeling(3).
  - * Handhaven en implementeren van evidence based methoden
  - * Ontwikkelen van regionale jeugdgezondheidszorg op maat
  - * Verder implementeren van 1G1P c.q. 1K1G1P (een kind, een gezin, een plan is binnen het onderwijs de gangbare term)
  - * Vervolg geven aan pilot werken met eigen kracht en gebruik van eigen netwerk
  - * Borgen van verbinding CJG en primair onderwijs
  - * Borgen van de verschillende aanvliegroutes naar het CJG in relatie tot de balie CJG (toegang)
  - * Onderzoeken van de aansluiting van CJG met Veiligheidshuis.
  - * Uitvoeren van bedrijfsplan CJG
  - * Inzetten op de speerpunten in de nota Lokaal Gezondheidsbeleid. Deze zijn: Opvoeding Jeugd, Genotmiddelengebruik, Geestelijke gezondheidszorg en Overgewicht en diabetes. Speciale aandacht voor het landelijk speerpunt “Bewegen in de Buurt” en Katwijk als JOGG-gemeente. (jongeren op gezond gewicht)
6. Uitvoering geven aan het programma van het platform Kocon

5.2. Uitwerking van wat we gaan doen

5.2.1. Algemene voorzieningen

Borging en aansluiting VVE in de voorschools en schoolse voorzieningen

De taal- onderwijsachterstanden zijn in Katwijk over de gehele gemeente verspreid. Omdat het programma Voor- en Vroegschoolse Educatie wordt uitgevoerd op alle peuterspeelzalen/kinderdagverblijven en scholen is het mogelijk om het programma Peuterpraat op alle peuterspeelzalen en kinderdagverblijven in te voeren. Door deze werkwijze is het mogelijk om alle doelgroepkinderen te bereiken en een voorschools programma aan te bieden. Binnen de VVE vindt vroegsignalering plaats (door observatielijsten). Wanneer een kind ontwikkelingsachterstanden heeft, wordt een plusleidster ingezet. Het betreft spraak en taal, motorische en gedragsproblemen. Doelgroepkinderen gaan 4 dagdelen of minimaal 10 uur naar de peuterspeelzaal / kinderopvang.

Ouderbetrokkenheid en eigen kracht staan hier centraal. Daarom wordt er in overleg met ouders gekeken naar de ontwikkeling van het kind en worden er geen stappen ondernomen zonder toestemming van ouders. Omdat het aanbod dat gericht is op ouders momenteel versnipperd is, zal de actie in eerste instantie gericht zijn op het realiseren van cohesie in het aanbod. Verder zal actief toenadering gezocht worden naar ouders om gezamenlijk op te trekken.

De ontwikkeling loopt door van de voorschoolse naar de schoolse periode. Een warme overdracht van leerlingen die extra (zorg)aandacht vragen is dan ook van belang om deze ontwikkeling (gestructureerd en samenhangend aan de hand van week en jaarplanners) te stimuleren en onverminderd voort te zetten.

De gemeente heeft de verantwoordelijkheid voor het voorschoolse deel. Scholen zijn sinds 1 augustus 2006 verantwoordelijk voor het Vroegschoolse deel (groepen 1 en 2). Het onderwijs vraagt aandacht voor de borging en aansluiting voor groepen 1 basisonderwijs. In de wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (OKE) is opgenomen dat gemeente en schoolbesturen gezamenlijk de resultaten van vroegschoolse educatie met elkaar bespreken en vervolgvacatures oppakken.

In de OKE-wet is geregeld dat de Inspectie van het Onderwijs toezicht houdt op de kwaliteit van VVE. Na de zomervakantie 2012 zal naar verwachting een inspectie-onderzoek plaatsvinden gericht op de VVE-locaties in Katwijk. De resultaten van het onderzoek zullen gebruikt worden om zaken af te stemmen, bij te stellen en te komen tot hernieuwde afspraken met het onderwijs.

Intensieve taalondersteuning binnen het primair onderwijs

De doelgroep leerling, die een extreme taalachterstand in het primair onderwijs bezit, wordt voor 100 % bereikt en aan hen wordt een passende ondersteuning aangeboden om hun kansen op een goede opleiding te vergroten. In de periode 2005-2011 kenden we het centrale aanbod van taalonderwijs in De Schakelklas. Het huidige ondersteuningsaanbod bestaat uit intensief taalonderwijs en taalhulp dat decentraal op drie locaties in Katwijk aan 42 leerlingen wordt aangeboden. In de vorm van Taalhulp wordt aan docenten coaching en instructies aangereikt. Gelet op het belang van de doorgaande leerlijn wordt bekeken of er een vervolg kan worden gegeven aan taalondersteuning in het voortgezet onderwijs.

Passend Onderwijs

Op lokaal/regionaal niveau moeten scholen een totaal palet aan zorgprofielen hebben. Scholen in het primair- en het voortgezet onderwijs hebben in het nieuwe stelsel vanaf schooljaar 2014/2015 een zorgplicht. Als de school zelf geen Passend Onderwijs kan bieden, heeft zij de taak binnen het samenwerkingsverband Weer Samen Naar School en VO/SVO c.q. VO/VSO een zo goed mogelijke plek op een andere school aan te bieden. Dit wordt vastgelegd in een ondersteuningsplan. Op het niveau van het samenwerkingsverband geldt dat het ondersteuningsplan voor 1 mei 2014 moet worden afgestemd met de betrokken gemeente (Op Overeenstemming Gericht Overleg). In oktober 2013 zal lokaal een gezamenlijke visie worden ontwikkeld. De REA zal op deze visie worden afgestemd.

Huisvesting van Passend Onderwijs

De basisscholen zijn recentelijk aangepast in het kader van onderwijskundige vernieuwingen. Veel gebouwen beschikken nu over een ICT-ruimte en ook over meer kleinere ruimtes om in kleinere groepjes en/of individueel te kunnen werken (IB/RT-ruimtes).

De opvang van meer leerlingen met lichamelijke beperking en de opvang van leerlingen met een interne problematiek (bijv. autisten) stellen bijzondere eisen aan schoolgebouwen. Gedacht kan worden aan het aanbrengen van een invalidenlift en aan alle recente aanpassingen van de Leidse Buitenschool. Enige gemeentelijke sturing op de zorgprofielen van de Katwijkse scholen zal wellicht inhoudelijk en financieel noodzakelijk. Zonder af te dingen op het concept Passend Onderwijs is enige specialisme en daarmee het bundelen van expertise op lokaal niveau gewenst. Voor het aanbrengen van specifieke bouwvoorzieningen is een zeker volume noodzakelijk voor het bereiken van kostenefficiëntie.

Leerlingenvervoer

Vanaf 2006/2007 laat de leerlingenvervoersadministratie een dalend aantal leerlingen zien dat naar SBO en SO gaat; van 44 naar 28 respectievelijk 267 naar 241 leerlingen.

Volgens het wetsvoorstel Passend Onderwijs komt de zorgplicht voor het onderwijs bij de regionale samenwerkingsverbanden te liggen. Deze zullen door deze stelselherziening verantwoordelijk worden voor het 'thuisnabij' onderwijsaanbod. Dit heeft grote gevolgen voor het leerlingenvervoer. Op dit moment is nog onduidelijk of leerlingenvervoer de verantwoordelijkheid van de gemeente blijft.

Volgens het wetsvoorstel gaat de zorgplicht voor de scholen vanaf 1 augustus 2014 gelden. Leerlingen krijgen dus op zijn vroegst in het schooljaar 2014-2015 met nieuwe regelingen op het gebied van leerlingenvervoer te maken.

Zorg in en om School

De (leerlingen) zorg is op verschillende niveaus georganiseerd. Verschillende hulpverleners en specialisten op school weten onvoldoende van elkaar welke zorg geboden wordt. Zorg is bij het onderwijs ondergebracht of bij de hulpverlening. De verbinding van onderwijszorg en jeugdzorg in zgn. ZAT-teams voldoen niet, onder meer omdat over leerlingen wordt gesproken zonder dat de ouders en directe hulpverleners aan tafel zitten. Hierdoor werden er nauwelijks afspraken gemaakt /acties ondernomen. Om zorg sneller, slimmer en samen te organiseren zijn over de relatie tussen onderwijs en CJG nadere afspraken gemaakt. De gemeente wordt hiervoor nadrukkelijk verantwoordelijk (transitie 2015).

Het is van belang dat interne zorgstructuren zo optimaal mogelijk ingericht zijn en daar waar nodig versterkt worden. Zorgleerlingen en ouders hebben een totaal pakket aan ondersteuning nodig. Door de verkokering kan het bijvoorbeeld gebeuren dat leerlingen naar een school voor zeer moeilijk opvoedbare kinderen gaan, zonder dat er hulp is voor de ouders. Gewenste bestuurlijke samenwerking moet er op gericht zijn dat onderwijs en gemeente samen Passend Onderwijs en passende opvoed- en opgroei-ondersteuning bieden voor het hele gezin. (1G1P)

De opdracht is om op gemeentelijk niveau de preventieve jeugdhulp te versterken, zodat zwaardere (=duurdere) vormen van jeugdzorg voorkomen wordt en/of uitstroom uit de geïndiceerde jeugdzorg versneld wordt. Op regionaal niveau (Regionale Agenda Samenleving) is Jeugd Maatschappelijk Werk (JMW) ingevoerd. Op een 5 tal basisscholen is daarnaast in Katwijk een pilot Jeugd Maatschappelijk Werk+ gehouden. Binnen de pilot is extra tijd beschikbaar gesteld om ondersteuning op schoolniveau te bieden. In het experiment zijn verschillende ervaringen opgedaan. WSNS, CJG- partners en gemeente Katwijk zullen m.i.v. 2012 / 2013 aan de hand hiervan de samenwerkingsvorm en de 1 Gezin 1Plan-aanpak borgen. Het voortgezet onderwijs en met name het Praktijk Onderwijs heeft eigen maatschappelijk werk in dienst. Borging zal hier een andere vorm krijgen.

Borging kanjertraining en verdiepingsslag

Het basisonderwijs in Katwijk gaat op een gestructureerde manier om met de sociaal emotionele ontwikkeling van kinderen door uitvoering van de 'Kanjertaining'. Leerlingen leren met hun gevoelens om te gaan, voor zichzelf op te komen, te luisteren naar anderen en conflicten op een goede manier op te lossen. Na een forse input (door gemeente en het samenwerkingsverband weer Samen naar School (WSNS) is de borging van het programma Kanjertraining onvoldoende tot stand gekomen. Borging van deze methodiek en andere programma's om een veilige omgeving te realiseren waarin pestgedrag bestreden wordt, is op schoolniveau dan ook noodzakelijk.

Door het onderwijs wordt aangegeven, dat een verdere verdieping van de Kanjermethodiek noodzakelijk is. Toenemende gedragsproblematiek van leerlingen geeft hier aanleiding voor. Een meer gerichte aanpak op groepen/ individuen is meer dan wenselijk. In overleg met de CJG-partners wordt gezamenlijk onderzocht op welke manier hiervoor aanvullende instrumenten ingezet kunnen worden.

Voorkoming voortijdig schoolverlaten: voorzieningen voor risicoleerlingen

In regionaal verband worden op basis van een analyse van de cijfers en landelijk onderzoek een programma ter voorkoming van voortijdig schoolverlaten opgesteld en uitgevoerd.

Jeugdwerk: clubwerk en scouting

Door de systematische, gestructureerde werkwijze is scouting in staat bij te dragen aan het inclusieve (Wmo) beleid. Een oriëntatie zal een beeld moeten opleveren van de mogelijkheden voor individuele trajecten die zijn gericht op het herstel van het gewone leven. Ook zal een oriëntatie plaats moeten vinden of het clubwerk in staat is een omslag te maken en uitvoering te geven aan c.q. bij te dragen aan individuele trajecten.

Jongerenwerk

Bij de voorbereiding van de transitie van de jeugdzorg wordt gedacht aan pilots om individuele trajecten te ontwikkelen die gericht zijn op het herstel van het gewone leven van jongeren binnen de context van de jeugdzorg. De inzet van de categoriale jongerenwerker is hierin een voorloper. Vooral de samenwerking met Scum heeft veel individuele trajecten mogelijk gemaakt al dan niet in samenwerking met zorginstellingen. In de vorm van een pilot zal deze werkwijze verder worden ontwikkeld tot een overdraagbare en systematische methodiek die wordt toegepast door alle jongerenwerkers. In de pilot zal ook een relatie gelegd worden naar het gebruik van maatschappelijke stageplekken. Voor de pilot zullen meer organisaties betrokken worden die relevante ervaringen met jeugdzorg.

Inzet professionele jongerenwerkers (Factor W)

Factor W is de welzijnsorganisatie die een voornamelijk ondersteunende rol speelt in de uitvoering van het gemeentelijk jeugdbeleid. Waar geen vrijwilligers voorhanden zijn, vanwege de zwaarte van de taak en/of gebrek aan noodzakelijke expertise en/of gebrek aan beschikbaarheid/tijd, spelen beroepskrachten van Factor W een rol in de uitvoering. Hierbij moet gedacht worden aan het ambulante jongerenwerk en middagopvang van tieners. In de vorm van BCF-opdrachten wordt deze organisatie gestuurd in de richting van de gemeentelijke doelstellingen. Uitvoering geven aan “Welzijn Nieuwe Stijl” ondersteunt de uitvoering van het onderhavige beleid. In dit verband wordt aandacht gegeven aan verschillende pilots om met individuele trajecten te werken.

Factory (12 tot 16 jaar)

In de middag worden professionele tienerwerkers ingezet op diverse locaties, veelal jongerencentra. Het doel van deze inzet is om tieners deel te laten nemen aan een programma van ontmoeting, ontspanning en ontplooiing en om hen als vrijwilliger te betrekken bij de organisatie van het centrum en de activiteiten. In elke kern is een Factory op een of meerdere locaties actief. Binnen het accommodatie gebonden werk leren tieners geleidelijk aan verantwoordelijkheid te dragen in de context van een organisatie.

Door inzet van professionals in de middag, wordt toestroom naar reguliere (avond)activiteiten van het tienercentrum op gang gebracht. Door deze aanpak wordt een doorstroom naar vrijwilligerswerk in jongerencentra en bij andere verenigingen gerealiseerd.

Ambulant jongerenwerk

In het Jongeren Op Straat project (JOS) zoeken ambulante werkers jongeren op straat op en leiden ze toe naar een meer gestructureerde vrijetijdsbesteding. Naast het werk op straat onderhouden de ambulante werkers een netwerk van relevante partners (gemeente(wijk)regisseurs), politie, hulpverleningsinstanties vooral binnen het CJG). Door het Kedo-systeem (voorheen Samenleving in Beeld –SIB-) houden jongerenwerkers, politie en gemeente elkaar op de hoogte van wat zij op straat aantreffen. In diverse overleggen (driehoeksoverleg, signaleringsoverleg en het Strategisch Overleg) wordt de aanpak van de betrokkenen op elkaar afgestemd. Binnen het driehoeksoverleg en het strategisch overleg gaat het om een samenhangend pakket van fysieke en sociale maatregelen. In het signaleringsoverleg (onderdeel van het CJG) vindt afstemming met en inzet van hulpverlening plaats. Een zgn. burgemeestersbrief en ouderbijeenkomsten horen bij dit pakket. Waar nodig bemiddelen werkers tussen bewoners en groepen jongeren. Ambulante werkers bieden jongeren informatie, advies en ondersteuning om jongeren hun eigen belangen te kunnen laten behartigen. De categoriale werker gaat nog een stap verder. Hij ondersteunt “moeilijke” jongeren in het weer in goede banen leiden van hun ontwikkeling. Hierin werkt hij samen met relevante partners. Jongeren met zwaardere problematiek begeleidt hij naar hulpverleningstrajecten en ondersteunt hij bij het uitvoeren van zgn. “individuele zorgarrangementen”.

Ondersteuning accommodatie gebonden jongerenwerk

Accommodatie gebonden jongerenwerkers bieden tijdelijke ondersteuning op maat aan jongerencentra.

Ondersteuning is altijd op verzoek van het jongerencentrum zelf. Ondersteuning is gericht op het versterken van het jongerencentrum en het garanderen van het voortbestaan.

De beroepskracht biedt ondersteuning op het gebied van:

- De organisatie van het centrum;
- De doorstroming van de doelgroep (bezoekers en organisatorisch kader);
- Verbreding van het programma (gericht op diverse leefstijlen/subculturen);
- Verbinding tussen de jongerencentra en het onderwijsveld (i.s.m. de combinatiefunctionaris)

- Het versterken van de onderlinge samenwerking tussen de jongerencentra.

Met het oog op de transitie van de jeugdzorg zal de ondersteuning ook gericht gaan worden op het realiseren van inclusief beleid en een bijdrage aan individuele trajecten. Een en ander zal eerst in pilots ontwikkeld worden en vervolgens zullen resultaten verder uitgerold worden over het reguliere jongerenwerk.

Combinatiefuncties cultuur

Onder de vlag van de combinatiefuncties valt een aantal programma's dat al langer draait in de gemeente Katwijk uitgevoerd door factor W.

Het gezamenlijke culturele aanbod in het primair onderwijs wordt in de schoolkunstcommissie samengesteld die onlangs haar 10 jarig bestaan heeft gevierd. Deze commissie bestaat uit vertegenwoordigers van scholen, verenigingen en de gemeente Katwijk. Het culturele programma primair onderwijs bestaat in 2011 uit 7 succesvolle projectmatige onderdelen, te weten: Kunstmenu; Kunstroute; Museum & School; Workshops buiten schooltijd; Muziekonderwijs; Erfgoedspoor in ontwikkeling; Losse projecten.

Het CKV-overleg is eveneens een samenwerkingsverband met alle scholen in het voortgezet onderwijs (VO), culturele instellingen en de gemeente. In 2011 zijn door het jaar heen een heel aantal activiteiten geweest voor leerlingen in het VO. Door het CKV-jaarprogramma te verder te versterken wordt schoolgaande jeugd in en buiten schooltijd gestimuleerd tot actieve kunstbeoefening. Uitgangspunt is hen kennis te laten maken met acht verschillende kunstvormen en contacten te vergemakkelijken met het lokale culturele veld. Het motto is 'proeven op school, aan tafel bij de vereniging'.

Deze aanpak verbindt onder regie van de gemeente culturele activiteiten op school met de vrije tijd; breidt het bestaande culturele programma's uit en geeft een kwaliteitsverbetering van het aanbod.

Combinatiefuncties "Come4Sports"

Come4Sports is een project waarin combinatiefunctionarissen worden ingezet om een dagelijks beweegaanbod voor de kinderen dicht bij huis te realiseren om kinderen vaker te laten bewegen. Het project bouwt voort op het Schoolsportprogramma en het project Sport Op Straat (SOS). Voorts heeft de wijk een vakantie sportaanbod wat de kinderen de mogelijkheid biedt om iedere dag te bewegen.

Come4Sports biedt naast structurele activiteiten ook incidentele activiteiten aan en de verenigingen die deelnemen, krijgen verenigingsondersteuning aangeboden. In 2012 wordt het project uitgebreid naar Rijnsburg/Valkenburg en later in het jaar naar Katwijk aan Zee en Katwijk aan den Rijn.

Factor Welzijn vormt samen met de plaatselijke sportverenigingen en andere (sport)organisaties de schoolsportcommissie die schoolsporttoernooien en cursussen voor zowel het basisonderwijs als het voortgezet onderwijs organiseert.

SOS is ontstaan doordat er behoefte is aan sportactiviteiten buiten een (sport)vereniging om. Er is veel sportuitval in deze leeftijdsgroep. Jongerenwerkers werven jongeren via ambulant straatwerk of via diverse jongerencentra en leiden ze door naar de sportactiviteiten Het SOS project organiseert activiteiten, waar iedereen in principe aan mee kan doen en een laagdrempelige instap heeft. Door deze werkwijze worden jongeren die zich op straat bevinden bereikt.

Come4Sports gaan we uitbreiden over de hele gemeente (nu alleen nog maar RB, VB, H/R); het Schoolsportprogramma en Come4Sports worden geïntegreerd; conform de WMO doelen en Welzijn Nieuwe Stijl wordt ingezet op meer verantwoordelijkheden bij verenigingen (Combinatiefuncties maken zich zoveel mogelijk overbodig); de kwaliteit van de lessen lichamelijke opvoeding, die door groepsleerkrachten worden gegeven. Wordt verhoogd; verenigingen worden ondersteund bij het creëren van een aanbod voor doelgroepen (w.o. 12-18 jaar en GGZ, gehandicapt etc.). Het project wordt uitgebreid met het project Sport in de Buurt (rijksimpuls)

Jeugdsportfonds Katwijk

Kinderen die in een gezin leven van een (120 % van)minimum inkomen moet rondkomen, blijken ook minder te (kunnen)sporten. Vanuit de verruiming van het minimale beleid is in 2009 het Jeugd Sport Fonds Katwijk (JSFK) opgericht. Via intermediairs kan een beroep gedaan worden op het JSF Katwijk om zo de kinderen die in deze doelgroep vallen toch bij een vereniging te kunnen laten sporten. Door de vele aanvragen wordt het budget maximaal benut. Om in de toekomst te kunnen blijven voldoen aan de vraag wordt gekeken naar de mogelijkheden om het budget te verruimen.

Sport

Zeer recent is een sportnota vastgesteld. Hiernaar wordt simpelweg verwezen.

JOGG-gemeente

Recent is in den lande een nieuw project gestart om Jongeren Op Gezond Gewicht te krijgen. Er wordt gebruik gemaakt van een bewezen effectieve aanpak. Hieraan neemt een groeiend aantal gemeenten onder de naam "JOGG-gemeente" deel. Onderzocht wordt of Katwijk aan dit project kan deelnemen.

Culturele verenigingen

In veel gevallen wordt een waarderingssubsidie aan culturele verenigingen verleend. Culturele verenigingen dragen bij aan realiseren van gemeentelijk beleid door hun eigen doelstellingen na te streven. Een hoge deelname aan culturele activiteiten door de jeugd geeft hen kansen tot ontplooiing en een actieve vrije tijdsbesteding. Veelal zijn volwassenen leidend.

5.2.2. Zorgvoorzieningen: Jeugdzorg, preventie en eerste lijn

Centra voor jeugd en gezin

De laatste jaren is regionaal gewerkt aan de invoering van de Verwijsindex "Jeugdmatch", aan de realisering van zorgcoördinatie in de vorm van de methodiek 1Gezin1Plan. De implementatie van de nieuwe werkwijze wordt voortgezet en doorontwikkeld.

Het CJG moet een instelling zijn waar men gemakkelijk binnen loopt voor allerlei opvoedvragen. Omdat het consultatiebureau deel uitmaakt van het CJG is laagdrempeligheid voor ouders met jonge kinderen vrijwel vanzelfsprekend. Dit geldt ook voor ouders met kinderen in de pré- en perinatale periode. Omdat de medewerkers van het CJG (Jeugdgezondheidszorgers (JGZ), jeugdmaatschappelijk werkers (JMW) en Jeugd Preventie Projectmedewerkers (JPP) een outreachende werkwijze hanteren (zij zijn regelmatig op scholen) weet het CJG veel jongeren goed te vinden. Hiernaast hebben jongerenwerkers een direct contact met de medewerkers van het CJG. Bovendien is er voor ouders en verzorgers een virtueel CJG: www.cjgkatwijk.nl en voor jongeren is er www.hoezitdat.info. Omdat de lokale jongerensite www.kattuk.nl heel goed bezocht wordt, is er veel aandacht besteed aan de aansluiting van beide jongerensites.

Per 1 april 2013 zal het CJG haar tweede huisvesting in de kern Rijnsburg in gebruik nemen en daadwerkelijk als een CJG gaan functioneren. Vanaf begin 2012 wordt dit voorbereid bijvoorbeeld door teambuildingsactiviteiten en casuïstiekbesprekingen.

De meeste partners van het CJG van peuterspeelzaalwerk tot de instellingen voor Geestelijke Gezondheidszorg zijn allen geschoold in de bewezen effectieve methode "Positief Opvoeden". Hierdoor worden er aan ouders geen tegenstrijdige adviezen gegeven. De methode voorziet in verschillende niveaus van ondersteuning: er kunnen aan ouders tips worden gegeven en ouders kunnen ook cursussen volgen.

Zorgcoördinatie

Met voortvarendheid wordt de methodiek 1Gezin1Plan (1G1P) in de regio en in Katwijk geïmplementeerd. Deze methodiek sluit aan op de al eerder in Katwijk geïntroduceerde "gezinscoach". Beiden hebben als doel dat de zorg gecoördineerd wordt. Bij 1G1P wordt met alle hulpverleners én het gezin één hulpverleningsplan opgesteld. Verder betekent zorgcoördinatie ook dat er door te werken met een plan in feite geen verwijzing naar andere instellingen plaatsvinden. Het is een methode die samenwerking tussen alle instanties en het gezin afdwingt.

De eigen kracht en de kracht van het sociaal netwerk

Het CJG Katwijk heeft een pilot gedraaid met betrekking tot de kracht van het sociaal netwerk. In de hulpverlening wordt op dit moment niet standaard gedacht aan het betrekken van het sociaal netwerk van de cliënt. In de werkprocessen moet worden opgenomen dat er bij het hulpverleningsplan samen met de jongere een afweging plaatsvindt of en hoe het sociale netwerk betrokken kan worden. Zeker als het om stut- en steunfuncties gaat, kan het sociale netwerk een belangrijke functie vervullen.

Gebruikers, aanvliegroutes en netwerken

Er zijn veel vaste gebruikers van het CJG, zoals de ouders van kinderen die bij het consultatiebureau komen. Voorzieningen als kinderopvang, peuterspeelzalen, scholen e.d. hebben contact met 1 vertegenwoordiger van het CJG. Telefonische hulpvragen (ongeveer 280 per dag voor de hele regio) worden niet geregistreerd. De inloof functie wordt veel minder benut dan gedacht. Verschillende gemeenten in het land hebben besloten om de hulpverlening meer op de vindplaatsen te laten plaatsvinden (het outreachende werken). In Katwijk wordt op beide manieren gewerkt. In het kader van de evaluatie van de functie van de baliemedewerkers, die mede zal plaatsvinden in het licht van het onderzoek naar de stand van zaken van de CJG's in de regio, zal hierover eind 2012/ begin 2013 nader worden gerapporteerd. Het grote voordeel van het CJG is dat, via welke ingang je ook binnen komt, de CJG medewerker zal zorgen voor een integraal aanbod en zo nodig een warme overdracht.

Net zo als de kinderopvang, peuterspeelzalen contact hebben met vertegenwoordigers van het CJG en de Zorg-Advies team voor 0-4 jarigen bijzonder goed en naar ieders tevredenheid en effectief functioneren, vraagt de aansluiting van de verschillende bestaande netwerken op het CJG de nodige aandacht. De aansluiting van de zorg in het primair onderwijs en het CJG is geborgd door de jgz-medewerker en de jeugdmaatschappelijk werker. Deze zijn immers onderdeel van het CJG en zorgen er voor dat "snel, slim en samen" (met partners én het gezin) de juiste zorg (maatwerk) aan leerlingen wordt geboden. In de Lokaal Educatieve Agenda wordt deze relatie/werkwijze opgenomen. Het multi-probleemgezinnen overleg maakt eveneens deel uit van het CJG. Aansluiting van CJG met het veiligheidshuis wordt in 2012 / 2013 onderzocht. Het signaleringsoverleg zal hierbij betrokken worden.

Verslavingspreventie

Vanuit de regiogelden vinden in de gehele regio activiteiten plaats op het gebied van verslavingspreventie voor jongeren. Te denken valt aan voorlichting op Katwijkse scholen door de GGD en aan activiteiten van Brijder in lokale sportclubs en jongerencentra. De gemeente zet zich aanvullend al jaren door een eigen beleid in om de relatief hoge gebruikscijfers voor drank- en drugs onder Katwijkse jeugd te verlagen. Het platform Kocon is opgericht om de kennis die bij de verschillende op dit gebied werkzame organisaties voorhanden is te bundelen en de gemeente te adviseren. Ook voert het platform in opdracht van de gemeente een groot aantal lokale activiteiten uit om de doelstellingen van de gemeente te bereiken. Vanuit de gemeenteraad is in 2012 aangegeven nog meer te willen inzetten op de doelgroep ouders en op handhaving van de naleving. Hiervoor is inmiddels een plan gemaakt door de gemeente in samenwerking met Kocon. Hierin is als actiepunt opgenomen om de mogelijkheden m.b.t. handavingsinzet te vergroten door gebruikmaking van de weekendpool van toezichthouders en door de uitwisseling van toezichthouders met andere gemeenten.

Een van de nieuwe zorg-activiteiten betreft een project van de zorggroep Katwijk (Katwijkse huisartsen). Om kinderen en hun ouders beter te kunnen begeleiden is de zorggroep samen met ketenpartners als het CJG bezig om de zorg voor kinderen met ADHD, aanverwante problematiek of kinderen met een mogelijke ADHD-diagnose, te verbeteren. De aanname is dat het in Katwijk gaat om ongeveer 300 kinderen. Vanwege de risicogevoeligheid van deze kinderen in combinatie met alcohol- en druggebruik is Platform Kocon gevraagd te adviseren en ondersteunen bij de opzet van een aanbod zoals de inzet van vroegsignalering, deskundigheidsbevordering en het geven van groepstrainingen over de omgang met genotmiddelen.

Alle nieuwe activiteiten worden opgenomen in het activiteitenplan 2013 van Kocon.

Overlastpreventie

Jongeren komen graag samen op openbare plekken. Dit is gedrag dat hoort bij de leeftijd en de gemeente biedt de jongeren voldoende plaatsen waar zij binnen en buiten gezellig kunnen verpozen. Heel veel rondhangen op straat zonder een doelgerichte vrije tijdsbesteding kan leiden tot risicovol gedrag. De gemeente wil dat overlast door jongeren op het gebied van geluid, vervuiling en vernieling en het riskante gedrag zoveel mogelijk wordt aangepakt en beperkt. Uiteraard ligt ook hier in eerste instantie een verantwoordelijkheid bij de ouders. Vanuit die visie worden ouders van jeugd die overlast veroorzaakt ook aangeschreven in de vorm van een "burgemeestersbrief". Daarnaast kijkt de gemeente naar aanvullende mogelijkheden en maatregelen. Een voorbeeld is de inzet van bikers die de nachtelijke overlast door jongeren die in Noordwijk gaan stappen bestrijden. Bikers vragen jongeren om direct te vertrekken nadat ze afgezet zijn door taxi's. De bikers volgen vervolgens de grootste groepen jongeren op hun weg naar huis om zo overlast te voorkomen.

Inzet Halt

Jongeren tot 18 jaar die op straat alcohol of softdrugs gebruiken of bezitten, worden doorverwezen naar Halt vanwege het gebleken gebrekkige effect van de boete voor het overtreden van het verbod op alcoholbezit op straat. Ook in deze gevallen worden de ouders betrokken bij het probleem van overmatig alcoholgebruik. De

jongeren krijgen een leeropdracht en een taakstraf (afhankelijk van de leeftijd van de jongeren en twee voorlichtingsbijeenkomsten over alcohol/softdrugs met huiswerk voor hen en hun ouders. Voor de ouders is er separaat een voorlichtingsbijeenkomst over de omgang met jongeren en genotmiddelen. De vergelijkbare haltafdoening voor softdrugs is sinds 1 november 2011 in werking getreden en wordt uitgevoerd.

Bijlage 1 De foto van de Katwijkse visies op het Jeugddomein 2012

Visie op algemene voorzieningen (sociale infrastructuur): nadruk op preventie

Actieve participatie (vrijwillige inzet)

Van oudsher zijn de sterke familieverbanden, vrienden- en kennissenkringen talrijk en stevig vervlochten in de kernen van onze gemeente. Veelal overschrijden deze relaties de dorpskernen. Die sterke verbondenheid met elkaar zien we terug in een actieve deelname aan en het organiseren van onder andere sportieve, recreatieve en culturele activiteiten. Velen staan niet alleen op eigen benen maar zetten zich als vrijwilliger in voor anderen in de samenleving (actief burgerschap). Het gaat hier ook om de initiatiefrijken in onze samenleving, om draagkracht en draagvlak. Gedacht kan worden aan wijkverenigingen (sociaal cultureel werk), Oranjeverenigingen (volksfeesten), culturele verenigingen (harmonie, fanfare en brassbands, zangkoren e.d.), sportverenigingen, de jeugd en jongerenwerk waaronder scouting en clubwerk, peuterspeelzaalwerk, het onderwijsveld, het ouderenwerk, het domein zorg en vluchtelingenwerk. Deze sociale infrastructuur stimuleert en biedt kansen aan inwoners om te participeren in de samenleving. De gemeente rekent en bouwt op de eigen kracht van inwoners zowel de initiatiefrijken als de kwetsbare burger. Door hier stevig op in te zetten is de verwachting dat inwoners niet snel een beroep hoeven te doen op het vangnet (maatschappelijke ondersteuning). De hechte betrokkenheid zien we immers ook terug in de zorg voor elkaar, voor kwetsbare familieleden en kwetsbare groepen. Katwijk kent daardoor een grote mate van 'civil society' met sterke samenwerkingsverbanden en veel informele zorg.

Aandacht voor kwetsbaren

Mensen maken de samenleving. Elk mens doet dit op zijn eigen wijze en maakt zijn eigen keuzes. De optelsom is een samenleving waarin ruimte is voor de verschillende keuzes en waarin iedereen zoveel mogelijk zijn eigen leven kan leiden. De meeste mensen kunnen en doen dit met verve. Zij gaan naar school, zijn aan het werk, leiden een actief sociaal leven met vrienden en binnen diverse verenigingen. Zij voorzien zelfstandig in hun levensonderhoud, voeden hun kinderen op en regelen de ondersteuning die in het leven soms nodig is. Zij participeren optimaal naar eigen vermogen in de samenleving en nemen hiervoor de verantwoordelijkheid: op eigen kracht. Katwijk beperkt zich in het kader van de Wmo niet uitsluitend tot de "kwetsbare" groepen. Katwijk richt zich ook op niet-kwetsbare groepen.

Uitgangspunt bij de algemene voorzieningen is dat deze zoveel mogelijk zijn ingericht voor gebruik door alle burgers. Voorwaarde daarvoor is dat er sprake is van inclusief beleid. Beleid dat vooraf rekening houdt met de verschillende mogelijkheden en beperkingen van mensen, bijvoorbeeld door te zorgen voor voldoende levensloopbestendige woningen en een adequate inrichting van de openbare ruimte. Ook preventieve maatregelen om het gebruik van reguliere voorzieningen te bevorderen passen onder inclusief beleid. Uitgangspunt is niet de "gemiddelde mens" maar de mens in al zijn diversiteit (wensen, behoeften, mogelijkheden, talenten en beperkingen).

Ombuigingen

De noodzaak van bezuinigingen is evident. Er zullen nog meer bezuinigingen op ons afkomen. Des te meer is van belang dat de algemene voorzieningen gericht ingezet worden om de ontwikkeling van de meest kwetsbare jeugd te versterken. Een belangrijk accent in het beleid gericht op algemene voorzieningen is dan ook voor alle betrokkenen om ten aanzien van opvoeding en ontwikkeling van de jeugd een meer proactieve en preventieve instelling te ontwikkelen dan thans vaak het geval lijkt. Het beleid gericht op zorgprofessionals en zorginstellingen zal stimuleren om veel meer dan tot nu toe gebruik te maken van de functies van de algemene voorzieningen. Het gaat hier om het "out of the box" denken van de zorginstellingen waarbij jongeren niet benaderd worden vanuit een medisch diagnostisch model maar vanuit een "contextuele aanpak"¹ die voorhanden is in het dagelijkse normale leven c.q. de alledaagse voorzieningen.

---

¹ Door voor jongeren situaties te scheppen of door jongeren in situaties te plaatsen worden jongeren in rollen geplaatst waaraan verwachtingen gekoppeld zijn. Door het automatisme om te voldoen aan die verwachtingen kunnen als het ware spontane herstelprocessen in gang worden gezet

Een gerichte inzet op grond van inclusief beleid en een doelgroepgerichte inzet binnen een algemene setting zullen meer aandacht moeten krijgen. Bijvoorbeeld in de vorm van maatschappelijke stages en “social return” projecten. Het gaat om het leggen van dwarsverbanden tussen te veel gescheiden domeinen van jeugdzorg en jeugdwerk. Bij het streven van jeugdzorg om “het normale leven te herstellen” kan veel meer gericht gebruik worden gemaakt van een scala van kansen binnen het jeugd en jongerenwerk of binnen de sport en het culturele domein.

De pedagogische visie

Missie: kinderen en jongeren in de leeftijd van 0 tot 23 jaar groeien veilig en gezond op en ontwikkelen zich ongestoord tot actief participerende burgers.

Een goede opvoeding houdt rekening met de mogelijkheden en behoeften van een kind en veronderstelt een positieve benadering van kinderen, die berust op de volgende drie pijlers:

Steunen: Elk kind heeft recht op onvoorwaardelijke steun in de vorm van tijd, liefde, aandacht en betrokkenheid.

Stimuleren: Een goede opvoeding biedt kinderen de ruimte om zich te ontwikkelen in overeenstemming met hun eigen capaciteiten, uitdagingen aan te gaan en te leren om moeilijkheden te overwinnen.

Sturen: Een goede opvoeding biedt kinderen structuur en houvast in de vorm van regels en grenzen en draagt bij aan sociale aanpassing en democratisch burgerschap.

(regionale visie over opvoeden voor CJG's; NJI)

Uitgangspunten:

- Een goede opvoeding is essentieel voor een optimale ontwikkeling van kinderen en voor een gezonde samenleving.
- Opvoeden en opgroeien is een natuurlijk, vanzelfsprekend en dynamisch proces waarbij opvoeders en kinderen elkaar beïnvloeden.
- Opvoeden doe je samen. Betrokkenheid van het sociaal netwerk - familie, vrienden, burens, vrijwilligers – en in breder verband de buurt, de wijk en de samenleving als geheel is essentieel bij de opvoeding en het ondersteunen van kinderen bij opgroeien en ouders bij het opvoeden.
- Ouders en (professionele) opvoeders respecteren de rechten van kinderen (zoals vastgelegd in het VN-verdrag voor de Rechten van het Kind²) en passen in de opvoeding en verzorging van hun kind geen geweld toe. De veiligheid van kinderen staat voorop.
- Ouders zijn eerstverantwoordelijk voor de opvoeding en het overdragen van waarden en normen.
- Ouders hebben recht op steun bij het opvoeden, omdat het opvoeden een opdracht voor de samenleving als geheel is.

Kenmerkend voor een opgroeiend kind is de kwetsbare balans in de diverse ontwikkelingsfasen en leefomgevingen van het kind. De meeste kinderen groeien evenwichtig op. Veel jeugdigen kunnen samen met hun ouders/opvoeders een goede balans vinden in draaglast en draagkracht om flexibel met de snel op elkaar volgende ontwikkelingsfasen om te gaan. Een minderheid heeft meer aandacht dan gemiddeld nodig om problemen te voorkomen en een kleine groep hierbinnen heeft problemen die schadelijk zijn voor hun groei- en ontwikkeling.

In principe gaat het met 85% van de jeugdigen goed. Er is echter een aantal kinderen dat problemen heeft die bedreigend zijn voor hun groei en ontwikkeling. In geval van ernstige bedreigingen moet worden ingegrepen. Bij

---

^{2 2} 'Kinderen hebben recht op een gezonde groei en ontwikkeling. De overheid heeft de plicht een gezonde en veilige omgeving te creëren en zorg te dragen voor voldoende voorzieningen om dit mogelijk te maken'. (Universele Rechten van het Kind).

gemiddeld 15% (10 +5%) van de kinderen is de balans zo verstoord geraakt dat kind en/of ouders extra ondersteuning of hulp nodig hebben, 5% vertoont zwaardere problematiek.

Pedagoog Micha de Winter onderbouwt zijn pleidooi voor de “pedagogische civil society” onder andere met empirisch bewijs in zijn boek “Verbeter de wereld, begin bij de opvoeding: van achter de voordeur naar democratie en verbinding”, dat kinderen het beste gedijen in een rijke sociale omgeving, met meer betekenisvolle volwassenen. In de nota jeugd op koers van 1999 is eveneens van dit gegeven uitgegaan bij de beschrijving van de opvoedingsmilieus in relatie tot de ontwikkelingsfasen van de jeugd. Naarmate de jeugd ouder wordt, neemt het aantal opvoedingsmilieus toe. Hierbij gaat het onder meer om checks en balances in de opvoeding. Opvoeden is immers niet een taak van ouders alleen. In dit verband kan netwerkvorming worden gestimuleerd, bijvoorbeeld door de juiste voorwaarden te scheppen. Denk aan het creëren van kansen voor ontmoeting in de buurt of op scholen. Opvoeding is immers meer dan ‘het conditioneren van gedrag’³. Het is essentieel dat kinderen de basisprincipes en – vaardigheden leren om te functioneren binnen een democratie. Belangrijk is bijvoorbeeld dat zij leren omgaan met conflicten en verschillen en niet vervallen in een ‘wij-zij’-denken. Het gaat ook om ambitie in de opvoeding.

De uitbreiding van het aantal netwerken gaat ook gepaard met de noodzaak van het bieden van vele en diverse uiteenlopende ontwikkelingskansen aan kinderen. Een veelheid aan ervaringen op vele gebieden zowel binnen een bepaalde levensfase als gedurende het hele opgroeien van kinderen is noodzakelijk voor een ongestoorde ontwikkeling van de jeugd.

Visie op het Centrum voor Jeugd en Gezin

De pedagogische visie laat zich voor het Centrum voor Jeugd en Gezin in de volgende kwaliteitseisen concretiseren:

- Een positieve, activerende visie op opvoeding
- Laagdrempeligheid
- Ondersteuning op maat
- Systeemgericht
- Normaliseren
- Oplossingsgericht en eigen kracht versterkend
- Outreachend werken
- De veiligheid van het kind bevorderen en bestrijden van kindermishandeling
- Continuïteit van zorg
- Integrale aanpak
- Planmatig en doelgericht
- Kwaliteit van dienstverlening

3

‘Op het risicodenken, op de individuele benadering van problemen van kinderen. Dat is het dominante discours, we geven graag een stempel – adhd, pdd-nos, antisociale stoornis. Het idee is dat als een kind problematisch gedrag vertoont, het in hem- of haarzelf zit of hooguit in zijn of haar gezin. Het is de dominantie van het psychiatrische denken. Er wordt alleen gekeken naar individuele attributen en ontwikkeling, terwijl wetenschappelijk al langer helder is hoe ongelooflijk krachtig de invloed van het sociale netwerk rond zo’n kind is.’

De basis voor participatie wordt gelegd in de jeugd. Alle kinderen en jongeren krijgen de kans om in een veilige en stimulerende omgeving op te groeien. Het ontwikkelen van hun talenten en vaardigheden om zo als zelfstandige volwassene actief te kunnen deelnemen vragen om een zorginhoudelijke vernieuwing. Crux van de beoogde vernieuwing is een verschuiving van probleemgerichte, door professionals bepaalde en uitgevoerde interventies, naar oplossingsgerichte en mede door ouders en jeugd vorm gegeven en uitgevoerde interventies. Ietwat kort door de bocht geformuleerd: het individuele recht op (professionele) zorg wordt getransformeerd in een gezamenlijke plicht van ouders, jeugd en professionals om de best passende en meest duurzame oplossingen te vinden.

Visie op voorschoolse voorzieningen

De basis van kinderopvang en peuterspeelzaalwerk is het onder begeleiding veilig kunnen spelen. Spelen is essentieel voor de ontwikkeling van een kind. Peuterspeelzaalwerk stimuleert het opdoen van veelzijdige spelervaring, zowel individueel als met elkaar. Naast het spelen en ontmoeten wordt expliciet aandacht besteed aan de ontwikkeling van peuters en het signaleren van eventuele achterstanden voor wat betreft de sociaal emotionele ontwikkeling, de motorische en cognitieve ontwikkeling waaronder taalontwikkeling, de ontwikkeling van creativiteit en de zintuigen. De nadruk gelegd op het signaleren van taal- en ontwikkelingsachterstanden.

Peuterspeelzaalwerk sluit ook aan bij het onderwijs. De speelzaal heeft een rol in het de Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) en biedt begeleiding om de achterstanden weg te werken. Peuters worden hier bovendien ondersteund bij hun eventuele ontwikkelingsachterstanden.

Door invoering van de VVE heeft de samenwerking van het peuterspeelzaalwerk met het basisonderwijs meer gestalte gekregen, omdat de VVE programma's zowel in de peuterspeelzaal als in de eerste groepen van het basisonderwijs worden uitgevoerd.

Visie op (jeugd)gezondheidszorg

Het onderscheid tussen jeugdgezondheidszorg, jeugdhulpverlening en jeugdzorg is gradueel en wel in de gerichtheid op het bereik van jeugdigen en gezinnen. Het betreft respectievelijk jeugdigen waarmee het redelijk tot goed gaat; jeugdigen die wel eens tijdelijk hulp nodig hebben en kinderen waarover zorgen bestaan.

De jeugdgezondheidszorg is bestemd voor 100 % van de jeugdigen en dus een basisvoorziening. Op jeugdhulpverlening doet ongeveer 15 % van de gezinnen wel eens een beroep en jeugdzorg richt zich op ongeveer 5 %. Omdat de jeugdgezondheidszorg alle jeugdigen ziet, kan zij vaak vroeg signaleren waar hulp of zorg nodig is. Door de samenwerking van deze 3 taakvelden in het Centrum jeugd en Gezin komen de visies van deze instellingen steeds dichterbij elkaar te liggen en komen zij samen in de visie van het CJG en in de werkwijze conform de principes van 1 Gezin 1 Plan. (zie 1.3).

Op 18 februari 2010 is door de Katwijkse gemeenteraad de regionale visie op de (integrale) Jeugdgezondheidszorg vastgesteld.

De visie is als volgt:

Kinderen hebben recht op een gezonde groei en ontwikkeling. De overheid heeft de plicht een gezonde en veilige omgeving te creëren en zorg te dragen voor voldoende voorzieningen om dit mogelijk te maken (Universele Rechten van het Kind). Integrale jeugdgezondheidszorg in de regio is een dergelijk voorziening die de lokale overheid aanbiedt aan kinderen en ouders. Van belang is dat de iJGZ inspeelt op de maatschappelijke vraag van de jeugd en de veranderingen daarin. Daarmee dient de jeugdgezondheidszorg als onderdeel van de Publieke Zorg voor de Jeugd aan te sluiten bij bestaande levenssferen (gezin, vrienden, school, sport, buurtzorg etc.) waarbij lokale verschillen om andere dienstverlening of aanpak kunnen vragen (zorg op maat). Daarmee staat de iJGZ voor gelijke kansen op gezondheid, het voorkomen van uitval en het verwerven van een volwaardige plaats in de samenleving. Het bevordert, beschermt en bewaakt de lichamelijke gezondheid en psychosociale

ontwikkeling van alle jeugdigen. De iJGZ in de regio vindt het niet acceptabel dat kinderen uit de boot vallen en garandeert minimaal de Basiszorg Jeugdgezondheid voor alle kinderen.

Ook voor de jeugdhulpverlening en de jeugdzorg is het een essentieel uitgangspunt dat ieder kind recht heeft om op te groeien in een gezonde omgeving met een goed pedagogisch klimaat. Indien het fundamentele recht van elk kind om zich te ontwikkelen tot een verantwoordelijk participerende burger, wordt bedreigd kan jeugdzorg aangewezen zijn.

Uitgangspunten in de jeugdhulpverlening en jeugdzorg zijn onder meer:

- Ouders en opvoeder respecteren de rechten van het kind
- Ouders zijn eerst verantwoordelijk voor de opvoeding en het overdragen van waarden en normen
- Hulpverlening moet altijd op maat (zo licht als mogelijk en zo zwaar als noodzakelijk)
- Hulpverlening is altijd systeemgericht (een jeugdige functioneert nooit los van zijn omgeving; gezin/sociaal netwerk)
- Gericht op het versterken van eigen kracht
- Aanvullend op de jeugdhulpverlening en jeugdzorg heeft gemeente Katwijk al vele jaren geleden besloten om een actieve rol te spelen in de aanpak van het overmatig alcoholgebruik onder Katwijkse jongeren. Omdat beseft wordt dat universele preventie niet voldoende effect zal sorteren heeft de raad (maart 2012) uitgesproken nog meer in te zetten op het betrekken en ondersteunen van ouders, om ze te versterken in hun rol van opvoeders

Visie op onderwijs

Koers op onderwijs

Alle leerlingen hebben recht op goed onderwijs, dat rekening houdt met hun individuele verschillen. Elke school zal door de inrichting van het onderwijs proberen zo goed mogelijk met die verschillen tussen leerlingen om te gaan. Soms is dat niet voldoende en is ter ondersteuning een specifiek beleid noodzakelijk voor leerlingen die risico's lopen.

Het lokaal onderwijsbeleid is erop gericht de talenten van leerlingen zo optimaal mogelijk te ontplooiën. Er zijn kinderen en jongeren die op grond van sociale, economische en culturele factoren minder kans hebben op een succesvolle schoolloopbaan. Het opleidingsniveau van de ouders is hierin veelal een bepalende factor, vaak in combinatie met taalachterstanden en culturele factoren.

Binnen het lokale onderwijsachterstandenbeleid zijn in de periode 2002-2006 verschillende beleidsmatige en onderwijsinhoudelijke initiatieven tot stand gekomen. De uitvoering van deze zaken zijn tot op heden voortgezet en passen binnen uitwerkingsthema 1: onderwijsachterstandenbeleid.

Binnen de Wet Maatschappelijke Ondersteuning wordt ingezet op een actieve betrokkenheid en deelname aan de samenleving. Jongeren moeten veilig kunnen opgroeien tot participerende burgers. Jongeren moeten kunnen deelnemen aan de samenleving met een actieve betrokkenheid en verantwoordelijkheid voor hun omgeving.

Ook instellingen zijn verantwoordelijk voor een integraal jeugdbeleid. Resultaat van beleid moet zijn, dat er een aaneengesloten schakel van voorzieningen zijn waarbinnen deskundigen taken en verantwoordelijkheden hebben (ketenaanpak).

Lokaal Educatieve Agenda

Binnen de LEA kan de bestaande visiebeschrijving als volgt verder aangescherpt worden.

“Het verbeteren van de onderwijsmogelijkheden van kinderen door het aanbieden van educatie die afgestemd is op de begeleidingsbehoefte van het kind. Het onderwijs is in staat om de wensen, opvattingen en potentie van leerlingen in beeld te hebben en het onderwijs zodanig in te richten dat zij hierop kan aansluiten. Uitgangspunt daarbij is dat ieder kind een passende onderwijsplek geboden wordt. Daar waar het onderwijs niet in staat is om dit te realiseren, zijn/worden afspraken gemaakt met partners over ondersteuning/begeleiding gericht op de vraag van het kind.”

Vanuit de genoemde visie en perspectieven zijn 4 uitwerkingsthema's voortgekomen.

- Onderwijsachterstandenbeleid
- Centrum Jeugd en Gezin – Zorg Advies Team –en realiseren Maatschappelijk Werk Jeugd.
- Aansluiting onderwijs- en jeugdzorg waaronder onder meer Cardea Campus
- overdracht / afstemming dossiers (0-23) met name van Primair onderwijs naar voortgezet onderwijs.

Visie op combinatiefuncties

- een gevarieerd aanbod, zowel in culturele uitingsvormen als in de afwisseling van professionele en amateuristische kunstbeoefening.
- een aanbod dat onderdelen kent binnen en buiten schooltijd.
- een aanbod dat een zo groot mogelijk bereik heeft.
- een aanbod dat actieve betrokkenheid van leerlingen waarborgt.
- een aanbod dat samenhang tussen de onderdelen laat zien door thematisch te werken en door opname van een combinatie van culturele uitingsvormen (dans, muziek, schrijven, poëzie, beeldend).
- leerlingen (P.O.) worden jaarlijks geconfronteerd met een van de culturele vormen, waardoor zij twee keer gedurende de acht jaar met elke kunstdiscipline kennismaken.
- in het programma worden zgn. professionele kunstbeoefenaars en lokale “vrije tijd kunstbeoefenaars” en de “lokale” organisaties (muziekschool, de hafabra, line-dance of volksdancers, de bibliotheek, de toneelgroep, etc.). opgenomen.
- In het programma wordt aandacht geschonken aan de lokale cultuurhistorie.

Visie op jeugd en jongerenwerk

Jeugd en jongerenwerk biedt jeugdigen kansen om in een veilige omgeving (naast het gezin en de school) te experimenteren met het dragen van verantwoordelijkheden door het doen van vrijwilligerswerk. Jongerenwerk draagt bij aan de ontwikkeling van jongeren tot actief participerende burgers.

Clubwerk

Clubwerk wordt voornamelijk georganiseerd door kerkelijke of andere religieuze of levensbeschouwelijk organisaties en heeft als primaire invalshoek ontmoeting en recreatie voor kinderen van 6 tot 19 jaar. Activiteiten worden georganiseerd en geleid door volwassenen en kennen een meditatief gedeelte waarin “Het woord van God” centraal staat en een creatief ‘knutselgedeelte’.

Tienerwerk

De doelgroep 12 tot 16-jarigen heeft behoefte aan een stevige structuur in de activiteiten. Activiteiten kunnen niet zonder begeleiding van volwassenen georganiseerd worden. Activiteiten worden begeleid door professionele tienerwerkers (in de middag) of oudere vrijwilligers (avonden). Tieneropenstellingen hebben veelal het karakter van een inloop, waarbij tieners kleine taken (kunnen) uitvoeren. Hierdoor voelen zij zich meer verbonden met het centrum.

Scouting

Bij scouting leren kinderen vanaf 5 jaar stapsgewijs zelfstandig te worden door avontuurlijke uitdagingen tijdens survival in de natuur. Daarbij leren de scouts om samen te werken en leiding te geven, doordat ze in kleine vaste groepjes werken met hun eigen aanvoerder. Verder heeft Scouting als principe een zelfstandige manier waarop scouts werken, leren door interesse in plaats van competitie en nadruk op het individu in plaats van de groep. Deze pedagogische doeleinden behoren voor de scout verborgen te zitten in een aantrekkelijk spel.

Accommodatie gebonden jongerenwerk

Naast een veilige ontmoetingsplek (inloop), biedt het jongerencentrum tieners en jongeren de ruimte en de gelegenheid om zich te ontwikkelen door ze te laten experimenteren met het dragen van verantwoordelijkheden en de mogelijkheid te bieden om hun talenten te ontdekken (bijv. door het organiseren van activiteiten).

Jongerenwerk is er in verschillende (werk)vormen en is gericht op het bereiken van (voornamelijk) groepen jongeren in de leeftijd van 12 tot 23 jaar. Jongerenwerk is gericht op het opdoen van ervaringen in organisatorisch (groeps)verband. In jongerencentra is een organisatiestructuur van programmeringscommissie, deurgroep, bargroep, schoonmaakgroep, dagelijks bestuur, pr commissie naast verschillende adhocgroepen. In deze structuur worden jongeren opgenomen en krijgen rollen met daaraan gekoppeld verwachtingen en verantwoordelijkheden. Hierdoor kunnen jongeren experimenteren met gedrag en leren omgaan met verantwoordelijkheden. In feite is jongerenwerk vrijwilligerswerk.

Naast deze autonome functie van het jongerenwerk wordt jongerenwerk vaak gezien als instrument voor andere beleidsvelden. Veelal wordt jongerenwerk gezien als instrument om overlast te bestrijden of om jongeren met problemen weer op het juiste pad te krijgen. Duidelijk mag zijn dat bestrijding van overlast door hangjongeren geen primaire taak van het jongerenwerk is. Wel kan het hieraan een bijdrage leveren. Jongerenwerk heeft een netwerk waarvan onderwijs, politie en hulpverlening deel uitmaken.

Jongerenwerk er is van jongeren, voor jongeren en door jongeren. Het gaat om *alle* jongeren.

Jongeren zijn zelf verantwoordelijk voor hun jongerencentrum en de activiteiten die er worden georganiseerd (van, voor en door jongeren). Vanaf 16 jaar krijgen jongeren 'zwaardere' vrijwilligerstaken. Geleidelijk leren ze steeds meer verantwoordelijkheden dragen en krijgen een rol in het bestuur van hun jongerencentrum. Professionele jongerenwerkers spelen een rol op de achtergrond. Jongerencentra krijgen waar nodig ondersteuning op maat (Learning by Doing, deskundigheidsbevordering).

Ambulant jongerenwerk

Professionele jongerenwerkers zoeken jongeren op straat op. Zij spreken jongeren aan op hun gedrag en stimuleren ze tot een gezonde, actieve vrijetijdsbesteding. Jongerenwerkers wijzen de jongeren op hun verantwoordelijkheden, bemiddelen tussen jongeren en buurtbewoners en zorgen voor relevante informatie en advies aan jongeren. Jongerenwerkers ondersteunen jongeren bij hun vrije tijdsbesteding en stimuleren hen dat in een georganiseerd verband te doen.

Jongerenwerkers, politie (wijkagenten) en wijkregisseurs hebben nauw contact over wat er speelt in de wijk door regelmatig overleg (op wijkniveau: driehoeksoverleggen; gemeentebreed: het Strategisch Overleg) en het Samenleving in Beeld (SIB) systeem. Er worden duidelijke onderlinge afspraken gemaakt over de aanpak van overlast.

Categoriaal jongerenwerk

Risicojongeren worden begeleid en ondersteund door de categoriale jongerenwerker. De categoriale jongerenwerker signaleert problemen bij de jongere en biedt waar mogelijk hulp. Ondersteuning is gericht op "empowerment" van jongeren. Stimuleert hen zelf verantwoordelijkheid te nemen en hun eigen belangen te behartigen. De categoriale werker neemt deel aan verschillende netwerken waarvan onder andere onderwijs en hulpverlening deel uitmaken.

Bij zwaardere problematiek begeleidt de jongerenwerker de jongere naar hulpverlening op basis van een warme overdracht.

Visie op sport en bewegen

Sport en bewegen zijn in de visie van de gemeente Katwijk essentiële onderdelen voor een fysiek en sociaal gezonde samenleving. Sport en bewegen kunnen een grote positieve bijdragen leveren aan verschillende maatschappelijke vraagstukken. Het biedt kansen voor uiteenlopende groepen van mensen om deel te nemen aan het maatschappelijk (sport)verkeer en op deze manier een eigen leefbare positie in de samenleving te creëren.

Waarden die in dit verband genoemd kunnen worden zijn zelfredzaamheid, zelfontplooiing, identiteitsvorming en socialisatie.

Sport bevordert de sociale vaardigheden en attitudes. Na het gezin en de school is sport immers het derde opvoedingsmilieu. Naast deze opvoedkundige waarden kunnen sport en bewegen ook een zeer grote bijdrage leveren aan de gezondheid, zowel preventief als curatief. De sportcultuur heeft mogelijkheden om verbindingen te leggen met de uiteenlopende sectoren. Zo kan sport en bewegen, naast de vormende waarden, worden ingezet als middel om overgewicht te verminderen/voorkomen, diabetes te verminderen/voorkomen en de participatie van kwetsbare groepen (ouderen, allochtonen, gehandicapten) te vergroten. Daarmee kan een bijdrage worden geleverd aan doelen op het gebied van volksgezondheid en welzijn.

Sport kan een grote rol spelen bij de invulling en de uitvoering van de Wmo en dient integraal verankerd te zijn in het gemeentelijk beleid. De maatschappelijke functie maakt de sportgewild en kansrijk voor het realiseren van belangrijke doelen op het gebied van preventie en gezondheid, jeugdbeleid, onderwijs (waaronder maatschappelijke stages), waarden en normen, integratie, wijken en veiligheid. Uitgangspunt van de Wmo is immers dat mensen participeren en sport is daar een uitstekend middel voor.

Gemeente Katwijk vindt het erg belangrijk om zowel de intrinsieke als de extrinsieke waarde van het sporten en bewegen optimaal te benutten. Door het gericht in zetten van diverse sportstimuleringsprogramma's en het bieden van ondersteuning kan hieraan uitvoering worden gegeven.

Visie op maatschappelijke stage

De maatschappelijke stage is een kans voor de leerling. Het doel van Maatschappelijke Stage is dat "alle jongeren tijdens hun schooltijd kennis maken met én een onbetaalde bijdrage leveren aan de samenleving. De stageplaats moet een herkenbaar maatschappelijk karakter hebben (de maatschappij centraal) en moet zich onderscheiden van de beroepstage."

Alle leerlingen in het voortgezet onderwijs zullen op een bepaald moment in hun opleiding een maatschappelijke stage volgen. Bij de maatschappelijke stage staat de ruimte voor eigen initiatief voorop. De bedoeling is dat leerlingen allereerst binnen hun eigen netwerk en op eigen initiatief op zoek gaan naar een passende stageplaats. Pas wanneer dit niet lukt en/of wanneer een leerling intensievere begeleiding nodig heeft bij het vinden van een passende plek, wordt de stagemakelaar ingeschakeld.

Bijlage 2. De foto van de Katwijkse jeugd 2011

Algemeen Een stand van zaken

Ondanks de focus op het jongerenwerk (verbouwing en uitbreiding van De Schuit, invoering van de subsidiemethodiek voor het accommodatie gebonden tiener en jongerenwerk), op sport en op alcoholmatiging is de vraag hoe de jeugd er voorstaat nog nauwelijks gesteld. De indicatoren zijn voornamelijk gericht op het kwantitatieve (aantal bezoekers, aantal vrijwilligers).

De vraag of de 15 % van de jeugd die meer aandacht vergt, deze ook krijgt is ambtelijk wel eens gesteld maar de poging op deze vraag antwoord te krijgen, is gestaakt omdat gegevens niet toereikend waren.

Het verzamelen van objectieve factoren heeft slechts sporadisch op deelterreinen plaatsgevonden. Een analyse van systematisch verzamelde gegevens heeft dan ook nagenoeg geen aandacht gehad. Volstaan moet derhalve worden met wat bekend is om een totaalschets te geven van de situatie van de Katwijkse jeugd. Deze notitie zal op dit gebied een eerste poging zijn om vanuit een schets van de stand van zaken te komen tot een verscherpte focus in de beleidsuitvoering.

Demografische opbouw (leeftijdsopbouw)

De leeftijdsopbouw van de bevolking zal in de loop van de jaren veranderen. Als we de bevolking onderverdelen in drie groepen zien we dat de jongste leeftijdsgroep van 0 tot en met 17 jaar stijgt vanwege relatief veel woningbouw van 14.687 in 2011 naar 15.152 in 2025. Dit is een stijging ten opzichte van het uitgangsjaar van bijna 3,2%. De groep van 18 tot en met 64 jarigen stijgt met 2.166 mensen in 2024 (5,6%). De groep 65+ stijgt het meest. In 2011 is 14,1% 65+; in 2031 is dit aandeel 20,5%.

Katwijk kent de hoogste groene druk (46%) in de regio en heeft met 27% ook het hoogste percentage inwoners van 0 tot en met 19 jaar. Het percentage 0- tot en met 19-jarigen (27%) is groter dan in ZHN (24%) en Nederland (24%). Dit percentage daalt naar 25% in 2040. In ZHN en Nederland daalt dit percentage naar 22% in 2040.

Geboortecijfers in de huidige gemeente Katwijk vanaf 2000.

2000-	2001	2002	2003	2004-	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
821	825	885	785/	841	824	797	804	-820	835	788	850

Het geboortecijfer fluctueert enigszins maar geeft een stabiel beeld.

		Bevolkingsopbouw pro nexis 2011									
Lftd	2007	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
0-3		3264	3245	3217	3193	3109	3143	3179	3214	3255	3287
4-11		6589	6549	6561	6588	6615	6634	6602	6593	6615	6615
12-17		4834	4881	4833	4877	4950	4998	5024	5013	5010	5007
18-23		5234	5245	5256	5200	5174	5055	4987	5042	5019	5063
	15.139	14.687 19.921									14.909 19.972

Het aantal jongeren tot 17 jaar is in 2011 ten opzichte van 2007 met 3 % gedaald; tot 2020 is dit aantal redelijk stabiel.

1. Risicofactoren in de gezins- en woonsituatie jeugdigen:

In de onderzoeksliteratuur wordt regelmatig gesproken over risicofactoren in gezins en woonsituaties van jeugdigen. Risicofactoren die genoemd worden zijn kortweg aangeduid: eenoudergezinnen, allochtone herkomst, lage opleidingsniveaus ouders, gescheiden gezinnen, tienermoeders. Naarmate er meer risicofactoren in het geding zijn, is de kans op ontsporing van de ontwikkeling van jeugdigen groter.

Risicofactoren	absoluut	%	Kinderen	
			onder 5 jaar	5 tot 10 jr.
Éénoudergezinnen met minder dan € 26.000, - besteedbaar inkomen	1200	5	207 (7%)	
niet-westerse allochtonen van de eerste generatie	3400	4%	200 (4%)	300
Opleidingsniveau ouders		31%		
Gescheiden gezinnen met kinderen jonger dan 17 jaar	69			
Alleenstaand met bijstand	150			

2. Gezondheid

Eens in de vier jaar wordt de gemeente door de GGD-gezondheidspeilingen op de hoogte gebracht van de gezondheid van de Katwijkse jeugd. Deze gezondheidstoestand wordt in kaart gebracht door het onderzoeken (vragenlijsten) van factoren als het eten van fruit en groente, het gewicht, de frequentie van lichaamsbeweging en het middelengebruik. Al geruime tijd is de gezondheidssituatie van de jeugd in Katwijk slechter dan gemiddeld in de omringende regio. We gaan hier kort op in naar aanleiding van de uitkomsten op een paar kernonderwerpen:

Eten

In Zuid-Holland Noord eet 55% van de jongeren niet dagelijks groente, 51% eet niet dagelijks fruit en 17% ontbijt minder dan vijf dagen per week. Jongeren in Katwijk laten op alle drie de indicatoren voor gezond eten een slechter beeld zien. Ook volwassenen in Katwijk laten op de groente en fruitnorm een ongunstiger beeld zien. In Katwijk wordt door jongeren in vergelijking met de regio het minst gezond gegeten: 60% van de jongeren eet niet dagelijks groente, 54% niet dagelijks fruit en 19% ontbijt minder dan vijf keer per week.

Overgewicht

In Zuid-Holland Noord heeft gemiddeld 9% van de jongeren overgewicht. In Katwijk en Leiden komt overgewicht onder deze leeftijdsgroep veel voor. Volgens de cijfers van de JGZ is er bij 5-6-jarigen al sprake van een percentage van 14% dat overgewicht heeft. Dit percentage is nog groter bij 10-11-jarigen (te weten: 25%). Van de 13 tot 14-jarigen heeft 1 op de 5 overgewicht (20%). Ook bij jongeren ligt het percentage dat overgewicht heeft (13%) hoger dan in ZHN (9%).

Lichaamsbeweging

Het percentage jongeren dat onvoldoende lichaamsbeweging heeft (81%) is even groot als in ZHN.

Roken

Determinanten wijzen voor de jeugd en voor volwassenen vaak dezelfde kant op: zo roken relatief veel jongeren en volwassenen in Katwijk. Van de jongeren rookt (25%) tegenover 20 % in ZHN en 18 % Nederland. Dit beeld kan worden geplaatst naast de 27 % van de volwassenen dat rookt; hoger dan in ZHN (23%), en kleiner dan in Nederland (31%).

Alcohol

Alcoholgebruik jongeren in Zuid-Holland Noord baart zorgen. Gemiddeld 38% van de jongeren in Zuid-Holland Noord heeft recent aan binge-drinken gedaan (vijf of meer glazen alcohol gedronken bij één gelegenheid). In de gemeenten Kaag en Braassem, Katwijk, Nieuwkoop, Noordwijk en Noordwijkerhout wordt juist meer aan binge-drinken gedaan. Van de jongeren van 12 jaar en ouder in Nederland doet 36% aan binge-drinken. Van de 16- en 17-jarigen drinkt 80% alcohol en 60% doet aan binge drinken. Het percentage binge-drinkers onder jongeren (44%) is groter dan in ZHN (38%) en Nederland (36%). Het percentage jongeren dat recent alcohol heeft gedronken (54%) is groter dan in ZHN (47%).

Het feit dat de helft van de 12-15 jarigen alcohol drinkt, terwijl het advies is “onder de 16 jaar geen alcohol”, geeft reden tot zorg.

Levensstijl samengevat:

De hele levensstijl van de Katwijkse jongere baart zorgen:

Katwijkse jongeren wijken in negatieve zin af t.o.v. jongeren in ZHN en niet alleen qua alcoholgebruik. Er is zelfs geen andere gemeente in ZHN waarbij de jongeren op zoveel punten (21 in totaal) negatief afwijken.

Het gaat alles bij elkaar gevoegd om de volgende kenmerken: ontbijten, dagelijks groente eten, dagelijks fruit eten, overgewicht, roken (ooit gerookt en recent gerookt), harddrugs (ooit en recent), drinken (ooit, recent en binge drinken), negatieve schoolbeleving, ziekteverzuim, lezen, theaterbezoek, museumbezoek, hangen op straat, uitgaan, lid zijn van sportvereniging, voldoende georganiseerd. Sommige van deze punten hangen samen met alcoholgebruik, zoals het uitgaansgedrag en roken. Het enige punt waarop Katwijkse jongeren in positieve zin

afwijken is dat minder jongeren 3 of meer ingrijpende gebeurtenissen hebben meegemaakt. Verder krijgen Katwijkse jongeren minder zak- en/of kleedgeld en hebben ze vaker een bijbaan in vakanties en gedurende het hele jaar (Gezondheidspeiling jongeren 2008).

Voor meer concrete cijfers is het rapport “Gezondheid in Beeld in Zuid-Holland Noord (GGDHM 2011)” via de volgende website te raadplegen: <http://www.ggdhm.nl/GetDocument.ashx?documentID=13204>.

De volgende gegevensverzameling voor de gezondheidspeiling onder jeugdigen van 12 t/m 18 jaar vindt plaats in 2013 (rapportage vindt plaats in 2014). Van kinderen van 0 tot 12 jaar wordt een peiling uitgevoerd, maar worden de gegevens zoveel mogelijk via de contactmomenten van de jeugdgezondheidszorg verzameld. Aangezien niet alle gewenst informatie beschikbaar is via het Digitaal Kinddossier wordt daarnaast door de GGD een plan gemaakt voor de verzameling van de aanvullend benodigde gegevens.

3. Deelname voorschoolse voorzieningen (wet OKE;)

Kinderopvang en peuterspeelzaalwerk

De Wet kinderopvang en kwaliteitsregels peuterspeelzaalwerk alsmede de Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (Wet OKE) regelen de kwaliteit van zowel het peuterspeelzaalwerk als de kinderopvang. Ten aanzien van de kinderopvang heeft de gemeente met name een toezichhoudende en handhavende taak. Voor de peuterspeelzalen is in 2006 gekozen voor de kwaliteitseis van ambitieniveau 2.

Per groep mogen maximaal 16 peuters worden opgevangen.

Alle speelzalen hebben een pedagogisch beleidsplan

Alle peuterspeelzalen en kinderopvang werken met een VVE programma

Alle 18 peuterspeelzalen hebben twee gediplomeerde leidsters op een groep.

Deze peuterspeelzalen zijn in totaal 119 dagdelen geopend. Er zijn derhalve 1904 peuterplaatsen

De openingstijden variëren 's ochtends van 2,5 uur tot 3,5 uur; de openingstijden in de middag variëren van 2 tot 2,5 uur. Per 1-1-2012 zullen de openingstijden gelijk zijn, dat wil zeggen dat men gedurende alle dagdelen 2,5 uur geopend is en voor de VVE peuterspeelzalen geldt dat men gedurende de ochtenden 3,5 uren geopend is.

Omdat alle peuterspeelzalen (momenteel) VVE speelzalen zijn geldt dit dus voor alle peuterspeelzalen

Het deelnamepercentage in Katwijk van peuters van 2,5 – 4 jaar ligt op 64 %. De laatste jaren is er sprake van een aanzienlijk terugval in deelname vanwege hogere financiële drempels.

Landelijk is dit cijfer steeds verder gedaald van ongeveer 60 % in 2006 naar onder de 50 % in 2010. Latere landelijke cijfers zijn niet bekend.

De bezoekfrequentie ligt nu op 1,8 tegen 1,7 in 2006. Landelijk ligt dat cijfer op 2,5

Voor en Vroegschoolse Educatie (VVE)

In Katwijk zijn er op het peuterspeelzaalwerk 124 (januari 2012) kinderen met ontwikkelingsachterstanden gesignaleerd. Deze kinderen krijgen meer individuele aandacht door de inzet van een extra “plus”leidster. De inzet van de plusleidster heeft als doel ontwikkelingsachterstanden o.a. op spraak- en/of taal, gedrag, sociale emotionele ontwikkeling bij peuters op peuterspeelzalen te verkleinen.

De cijfers van de afgelopen jaar geven het volgende beeld:

jaar	Doelgroep VVE	Deelnemers aan plustraject	Peuters 3 ^e dagdeel op indicatie	Totale deelname aan intensief traject in verhouding tot doelgroep met “ontwikkelingsachterstanden”
Januari 2012	124	56	35	91 (73%)
Januari 2011	108	49	14	63 (67%)

Januari 2010	132	49	13	62 (46%)
September 2008	130	31		31 (23%)
September 2007*	124			0

*Sinds 2007 is het VVE-programma op alle peuterspeelzalen ingevoerd en krijgen ALLE kinderen het VVE-programma aangeboden. Er is vanaf 2006 een extra verdieping aan het programma toegevoegd. Kinderen die het nodig hebben krijgen meer aangeboden in het plustraject. Onder de wet OKE geldt, dat doelgroepkinderen minimaal 4 dagdelen of 10 uur de peuterspeelzaal bezoeken. Om aan de wettelijke vereisten te voldoen bedragen de ochtenddelen 3,5 uur.

Er geldt dat er een aanbod is voor de totale doelgroep (100%). Feitelijke deelname zal altijd lager liggen dan 100%, redenen hiervoor zijn:

-1- De deelname is vrijwillig, sommige ouders willen geen afname van 3 dagdelen of willen geen begeleiding door de plusleidster;

-2- Sommige gesignaleerde kinderen zijn in zorgcategorie te zwaar en voor hen is andere ondersteuning noodzakelijk.

-3- Er kan een piek van aanmeldingen zijn. Daarbij kan het voorkomen dat het aantal kinderen niet gelijk te plaatsen is. Dit geldt vooral voor de overgangstermijnen vlak voor/na de zomervakantie. Kinderen worden dan wel op termijn ondersteund en komen vooralsnog op een wachtlijst.

Kinderdagverblijf

Kinderen maken ook gebruik van het kinderdagverblijf. Hierbij gaat het om 620 kinderen en dat is 18,9 % van de kinderen in die leeftijdscategorie.

Ook op de kinderdagverblijven krijgen kinderen het VVE-aanbod. De plusbegeleiding is vanaf 2010 ook beschikbaar voor doelgroepkinderen binnen het KDV. In 2011 / 2012 hebben 10 kinderen hieraan deelgenomen.

4. Deelname onderwijs

Opleidingsniveau

Katwijk LL info	Aantal LL	Opmerkingen
TOTAAL	15737	
Basisonderwijs	6993	Inclusief 4 jarigen die WEL op school zitten
Speciaal onderwijs	340	
VMBO	1698	
HAVO	816	
VWO	1166	
Praktijk	81	
EDU	3	Zelfredzaamheid en NT2 onderwijs
Internationaal	31	Zowel IB-onderwijs als British/American school
MBO niveau 1	34	
MBO niveau 2	413	
MBO niveau 3	622	

MBO niveau 4	733	
MBO niveau 9	13	Particuliere Mbo-scholen waar het niveau niet van bekend is
HO	1263	
Niet zonder SK	696	Niet ingeschrevenen vanaf 5 (zit een aantal AMA's tussen bv)
Niet met SK	835	Geen inschrijving, geen HO maar wel een SK

Geen/lager onderwijs/lbo/mavo = laag opgeleid

Havo/vwo/mbo=gemiddeld

HBO/wo=hoger opgeleid

Leerachterstanden

In Katwijk zijn de percentages achterstandsleerlingen het hoogste van Zuid-Holland Noord (allebei 18% en in Zuid-Holland Noord(11%), maar evenveel als in Nederland. In het merendeel van de overige gemeenten in de regio zijn minder achterstandsleerlingen dan gemiddeld in Zuid-Holland Noord.

Deelname aan taalklas en taalhulp

Op basis van een inventarisatie (mei 2011) is duidelijk dat de doelgroep voor de taalklas die bereikt wordt, bestaat uit 42 leerlingen. Aan "taalhulp" nemen 10 leerlingen deel.

Passend onderwijs en speciaal onderwijs

In zijn algemeenheid zal het zo zijn dat de basisschool te maken krijgt met meer leerlingen, die een grotere zorg vragen. Ook is echter te zien dat de scholen, noodgedwongen door teruglopende vergoedingen, steeds meer en, grotere groepen vormen. Dit terwijl er eigenlijk een noodzaak is kleinere groepen te vormen van leerlingen met een grotere zorgvraag.

Cijfers van DUO 2011 en 2012 laten zien dat de Katwijkse populatie op het speciaal onderwijs bestaat uit in totaal 319 leerlingen op het speciaal onderwijs.

Een aantal van 170 leerlingen zit op het speciaal basis onderwijs; hiervan zit het merendeel op school in de Windvang. Hiervan volgen 36 leerlingen cluster 2 onderwijs, 97 ZMK en LZ onderwijs, 15 zitten op school voor lichamelijk gehandicapten en 22 leerlingen zijn meervoudig gehandicapt. **6.155** leerlingen volgen in totaal primair onderwijs.

Van de leerlingen die het voortgezet onderwijs volgen zijn er 149 op het speciaal onderwijs. Hiervan zijn 19 in cluster 2, 111 ZMLK en LZ onderwijs, 3 lichamelijk gehandicapt en 15 meervoudig gehandicapt. Op het voortgezet onderwijs zitten in totaal **3.107** leerlingen.

Aan de hand van cijfers van het RBL (enigszins maar verwaarloosbaar afwijkend met de DUO-cijfers) komen we tot het volgende beeld. Een aantal van 28 leerlingen volgen speciaal onderwijs buiten Katwijk en wel 2 visueel beperkten en 55 dove leerlingen gaan buiten Katwijk naar het speciaal onderwijs en wel naar Zoetermeer (12) en Leiden (43); 147 leerlingen zitten op het ZMLK (lichamelijke beperkingen, zeer moeilijk lerende kinderen en langdurig zieke leerlingen). Dit betreft het grootste aantal. De Duinpieper (Noordwijk) en de Thermiek (Leiden) zijn relatief dichtbij. Van de 63 ZMOK-leerlingen (zeer moeilijk opvoedbare kinderen) gaan 46 leerlingen naar de Leo Cannerschool in Oegstgeest. Het betreft kinderen (zeer moeilijk opvoedbare kinderen) met gedrags en/of psychiatrische stoornissen, zoals ADHD e.d., klassiek autisme, Gilles de la Tourette, hechtingsproblematiek.

Vanaf 2006/2007 laat de leerlingenvervoersadministratie een dalend aantal leerlingen zien dat naar SBO en SO gaat; van 44 naar 28 respectievelijk 267 naar 241 leerlingen.

De Leidse Buitenschool zal krimp kunnen gaan vertonen, omdat minder leerlingen zullen worden verwezen naar deze vorm van onderwijs. De schoolbesturen van de Leidse Buitenschool en de Windvang zoeken naar een vorm van samenwerking in een speciale school voor basisonderwijs. Samen vormen ze een expertisecentrum. Voor de Windvang ligt er een verzoek om nieuwbouw. Deze school zal ook meer gaan samenwerken met Cardea jeugdzorg. Hiermee wordt geanticipeerd op de ontwikkelingen rondom Passend onderwijs. Deze initiatieven zullen ook huisvestingsgevolgen hebben. Op dit moment liggen er nog mogelijkheden om ruimte te benutten bij andere basisscholen. Op de Leidse buitenschool zitten veel leerlingen van buiten Katwijk.

Voortijdige schooluitval; aantal VSV'ers

Het Voortijdig schoolverlaten is primair een verantwoordelijkheid van rijk en het onderwijsveld; de gemeente heeft verantwoordelijkheid in het kader van RBL en RMC. In de regio is het voorkomen van voortijdige schooluitval speerpunt van beleid gemaakt. Het voorkomen van voortijdig schoolverlaten wordt vooral regionaal opgepakt omdat leerlingen in de regio naar school gaan. De regionale inzet heeft een fikse daling tot gevolg; desondanks is het vsv-aantal in Katwijk relatief ten opzichte van de regio en in absolute getallen hoog. De inzet van regio-middelen (rijksgeld) wordt gebaseerd op een regio-analyse. Extra aandacht voor de hoge aantallen Katwijkse vsv-ers is nodig omdat deze groep kwetsbaar wordt omdat zij zonder startkwalificatie (opleiding op minimaal mbo-2 niveau) minder kansen hebben op de arbeids- markt waardoor ze moeilijker een goede plek in de maatschappij kunnen veroveren

Het aantal uitvallers is vanaf 2005/2006 277 (leerlingen) met 30 % gedaald naar 169 in 2010 / 2011.

jaar	Aantal VSV	Aantal vsv Voortgezet onderwijs	%	Aantal VSV MBO	%
2010/2011	169	41	1.1%	128	7,2%

Omdat het om zgn. stand cijfers gaat, is het minder dramatisch dan het lijkt. 62 leerlingen zijn nog leerplichtig en worden door RBL en jongerenloket benaderd; een groot aantal schrijft zichzelf opnieuw in op een andere school. Ook van de 107 nieuwe vsv'ers (ouder dan 18 jaar) op 1 oktober 2011 staan 36 jongeren uit Katwijk half maart 2012 weer ingeschreven bij een onderwijsinstelling of hebben hun startkwalificatie behaald. Half maart 2012 staan nog 62 uitvallers als voortijdig schoolverlater geregistreerd. Een jaarlijkse nadere analyse op de stand cijfers is een noodzakelijk onderdeel van de sturingsinstrumenten die de raad moet benutten.

Jongerenloket Soort plaatsing	Katwijk	Totaal HR
Volledig dagonderwijs (BOL)	12	67
Leren en werken (BBL)	5	37
Opleiding	2	10
Combi werk/opl. Werkgever	4	24
Leer/werkplek	4	28
Werk	35	176
Zorg	3	25
Project	24	275
JA!/gemeente		
Krijgsmacht	1	1
WSW	0	2
Opleiding (niet gespecificeerd.)	6	36
Overig (bv. andere uitkering als Wajong)	2	27
Totaal	98	708

Signaalverzuim 2010 / 2011 PO, VO en Mbo

schoolsoort	Aantal meldingen / leerlingen
Primair Onderwijs	14
VO	54
MBO	25

Overige MBO scholen	25
Totaal	118

5. Deelname aan vormen van tijdsbesteding

N=2613	KATWIJK					ZHN
	Totaal	Geslacht		Leeftijd		Totaal
	12-18 jaar	jongen	meisje	12-14 jaar	15-17 jaar	12-18 jaar
VRIJE TIJD						
lezen (wekelijks)	48	43	52	45	45	56
hangen op straat (wekelijks)	37	42	31	46	37	33
uitgaan* (maandelijks)	78	78	78	68	84	71
theater (jaarlijks)	26	17	35	25	24	41
museum (jaarlijks)	37	35	39	47	30	44
sportvereniging	66	71	62	73	61	70
andere vereniging	34	31	37	38	31	33
voldoende georganiseerd	32	34	31	37	31	35
missen van een ontmoetingsplek	61	63	58	67	58	59
risico op gehoorschade	27	26	29	18	32	25

* onder uitgaan wordt verstaan: poolcafé, café/snackbar, discotheek, festival/popconcert, house- /danceparty

6. Deelname Sport

- Het percentage jongeren dat lid is van een sportvereniging (67%) is kleiner dan in ZHN (70%).
- Het percentage volwassenen dat onvoldoende lichaamsbeweging heeft (46%) is even groot als in ZHN.

Primair onderwijs

82% doet aan sport. Gemiddeld wordt er ruim tweeënhalve uur per week aan sport gedaan. De meeste basisschoolleerlingen in Katwijk (86%) gaan dagelijks lopend of zelf fietsend naar school. Gemiddeld draagt het zelf lopen of fietsen naar school 5 minuten bij aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB). Gemiddeld spelen kinderen ruim anderhalf uur per dag buiten (91 minuten). Daarmee levert buiten spelen de grootste bijdrage aan de NNGB. Sporten voegt gemiddeld 25 minuten toe. Uiteindelijk kan worden berekend dat 79% aan de NNGB voldoet. Onder sporters is dit percentage hoger (83%) dan onder niet-sporters (59%). Er is een klein verschil tussen jongens en meisjes, respectievelijk 80% om 77%. Kinderen met overgewicht halen minder vaak de NNGB dan respondenten met gezond gewicht, respectievelijk 71% om 81%. In totaal zijn er 163 kinderen (83 jongens en 80 meisjes) met overgewicht of obesitas (13%, in 2005 nog 7,1%).

Voortgezet onderwijs

86% van de jongeren doet aan sport. De sportdeelname verschilt per school mede beïnvloed door het schooltype. Hoewel de sportdeelname op het ID College het laagst blijft, is de sportdeelname in vergelijking met 2005 wel gestegen. De vijf sporten die de afgelopen twaalf maanden door jongeren het vaakst zijn beoefend, zijn veldvoetbal (447), hardlopen/joggen/trimmen (232), fitness kracht (174), danssport (153) en tennis (135). In vergelijking met 2005 maakt hier danssport haar opwachting ten koste van darts. Veruit de meeste jongeren in de gemeente Katwijk doen aan sport bij een vereniging (67%), 3% meer dan in 2005. Daarnaast wordt er veel in groepsverband georganiseerd (door jongere zelf met familie of met vrienden) en alleen ongeorganiseerd aan sport gedaan. In de gemeente Katwijk is 3% van de jongeren het gehele jaar inactief, in Nederland was dit 1,8%. 10% van de onderzochte jongeren hebben te kampen met overgewicht. Van de 108 jongeren met overgewicht doen er 21 niet aan sport.

De onderstaande tabel laat zien in hoeverre de Katwijkse jeugd voldoet aan de normen en toont ook het percentage met overgewicht/obesitas (sportscaan).

Leeftijd	NNGB	Fit norm	Overgewicht	Obesitas
4 - 12	78%	54%	11%	2%
12 - 18	9%	43%	19%	2%

7. Deelname cultuur

2010 / 2011	
activiteit	leerlingen
kunstmenu	6500
kunstroute	200
Museum en school	4100
Workshops buiten school	Ca 800
Muziekschool	6500
Erfgoedspoor	120
Losse projecten	700

Aan het schoolkunstprogramma nemen in totaal 6500 leerlingen deel. Het aanbod van het erfgoedspoor is nog in ontwikkeling. Met het programma van de CKV commissie worden 1991 leerlingen bereikt. Ook dit programma bestaat uit verschillende onderdelen.

Het aantal jeugdleden bij de Hafabra verenigingen, dat wekelijks actief is, bedraagt 48 (floraband) resp. 21 (harmonie Valkenburg), 20 (Harmonie Katwijk), ca. 25 (Uni) en 46 (DVS) In totaal 160 jeugdigen.

8. Deelname Clubwerk:

Katwijk kent vele clubwerkorganisaties, een deel hiervan wordt door de gemeente gesubsidieerd. Het gesubsidieerde identiteitsgebonden clubwerk (van 10 organisaties) bereikt circa 1989 jongeren in de leeftijd van 6 tot 19 jaar.

Tevens worden door De Meerpaal, CJV /YMCA en HGJV open inloopactiviteiten georganiseerd. Deze zijn voor alle jongeren toegankelijk en hebben geen identiteitsgebonden onderdeel.

9. Deelname Open jongerenwerk:

In onze gemeente is een groot aantal tiener- en jongerencentra aanwezig. Jongeren experimenteren in een veilige omgeving met het dragen van verantwoordelijkheden door vrijwilligerswerk. De jongerencentra worden ondersteund door Factor W (tieneropvang Factory, Learning by Doing en relevante cursussen). In 2013 wordt de nieuwbouw van De Schuit als grootschalig tiener- en jongerencentrum opgeleverd. In elke wijk bezoeken jongerenwerkers de jongeren op straat in hun eigen leefomgeving en leiden ze toe naar jongerencentra en/of (sport)activiteiten.

Op De Peuk in Valkenburg na worden alle centra ondersteund met gemeentelijke subsidie. De Peuk is van oudsher zelfstandig en vraagt geen subsidie aan. Wel ontvangt De Peuk subsidie voor het ophalen van oud papier in de gemeente.

De Schuit wordt in 2012 verbouwd en uitgebreid tot grootschalig tiener- en jongerencentrum. Voor Scum staat eveneens een uitbreiding tot grootschalig tiener- en jongerencentrum gepland.

Tevens is er in elke wijk een kleinschalig tiener- en jongerencentrum. Bereik jongerencentra	Gemiddeld aantal bezoeken 12-16 jaar per week	Gemiddeld aantal bezoeken 16+ per week	Aantal bezoekers/vrijwilligers
Scum	275	270	70
De Schuit	70	80	54
De Donk	75	80	32
De Boemerang	40	25	25
GoGo Rijsburg	35	165	20
De Peuk	niet bekend	niet bekend	niet bekend

10. Deelname Tienerwerk FactorY

In de middag organiseren professionele tienerwerkers het huiskamerproject FactorY op diverse locaties in de gehele gemeente. In totaal nemen 509 jeugdigen deel aan de activiteiten van de FactorY.

	12/14 (Hok)	14 -16 (Hok)	FactorY	Donk	Schuit	Boemerang	Poolster	vvkatwijk	Stappers
Unieke bezoekers	112	65	45	60	63	86	45	33	Heeft in maart 2012 een herstart
Totaal aantal bezoekers	994	1944	406	908	734	608	320	274	

11. Deelname Scouting en Zeeverkenners

Bij scouting leren kinderen zelfstandig te g te worden door avontuurlijke uitdagingen tijdens survival in de natuur. Daarbij leren de scouts om samen te werken en leiding te geven, doordat ze in kleine vaste groepjes

werken met hun eigen aanvoerder. Verder heeft Scouting als principes een zelfstandige manier waarop scouts werken, leren door interesse in plaats van competitie en nadruk op het individu in plaats van de groep. Deze pedagogische doeleinden behoren voor de scout verborgen te zitten in een aantrekkelijk spel.

Katwijk kent twee organisaties op dit gebied: Scouting Limes en De Katwijkse Zeeverkenners. Beide organisaties werken steeds meer samen. Scouting Limes bereikt wekelijks 68 kinderen en heeft een wachtlijst met 30 kinderen. De Katwijkse Zeeverkenners bereikt wekelijks 327 kinderen en heeft een wachtlijst met 103 kinderen.

12. Jongereninformatie

De website Kattuk.nl is van, voor en door jongeren. Het doel van Kattuk.nl is tweeledig: enerzijds krijgen jongeren op een laagdrempelige manier informatie aangereikt over onderwerpen die bij hun leefwereld aansluit; anderzijds worden jongeren actief betrokken bij de website door deel te nemen aan discussies op het forum of door deel uit te maken van de redactie.

Kattuk.nl wordt onderhouden door 25 vrijwilligers in de leeftijd van 15 tot en met 27 jaar, 5 bestuursleden, 11 stagiairs, ondersteund door een (parttime) beroepskracht. Door het aanbieden van workshops wordt de deskundigheid van de vrijwilligers bevorderd.

Kattuk.nl trekt 10.000 unieke bezoekers per maand en heeft in 2011 1988 leden. Kattuk.nl had in 2011 in totaal 14 miljoen hits.

Kattuk.nl speelt in op actuele ontwikkelingen en is tevens te vinden op de sociale media, zoals Twitter en Facebook. In 2011 had Kattuk.nl 895 volgers op Twitter.

13. Deelname ambulant jongerenwerk

Het aantal unieke jongeren dat in 2010 met JOS-activiteiten, verspreid over 38 locaties, bereikt wordt is circa 1150. Het categoriaal jongerenwerk kent 232 unieke deelnemers.

In 2010 zijn 16 jongeren vanuit het jongerenwerk ingebracht in het signaleringsoverleg en daar op individueel niveau besproken. In samenwerking met diverse netwerkpartners worden verdere acties ondernomen, gericht op het aanpakken van hun problemen.

Sport op straat kent een aantal regelmatig terugkerende onderdelen naast eenmalige activiteiten. Jaarlijks worden er circa 60 activiteiten georganiseerd met een bereik van 975 unieke tieners.

Aanpak overlast

De politie hanteert landelijk de zogenoemde 'Beke-shortlist' om uniform en betrouwbaar problematische jeugdgroepen te registreren. Volgens deze methodiek kunnen jeugdgroepen onderverdeeld worden in 'hinderlijk', 'overlast gevend' of 'crimineel'. In Katwijk wordt deze shortlist in het driehoeksoverleg tussen wijkagent, jongerenwerker en wijkregisseur ingevuld. Dit heeft als voordeel dat er vanuit verschillende disciplines naar de groepen gekeken wordt. Per groep wordt een aanpak uitgewerkt. De regie ligt in handen van de gemeente, ongeacht wie leidend is in de aanpak.

Aan de hand van de Beke-shortlist zijn 15 jeugdgroepen in Katwijk in kaart gebracht. Katwijk heeft momenteel 2 criminele hanggroepen en 13 (licht tot zwaar) hinderlijke jeugdgroepen.

14. Deelname Jeugdzorg

Landelijke gegevens

Hoeveel jeugdigen krijgen zorg in de jeugdzorg?

Die vraag is niet zo gemakkelijk te beantwoorden, want kinderen en jongeren krijgen niet alleen hulp via de provinciale jeugdzorgsector (instellingen voor jeugd- en opvoedhulp, Bureau Jeugdzorg en LWI's¹). Ze worden ook geholpen in de gehandicaptenzorg vanwege licht verstandelijke beperkingen (jeugd-LVG), in de geestelijke gezondheidszorg (jeugd-GGZ), in het speciaal onderwijs vanwege gedragsproblemen en in Justitiële Jeugdinrichtingen (JJT's) of Jeugdzorg plus instellingen. In deze factsheet zetten we op een rij hoeveel minderjarigen er jaarlijks in deze sectoren hulp of opvang krijgen vanwege psychosociale problematiek.

Opgeteld krijgen ruim 300 duizend 0-17 jarigen hulp

In 2009 werden bij elkaar opgeteld 333.809 jeugdigen geholpen in de genoemde sectoren. Er waren toen 3.528.241 0-17-jarigen in Nederland (CBS). Percentueel zou het dus neerkomen op maximaal 9,5% van de 0-17 jarigen die in 2009 geholpen werd voor psychosociale problemen (**voor Katwijk 1.395 jeugdigen**).

Maximaal, want bij dit percentage is ook sprake van overlap in zorggebruik. Cliënten worden regelmatig in meer sectoren geholpen of worden van de ene instelling doorverwezen naar een andere: bijvoorbeeld van een instelling voor jeugd- en opvoedhulp naar de jeugd-GGZ. Daarom is dit percentage een overschatting. Hoe groot die is, is onduidelijk, want iedere sector heeft een eigen vorm van rapportage. Daarbij bestaat er geen landelijke registratie van het individuele zorggebruik voor psychosociale problemen (unieke jeugdigen). De cijfers van verschillende sectoren zijn daarom niet zonder meer bij elkaar op te tellen. Een andere kanttekening is dat we hier over minderjarigen praten en de jongvolwassenen (18 jaar en ouder) die geholpen worden buiten beschouwing laten.

Tabel 1: Aantal jeugdigen per sector in 2009.		
Jeugd en opvoedhulp ²	75.323 (unieke cliënten in geïndiceerde jeugdzorg)	2,1
Bureau Jeugdzorg en LWI's ²	51.014 maatregelen jeugdbescherming 23.139 maatregelen jeugdreclassering	2,1 (gestart of in uitvoering; geen unieke cliënten)
Jeugd-GGZ ³	142.323 (0-17 jarigen circuit jeugd GGZ instellingen en kinderen en jeugdigen bij zelfstandig gevestigden)	4,0
Jeugd-LVG ⁴	10.493 (cliënten van 0-17 in orthopedagogische behandelcentra: berekening auteurs)	0,3
Speciaal onderwijs ⁵	27.698 (leerlingen van 0-17 in cluster IV leerjaar 2008/'09)	0,8
JJT's & jeugdzorg plus ^{2, 6}	3.819 (jeugdigen bereikt)	0,1

CJG en Opvoedingsondersteuning

Tabel 1 Gebruik basisset pedagogische hulp in absolute aantallen per gemeente in 2010 gemeente	opvoed-bureau	AMW	smw po	smw vo	jpt/jpp	stevig ouderschap ⁴	reset
Alphen aan den Rijn	95	61	217	443	162	41	23
Katwijk	129	7	55	2	45	30	27
Leiden	169	52	117	100	256	67	52
Holland Rijnland	883	239	647	264	618	245	170

Er hebben 111 ouders in **2011** een bezoek gebracht aan het Opvoed Advies Punt. 6 gezinnen worden ondersteund vanuit het project Homestart (opvoedingsondersteuning). 74 kinderen en ouders komen in aanmerking voor een aanvullend zorgcontact (op PGO in groep 2) en 16 hiervan voor nadere zorg (stevig ouderschap). 32 ouders hebben baby cursussen gevolgd; de peutercursus is door 74 ouders bezocht. Voorlichting over zwangerschap is aan 123 ouders gegeven. Aantal jongeren in het JPP in 2011 is 37.

De JGZ heeft 328 meldingen gedaan in de Verwijsindex; de JGZ heeft 29 x deelgenomen aan 1G1P-overleg waarvan 10 x als coördinator. Integrale vroeghulp is geboden aan 26 gezinnen; stevig ouderschap aan 44 en stevig ouderschap plus aan 6 gezinnen. Het inlooppunt van het CJG kent geen noemenswaardige aantallen. Er zijn 80 jeugdigen begeleid betreffende obesitas.

CJG en casuïstieknetwerken

Zat 0- 4	22 casussen
Zat 4-12	25
Zat12+	_*
Signaleringsoverleg	23
MPGoverleg	27

* In het Voortgezet Onderwijs is deze relatie op een andere wijze georganiseerd. In onze regio zijn er geen ZAT's meer.

BJZ

BJZ heeft in 2011 in de toegang 659 unieke jeugdigen (ernstige opgroei en opvoedingsproblemen) terwijl het aantal aanmeldingsresultaten zo'n 240 bedraagt. Het aantal indicatiebesluiten dat BJZ heeft afgegeven is 338 met 1032 zorgaanpakken (jeugdhulp thuis, hulp in groepsverband, individuele jeugdhulp) . 10 jeugdigen zijn doorgestuurd naar het AMK; 15 naar het crisis interventie team en 173 kwamen in aanmerking voor screening.

GGZ

Ten aanzien van de jeugdzorg kan gesteld worden dat er weliswaar gegevens bekend zijn op instellings en lokaal niveau maar dat onduidelijk is hoeveel overlap er zit. Zo zijn er 283 jeugdigen in behandeling bij de GGZ-rivierduinen; terwijl er 71 bij Kristal en 66 bij het centrum Autisme als cliënt zijn ingeschreven. Deze laatste centra zijn onderdeel van stichting Rivierduinen en deze cliënten kunnen heel goed al opgenomen zijn in het totaal aantal dat de GGZ opgeeft. Het BJZ meldt dat het resultaat van de indicatiebesluiten die zij heeft afgegeven 115 zorgaanpakken is.

Begeleiding

Een soortgelijke onduidelijkheid zit in de gegevens die BJZ aanlevert in relatie tot de CIZ-gegevens over de "AWBZ-begeleiding". De CIZ geeft een aantal op van 85 jeugdigen en BJZ noemt 79 jongeren waarvoor een indicatie "begeleiding" is afgegeven in de periode jan / sept 2011. Over het hele jaar 2011 zijn er 52 zorgaanpakken WABZ kort verblijf; 89 AWPZ begeleiding groep; 114 AWPZ begeleiding individueel en 1 AWPZ persoonlijke verzorging. Bij deze zorgaanpakken gaat het niet over unieke deelnemers. 1 jeugdige kan meer zorgaanpakken hebben.

Jeugdbescherming

Er zijn 85 jongeren waarop een jeugdbeschermingsmaatregel van toepassing is (2010). In 2011 zijn er 61 jeugdigen in de jeugdbescherming. Voorts zijn er 113 AMK-meldingen gedaan in 2010. In 2011 zijn er 117 onderzoeken verricht en zijn er 188 kinderen gemeld. Het aantal lopende OTS-maatregelen op de peildatum van dec 2011 is 40 jeugdigen.

Jeugdreclassering

Aantal jeugdigen die in de jeugdreclassering zitten bedraagt 32 (jaartal2010). In 2011 gaat het om 27 jeugdigen. Het aantal lopende maatregelen bedraagt op peildatum (dec 2011) 18 jeugdigen.

Geïndiceerde zorg

106 jongeren zijn in 2011 gestart in de geïndiceerde jeugdzorg. Een grote groep is meer dan een jaar bij de geïndiceerde jeugdzorg in behandeling. Die 106 jeugdigen zijn dus niet allen die bekend zijn bij bureau jeugdzorg (BJZ). Het zijn er in totaal; 659. Cardea begeleidt 175 jeugdigen ambulant; 56 jeugdigen zitten in dagbehandeling en 23 jeugdigen worden in een residentiële setting begeleid. 12 Katwijkse jeugdigen zijn in 2011 geadopteerd. 9 jeugdigen hebben een ZorgZwaartePakket.

Bovenstaande gegevens betreffen de 14.747 Katwijkse jeugdigen tot 18 jaar.

364 jeugdigen hebben een zorgaanspraak voor jeugdhulp accommodatie zorgaanbieder. BJZ meldt dat er 32 jeugdigen een zorgaanspraak heeft voor een pleegezin en 71 voor een verblijf in een accommodatie van de zorgaanbieder. 2 jeugdigen hebben een (zorg)aanspraak voor gesloten jeugdzorg.

Gezinnen

In 2010 zijn 39 complexe gezinssituaties besproken in het MPG-overleg. Hiervoor is er 14 x een gezinscoach (6 AMW + ...st. MEE + overigen) ingezet. Naarmate 1G1P wordt doorgevoerd zullen deze aantallen zich wijzigen.

Bijlage 3 planning

April	Cieleden uitnodigen
Eind mei	1 ^e bijeenkomst cie aan de hand van korte gespreksnotitie
Augustus	hoofdpijnennotitie
Sept	2 ^e bijeenkomst cie conceptversie
Medio sept	concept aanleveren aan college
6 weken	concept om advies aan WMO-adviesraad
dec	commissie welzijn / raad

Bijlage 4 Factsheet jeugdzorg

Factsheet Decentralisatie Jeugdzorg																					
				Jeugd- bescherming					Jeugd- reclassering							Ambulant	Dag- behandeling		Resi- dentieel		
	Inwoner 0-17 jaar [1]	Geen coördinatie [2] aan meldingen BIZ	%	Jeugdigen in Jeugdbescherming BIZ [3]	Jeugdigen in Jeugdbescherming WVG [4]	%	AMK [5]	%	Jeugdigen in de Jeugdreclassering BIZ [6]	Jeugdigen in de Jeugdreclassering WVG [7]	%	Jeugdigen gestart met geïndiceerde Jeugdzorg [8]	%	Jeugdcoördinatoren begeleiding [9]	Jeugdzorgindicaties begeleiding [10]	Jeugd Cardea (ambulant) [11]	Jeugd Horizon (ambulant) [12]	Jeugd Cardea (dagbehandeling) [13]	Jeugd Horizon (dagbehandeling) [14]	Cardea (residentieel) [15]	Horizon (residentieel) [16]
Alphen a/d Rijn	16.156	287	1,78	144	42	1,15	197	1,22	57	9	0,41	169	1,05	199	102	216	9	60	16	45	11
Hillegom	4.158	61	1,47	47	0	1,13	30	0,72	8	0	0,19	35	0,84	26	14	43	0	18	0	8	2
Kaag en Braassem	5.723	69	1,21	17	2	0,33	32	0,56	10	0	0,17	57	1	57	35	93	0	14	0	10	0
Katwijk	14.747	176	1,19	74	11	0,58	113	0,77	31	1	0,22	106	0,72	166	79	175	0	56	0	22	1
Leiden	20.835	365	1,75	217	29	1,18	293	1,41	106	4	0,53	198	0,95	252	137	474	4	109	0	79	11
Leiderdorp	5.851	101	1,73	41	5	0,79	41	0,7	18	0	0,31	75	1,28	94	44	144	1	25	0	11	1
Lisse	4.762	59	1,24	17	0	0,36	32	0,67	9	0	0,19	29	0,61	54	20	51	0	22	0	5	1
Nieuwkoop	6.059	80	1,32	29	6	0,58	38	0,63	5	0	0,08	64	1,07	85	43	53	2	17	3	10	0
Noordwijk	4.861	64	1,32	16	6	0,45	40	0,82	7	0	0,14	49	1,01	54	28	44	0	14	0	6	0
Noordwijkerhout	3.300	40	1,21	5	0	0,15	19	0,58	10	0	0,3	29	0,88	31	12	33	0	15	0	2	0
Oegstgeest	5.190	58	1,12	21	2	0,44	35	0,67	5	0	0,1	48	0,92	90	40	44	1	14	0	9	2
Rijnoude	4.179	56	1,34	15	1	0,38	13	0,31	8	0	0,19	38	0,91	61	30	58	0	13	0	5	0
Teylingen	8.523	115	1,35	38	8	0,54	51	0,6	10	1	0,13	100	1,17	119	60	81	0	32	0	11	0
Voorschoten	5.238	72	1,37	23	2	0,48	50	0,95	12	1	0,25	47	0,9	64	27	73	0	16	0	6	2
Zoeterwoude	1.743	20	1,15	10	2	0,69	4	0,23	2	0	0,11	9	0,52	19	10	23	0	8	0	3	0
Anders		161							234												
Holland Rijnland	111.325	1784	1,6	344	116		988		532	16		1053		1371	681	1605	17	433	19	232	31

[1] Uit Regionaal Informatievstroom, Tympaaninstituut, cijfers 2010

[2] Uit Regionaal Informatievstroom, Tympaaninstituut, cijfers 2010

[3] Uit presentatie provincie Zuid-Holland, NB jeugdigen gestart met jeugdzorg in 2010. Sommige kinderen hebben langer dan een jaar jeugdzorg, het zijn dus niet alle kinderen in behandeling binnen jeugdzorg

[4] Cijfers per email van BIZ/WVG, M. van der Ven, peildatum januari 2011

[5] Uit presentatie provincie Zuid-Holland, NB jeugdigen gestart met jeugdzorg in 2010. Sommige kinderen hebben langer dan een jaar jeugdzorg, het zijn dus niet alle kinderen in behandeling binnen jeugdzorg

[6] Uit presentatie provincie Zuid-Holland, NB jeugdigen gestart met jeugdzorg in 2010. Sommige kinderen hebben langer dan een jaar jeugdzorg, het zijn dus niet alle kinderen in behandeling binnen jeugdzorg

[7] Cijfers per email van BIZ/WVG, M. van der Ven, peildatum januari 2011

[8] Uit presentatie provincie Zuid-Holland, NB jeugdigen gestart met jeugdzorg in 2010. Sommige kinderen hebben langer dan een jaar jeugdzorg, het zijn dus niet alle kinderen in behandeling binnen jeugdzorg

[9] Cijfers per email BIZ, M. van der Ven, cijfers januari t/m september 2011

[10] Cijfers per email BIZ, M. van der Ven, cijfers januari t/m september 2011

[11] Cijfers Cardea 2010

[12] Cijfers van Horizon 2010

[13] Cijfers Cardea 2010

[14] Cijfers van Horizon 2010

[15] Cijfers Cardea 2010

[16] Cijfers van Horizon 2010

[17] Cijfers van Horizon 2010

[18] De zorggegevens van Rivierduinen zijn afkomstig uit Psygis, juni 2009

[19] Van Centrum autisme Rivierduinen en Kristal centrum psychiatrie en verstandelijke beperking, 2011.

[20] Van Centrum autisme Rivierduinen en Kristal centrum psychiatrie en verstandelijke beperking, 2011.

Aan het College van Burgemeester en Wethouders van
de gemeente Katwijk
Postbus 589
2220 AN Katwijk ZH

Katwijk 11 november 2012

Ons kenmerk: WMO-12-006 (Contactpersoon dhr L.Tonino)

Betreft: advies inzake de nota 'Jeugd op Koers 2.0

Geacht College,

Inleiding

Hieronder treft u het advies aan van de Wmo-adviesraad Katwijk (verder te noemen de adviesraad) inzake de nota 'Jeugd op Koers' (zaaknr 2012-18866) die de adviesraad op 9 oktober 2012 om advies werd toegezonden.

Ter voorbereiding van de nota en de aanstaande transitie Jeugd heeft de adviesraad contact gehad met Factor W en het Centrum voor Jeugd en Gezin.

De adviesraad heeft kennisgenomen van de nota en beschouwt de nota –zoals ook aangeven- als een actualisering van de nota 'Jeugd op Koers' van 1999. In dat licht moeten ook de opmerkingen en de adviezen van de adviesraad worden gezien

Ook wordt in de nota een doorkijkje gegeven naar de transitie jeugd zoals deze vanaf 2015 in onze gemeente gestalte krijgt. Over de transitie en de weg daarnaar toe komt de adviesraad hieronder nader terug.

De adviesraad kan zich heel goed voorstellen dat gewacht wordt met een nieuwe beleidsnota totdat meer detailinzicht bestaat wat de transitie, ook financieel, voor de gemeente betekent.

Dat neemt evenwel niet weg dat -naar het oordeel van de adviesraad- vanaf nu nagedacht kan worden over geïntegreerde benadering van de jeugdproblematiek, zodat vanaf 2015 met een frisse blik de transitie kan worden ingevoerd. Dit gezegd hebbende het volgende.

In de nota staan een groot aantal maatregelen/acties beschreven waarvan niet altijd helder is wat de afzonderlijke maatregel/actie beoogt en in welk specifiek kader de maatregel/actie plaatsvindt. De adviesraad heeft de indruk dat er veel werk wordt verzet door allerlei instanties om de jeugd van Katwijk in het goede spoor te krijgen en te houden, maar dat een

en ander niet of onvoldoende gecoördineerd gebeurt. Verder zijn een aantal projecten al een lange tijd in uitvoering, zonder dat aangegeven wordt wat het effect van het project/interventie is.

Belangrijke uitvoerende organen in Katwijk wat de jeugdzorg betreft zijn Factor W en het Centrum voor Jeugd en Gezin. Beide instanties hebben grote expertise en zijn uiteraard ook betrokken bij de uitvoering van de nota. Tot op heden echter is de jeugd zelf van Katwijk, voorzover de adviesraad kan nagaan, nog niet bevraagd hoe zij het wonen, de omgeving, scholing, werk, de recreatie etc. beleven en wat zij daarin belangrijk vinden. De adviesraad meent dat een dergelijke enquête enerzijds de jeugd van Katwijk het gevoel geeft serieus te worden genomen, anderzijds geeft het de gemeente de mogelijkheid het beleid, voorzover mogelijk, af te stemmen op de behoeften van jeugdigen. De adviesraad organiseert op 21 november a.s. een achterbanavond over de transitie Jeugd. Ook jongerenorganisaties zijn daarvoor uitgenodigd. Mochten op de achterbanavond meningen van jongeren over het jeugdbeleid geuit worden dan zal de adviesraad deze zeker aan het College doen toekomen. Niettemin meent de adviesraad dat het in de eerste plaats een taak van het gemeentebestuur is een peiling van meningen onder de jeugd te houden

Algemeen

Het is goed te constateren dat het met 85% van de Katwijkse jeugd redelijk tot goed gaat, waarbij de adviesraad tegelijk de kanttekening plaatst wat onder redelijk dient te worden verstaan. Met 15% van de Katwijkse jeugd gaat het niet goed. Uit de monitor Jeugdbeleid en Jeugdzorg in Holland Rijnland 2010 (verschenen in juni 2012) van het Tympaaninstituut blijkt uit cijfers van het Jeugd Preventie Team (JPT) dat in Katwijk het aantal jeugdige verdachten met maar liefst 44% is toegenomen. Daarbij wordt aangegeven dat de belangrijkste problemen van jongeren bij het JPT zijn: opvoedingsproblemen, ongewenst gedrag in de buurt, risicovolle vrienden of een combinatie daarvan. De adviesraad vraagt zich dan ook af of de hierboven genoemde landelijke verdeling van het welbevinden van de jeugd ook voor Katwijk opgeld doet. Blijkens de foto in bijlage 2 valt daarop, volgens de adviesraad, nog wel wat af te dingen.

In zijn algemeenheid meent de adviesraad dat alles in het werk gesteld dient te worden om reeds in een zeer vroeg stadium de voorwaarden te creëren om deze 15%(+) op te laten groeien tot evenwichtige volwassenen, die zo adequaat mogelijk aan de samenleving kunnen deelnemen, zonder te kort te doen aan de jeugdigen met wie het redelijk gaat. Immers voorkomen moet worden dat deze jeugdigen alsnog uit de boot vallen.

De nota 'Jeugd op Koers' geeft daar opnieuw de nodige aanzetten toe op weg naar het nieuwe jeugdstelsel dat gaat gelden vanaf 2015.

Vaak betreffen de aanzetten en maatregelen situaties waarin het met de jongere al niet goed gaat. Gelukkig zijn er maatregelen/ voorzieningen in de nota beschreven die voorkomen dat de situatie van kwaad tot erger wordt, d.w.z. dat wanneer er niet vroegtijdig ingegrepen wordt zwaardere en duurdere voorzieningen getroffen moeten worden. De nota spreekt dan van preventieve maatregelen. Deze zijn voornamelijk ondergebracht bij het Centrum voor Jeugd en Gezin

De adviesraad meent dat preventie verder moet gaan en eerder moet worden ingezet. Hij vindt het van essentieel belang dat ook voorzieningen/maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat jeugdigen of hun ouders hulp nodig hebben van Jeugd en Gezin, waarbij de adviesraad beseft dat dat niet in alle gevallen zal lukken. De adviesraad meent dat meer moet

worden ingezet op primaire preventie d.w.z. het scheppen van een leefklimaat, waarbij negatief afwijkend gedrag zoveel mogelijk wordt voorkomen. De adviesraad is zich ervan bewust dat op dat vlak wel het een en ander in onze gemeente plaatsvindt, maar de vraag is of dat altijd in samenhang en in een sluitende aanpak van problemen gebeurt.

In bijlage 2 ‘Foto van de Katwijkse Jeugd’ wordt geconstateerd dat de hele levensstijl van de Katwijkse jongere zorgen baart. Kennelijk – althans zo interpreteert de adviesraad- is op het percentage van 85% van de jongeren waarmee het redelijk tot goed gaat nog wel wat af te dingen. Aanleiding, zo meent de adviesraad, er een tandje bij te zetten. Zo begrijpt de adviesraad ook de zin in de samenvatting: ‘voor het nog preventiever maken van algemene voorzieningen door pilots waarin werkwijzen worden beproefd’. De vraag daarbij is of het preventiever maken van de algemene voorzieningen alleenzalmakend is. De adviesraad meent dat ook veel effort gestoken dient te worden in het ‘pedagogisch gezond’ maken van enkele wijken in Katwijk

De adviesraad denkt daarbij onder meer aan het programma Communities That Care (CtC). Ook van dit programma zijn niet altijd direct zichtbare positieve effecten te verwachten op het gedrag van jongeren. Van dit soort preventieve programma’s is de opbrengst pas een aantal jaren later te verwachten. Het grote voordeel van het programma is dat er door de instanties die betrokken zijn bij het programma gecoördineerd wordt samengewerkt, ook met de scholen, evenals dat het geval is bij het Centrum voor Jeugd en Gezin, maar dan in een eerdere fase.

Bovendien sluit het programma CtC naar mening van de adviesraad goed aan bij prestatieveld/domein 1 van de Wmo en bij Welzijn Nieuwe Stijl in het bijzonder de eigen kracht van de burger incl. jeugd, zijn netwerk, de straat of wijk.

Wat betreft onze gemeente zou, indien u de werkwijze van CtC invoert, deze het eerst beproefd kunnen worden in de wijk Hoornes Noord-oost, omdat daar niet zo lang geleden onderzoek heeft plaats gevonden op basis van de zgn. contactladder zoals ontwikkeld door het Verweij Jonker instituut en op basis van dit instrument ook door dit instituut voor Hoornes Noord –oost is geëvalueerd.

Voorts wijst de adviesraad op de resultaten met CtC die in de Stevenshof in Leiden zijn geboekt (Zie het rapport Opgroeien in veilige wijken, augustus 2009 van het Verweij Jonker instituut). Vooral een significante teruggang van geweld, jeugddelinquentie en alcoholgebruik vallen op.

Van CtC wordt nogal eens beweerd dat het een kostbaar programma is. Dat is betrekkelijk in het licht van wat men ervoor (op langere termijn) terugkrijgt. Uit expertise van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid blijkt dat de kosten ongeveer €30.000, - per wijk bedragen voor onderzoek en begeleiding van de sociale diagnose met alle betrokkenen en de ontwikkeling van de wijkplannen. Verder blijkt uit recent Amerikaans onderzoek dat men per geïnvesteerde dollar er op termijn tot 5 dollar voor terugkrijgt. Dit ‘inverdieneffect’ is in ons land nog niet onderzocht.

Ook het expertisecentrum voor jeugd samenwerking en ontwikkeling (JSO) geeft aan dat bij toepassing van CtC blijkt dat niet nadrukkelijk sprake is van veel extra benodigde gelden: het gaat om herverdeling van bestaande middelen en efficiëntie in programmeren en samenwerken.

Transitie jeugd

Door de transitie jeugd naar de Wmo komt de verantwoordelijkheid voor de gehele zorgketen jeugd (minus delen van het strafrechtelijke traject) te liggen bij de gemeente.

De adviesraad heeft kennisgenomen van de Visie Zorg voor jeugd Holland Rijnland: voer voor discussie. De adviesraad vraagt zich af wat de waarde van deze visie is en of deze visie ook door het College omarmd wordt.

De centrale doelstelling van de visie: ***De jeugd¹ in Holland Rijnland krijgt de kans in een gezonde en veilige omgeving op te groeien. Daarbij stimuleren we hen hun talenten en vaardigheden te ontwikkelen, zodat ze als volwassene zelfredzaam zijn en naar vermogen kunnen deelnemen aan de maatschappij.***" deelt de adviesraad.

De adviesraad zou graag in adviserende zin bij de nadere uitwerking van deze visie betrokken worden. Onduidelijk is, althans voor de adviesraad, wat aan jeugdzorg op gemeentelijk niveau en op regionaal niveau plaatsvindt en waar de verantwoordelijkheden liggen. Dat roept bij de adviesraad de vraag op of er al een eerste beeld over bovenlokale samenwerking zoals deze in de voortgangsbrief stelselwijziging jeugd 'Geen kind buiten spel' medio 2012 in het vooruitzicht gesteld werd, beschikbaar is.

De Wmo adviesraad wordt graag op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen betreffende de transitie Jeugd, zowel op regionaal als op lokaal niveau. De adviesraad zal met het oog op de transitie contact opnemen met de cliëntenraden om ook van hen te vernemen welke zaken zij bij de transitie belangrijk vinden.

Opmerkingen/advies op onderdelen

- In hoofdstuk 4.2.1 wordt gemeld dat de sociale infrastructuur kan worden ingezet voor een deel van de ca. 15% van de jeugd die meer aandacht vergt. Welk deel betreft het hier? Is de sociale infrastructuur ook afdoende voor het deel van de 85% van de jeugdigen die het redelijk doet, zoals eerder in de nota wordt gemeld?
- Vallen onder de jeugdigen die meer aandacht vergen ook de jeugdige mantelzorgers en zo ja wordt daarop extra geïnvesteerd?
- De adviesraad onderschrijft van harte dat samenwerking tussen jeugdzorg en onderwijs alsmede tussen de schoolbesturen en de gemeente uitgangspunt is. Graag wordt de adviesraad op de hoogte gehouden van de ondersteuningsplannen waar nu overleg over wordt gevoerd.
- Het is een goede zaak dat de gemeente de vinger aan de pols houdt aangaande de voortgang van het concept 'Inclusief onderwijs'. De adviesraad spreekt niettemin zijn bezorgdheid uit – gelet ook op de financiële middelen en de beschikbare expertise- of het in de praktijk haalbaar is dat iedere school zich zodanig uitrust, dat iedere leerling geplaatst kan worden en dat zij de ondersteuningsbehoefte kan leveren afgestemd op de zorgbehoefte van (groepen) leerlingen. De adviesraad zou ermee kunnen leven dat dit 'Inclusief onderwijs' regionaal wordt aangeboden, mits het leerlingenvervoer voor die scholieren die daarvoor in aanmerking komen gewaarborgd is.
- De adviesraad vraagt zich af of het voldoende is wanneer jongerenwerkers van Factor W (op verzoek) tijdelijk ondersteuning op maat aan de jonge vrijwilligers van de tiener-en jongerencentra geven (Learning by doing). In elk geval dient volgens de adviesraad een professional steeds als achterwacht direct bereikbaar te zijn in geval

---

¹ Er wordt geen leeftijd aangegeven. Leeftijdsgrenzen kunnen per onderwerp verschillen. Globaal gaan we uit van -9 maanden tot 23 jaar.

- van een calamiteit of ongeval.
- De adviesraad is blij verrast met het weer invoeren of behouden van het geven van voorlichtingsactiviteiten op scholen over effecten van een gezonde leefstijl. Daarmee neemt de adviesraad aan dat het beëindigen van de subsidie onder maatregel 49 van het rapport 'Scherp aan de wind' teniet is gedaan. De adviesraad gaat ervan uit dat het hier het preventieprogramma 'De gezonde school en genotmiddelen' betreft.
- Wat betreft het programma Kanjertraining vraagt de adviesraad zich af of het wel verstandig is dit programma te verdiepen, zolang het basisprogramma nog onvoldoende geborgd is.
- Het is een goede zaak dat Come4Sports over de gehele gemeente wordt uitgebreid met het project Sport in de buurt. Maar wordt, zo vraagt de adviesraad zich af, ook na de rijksimpuls, het project voortgezet? Overigens lijkt het de adviesraad, dat dit project heel goed zou passen in het programma CtC.
- Terecht wordt in de nota vermeld dat de eigen kracht en de kracht van het sociale netwerk van groot belang zijn in de hulpverlening van de jongere. De adviesraad gaat ervan uit dat hier ook bedoeld wordt op inzet van vrijwilligers. De adviesraad meent dat een adequate scholing van het sociale netwerk van belang is, zodat zij op de juiste wijze de genoemde stut- en steunfunctie kunnen vervullen

Bijlage 1 van de nota 'Jeugd op Koers' Foto van de Katwijkse visies op het Jeugddomein 2012

Over het algemeen kan de adviesraad zich vinden in de gepresenteerde visies. In de pedagogische visie wordt gesteld dat het belangrijk is dat kinderen leren omgaan met conflicten en verschillen en niet vervallen in een 'wij-zij' denken. De adviesraad kan zich daarin vinden. Een goed hulpmiddel bij het oplossen van conflicten is leerling-bemiddeling en jongerenbemiddeling. Een daaraan voorafgaand instrument zou het opstellen (binnen bepaalde kaders) van gedragscodes door de leerlingen zelf kunnen zijn en een cursus conflicthantering. Voorbeelden en evaluaties zij te vinden op www.HetCCV.nl en op www.scholenveiligheid.nl

Bijlage 3 Schema doelen en indicatoren

De adviesraad heeft bijlage 3 niet aangetroffen. Bij navraag bleek deze bijlage ook niet op korte termijn beschikbaar te zijn zodat de adviesraad deze bijlage kan beoordelen. Niettemin vindt de adviesraad het van belang dat aangegeven wordt welke doelen worden gesteld in de zorg voor de jeugd. 15% (+) van de jeugd baart de gemeente zorg. De adviesraad neemt direct aan dat de gemeente dat percentage wil verlagen op basis van de in de nota genoemde inspanningen. Maar de vraag is met hoeveel procent wil men dat doen, m.a.w. wat is de ambitie en hoe denkt men die te bereiken. De adviesraad heeft in andere adviezen gewezen op de noodzaak van registratie, 0-meting en proces- en effectevaluatie. Pas dan weet men wat de inspanningen hebben opgeleverd en welke maatregel voor welk resultaat verantwoordelijk is. Dan kan ook verantwoording worden afgelegd over de kosten van maatregelen en projecten. Evaluatie wordt vaak als duur ondervonden. Dan wordt vaak gedacht aan wetenschappelijke evaluatie. Dat is lang niet altijd nodig. Niet zolang geleden is door de DSP -groep een betrekkelijk eenvoudig evaluatie-instrument ontwikkeld. Zie de website van het Centrum voor criminaliteitspreventie en veiligheid, www.hetccv.nl

Tenslotte

De adviesraad is van oordeel dat uit de nota ‘ Jeugd op Koers’ blijkt dat er veel wordt gedaan voor de Katwijkse jeugd om deze in het juiste spoor te krijgen of te houden, zodat zij opgroeit tot evenwichtige volwassen deelnemers aan de maatschappij in Katwijk en daarbuiten.

Twijfels bestaan er bij de adviesraad over de samenhang van alle preventieve maatregelen die genomen worden en in de nabije toekomst genomen zullen worden. De adviesraad meent dat de inspanningen nog te weinig gericht zijn om te voorkomen dat ouders en jongeren gebruik hoeven te maken van het Centrum voor Jeugd en Gezin. Daarbij tekent de adviesraad direct aan dat het Centrum voor Jeugd en Gezin onmisbaar is bij de preventie in de zin van vroegsignalering en het voorkomen dat de problematiek ernstiger wordt zodat zwaardere maatregelen moet worden ingezet.

In de nota wordt op onderdelen een aanzet gegeven om de transitie jeugd ook in Katwijk te doen slagen. De adviesraad wenst het bestuur en de ambtenaren daarbij veel wijsheid toe. Er komt nog veel werk op hen af. De adviesraad wil graag in adviserende zin bij dat werk betrokken blijven om zo bij te dragen aan een evenwichtig participerende jeugd in Katwijk.

Namens de Wmo adviesraad Katwijk

F.Jonkman, voorzitter

E.Eekma, secretaris

WMO-12-006 (Contactpersoon dhr L.Tonino)

Samenvattend advies WMO-raad

Niet altijd is helder wat de afzonderlijke maatregel / actie beoogt en in welk specifiek kader de maatregel / actie plaatsvindt

veel werk vindt thans plaats maar coordinatie is onvoldoende

Het effect van een aantal langer lopende projecten / interventies zijn niet aangegeven.

Er heeft geen enquête onder de jeugd plaatsgevonden over de beleving van wonen, werk, onderwijs en vrije tijd.

De WMORaad refereert aan JPT-gegevens uit onderzoek door Tympan.

De WMORaad concludeert dat op het landelijke percentage van 85 % af te dingen is.

In een zeer vroeg stadium zouden de voorwaarden gerealiseerd moeten worden om deze 15% (+) ongestoord op te laten groeien.

De WMORaad wil voorkomen dat jeugdigen of hun ouders hulp nodig hebben van Jeugd en Gezin

meer moet worden ingezet op primaire preventie d.w.z. het scheppen van een leefklimaat, waarbij negatief afwijkend gedrag zoveel mogelijk wordt voorkomen.

De WMORaad wijst op het programma Communities That Care (kosten CtC 35.000,-)

Reactie gemeente

In het implementatieplan wordt hierop verder ingegaan.

In het implementatieplan wordt er getracht hier meer samenhang in aan te brengen door activiteiten in programma's bijeen te brengen

Effecten zijn moeilijk te meten, in de monitoring is vooral de voortgang van de prestaties aan de orde geweest; bij de effecten is wel stilgestaan maar meer in de zin dat er aandacht aan moest worden besteed.

Wij hebben gekozen om op basis van een inventarisatie van risicofactoren en de foto die is gemaakt aan de hand van objectieve gegevens. Op deze wijze nemen we de jeugd heel serieus. Hiertoe hebben we ons beperkt.

Vanzelfsprekend krijgen de opvattingen van de jeugd bij het implementeren van de noodzakelijke vernieuwingen nadrukkelijk aandacht.

Katwijk kent geen JPT. Katwijk lijkt gunstig af te steken voor wat betreft criminaliteit ten opzichte van de regiogemeenten. Het JPP dat in de duin en bollenstreek een lange geschiedenis kent, is hiervoor het alternatief. Het aantal jongeren met een jeugdreclasseringsmaatregel is overigens in de laatste jaren teruggelopen.

Wij menen dat deze conclusie nog niet te trekken is. De cijfers (foto) zijn niet stevig genoeg. De cijfers die beschikbaar zijn, geven overigens wel aanleiding tot deze conclusie.

Er is daarom ook aanzienlijk ingezet op Voor en Vroegschoolse Educatieve programma's en op vroegsignalering in het peuterspeelzaalwerk / kinderopvang

Het CJG is bedoeld voor iedereen die opvoed- en opgroevragen heeft; het consultatiebureau is onderdeel van het CJG. Het kan niet genoeg gezegd worden dat het CJG een basisvoorziening is voor iedereen!!

De functie toegang tot de jeugdzorg is hierin slechts een aanvullend onderdeel om hulp direct, op maat, snel en samen te organiseren. Het gaat inderdaad om de noodzaak van zware jeugdzorg te voorkomen.

De nota JOK 2.0 gaat juist hierover!! Wij beschouwen deze opvatting als een adhesieverklaring.

Wij hebben een soortgelijke aanpak aan de hand van de wijkbarometer en de wijze waarop de ambulante jongerenwerkers (JOS) zich inzetten / ingezet worden in samenwerking met gemeentelijke diensten en politie. De inzet is wellicht minder geformaliseerd dan die van het CtC. In voorkomende gevallen wordt samengewerkt met diverse partners. Deze inzet zal voortgezet moeten worden en wellicht geïntensiveerd.

De adviesraad vraagt zich af wat de waarde van de regionale visie Zorg voor Jeugd is en of deze visie ook door het College omarmd wordt.

In HR verband is deze vastgesteld. Katwijk heeft haar instemming betuigt. Het betreft algemene kaders en uitgangspunten die gedeeld worden. Katwijk heeft alle ruimte om hieraan kleur te geven.

Onduidelijk is, althans voor de adviesraad, wat aan jeugdzorg op gemeentelijk niveau en op regionaal niveau plaatsvindt en waar de verantwoordelijkheden liggen. Dat roept bij de adviesraad de vraag op of er al een eerste beeld over bovenlokale samenwerking beschikbaar is.

In de ketenaanpak jeugd wordt al jarenlang op HR-niveau samengewerkt. In de regio worden samen met de instellingen visie en kaders ontwikkeld en uitvoering van de wet voorbereid. De VIR en 1G1P en het bedrijfsplan CJG zijn concrete resultaten.

In hoofdstuk 4.2.1 wordt gemeld dat de sociale infrastructuur kan worden ingezet voor een deel van de ca. 15% van de jeugd die meer aandacht vergt. Welk deel betreft het hier?

De 15 % is onder te verdelen in 12 en 3 %. Het gaat vooral om een deel van de 12 % en met de bedenkingen van de WMO-raad over de 85% indachtig gaat het ook om een deel van deze 85%.

Is de sociale infrastructuur ook afdoende voor het deel van de 85% van de jeugdigen die het redelijk doet,

Ja, deze is afdoende maar.....verbeteringen zijn noodzakelijk door meer samenhang en focus op preventie en herstel te brengen.

Vallen onder de jeugdigen die meer aandacht vergen ook de jeugdige mantelzorgers en zo ja wordt daarop extra geïnvesteerd?

Deze zijn niet als zodanig bekend. Dat geldt evenzeer voor de omvang.

Graag wordt de adviesraad op de hoogte gehouden van de ondersteuningsplannen waar nu overleg over wordt gevoerd.

Dat is aan de schoolbesturen.

De adviesraad spreekt niettemin zijn bezorgdheid uit – gelet ook op de financiële middelen en de beschikbare expertise- of het in de praktijk haalbaar is.

Wij zijn ons ervan bewust dat de ambities hoog zijn.

In elk geval dient volgens de adviesraad een professional steeds als achterwacht direct bereikbaar te zijn in geval van een calamiteit of ongeval.

Een interessante gedachte maar hier is toch het bestuur van het jongerencentrum, in eerste instantie verantwoordelijk. De eigen kracht van jongerencentra staat bij de inzet van beroepskrachten voorop! Zij dienen deze te versterken en niet de verantwoordelijkheden over te nemen.

De WMO-raad is verheugd over het weer invoeren het preventieprogramma 'De gezonde school en genotmiddelen'

Dit uitgangspunt is correct. Van een aantal onderdelen maakten scholen geen gebruik; een aantal gaan door en worden op andere wijze bekostigd.

De WMO-raad vraagt zich af of het verstandig is dit programma (kanjertraining) te verdiepen, zolang het basisprogramma nog onvoldoende geborgd is

Borging vindt juist plaats door in te zetten op een verdieping.

Sport in de buurt. Maar wordt, zo vraagt de adviesraad zich af, ook na de rijksimpuls, het project voortgezet?

De rijksmiddelen zijn structureel van karakter.

De adviesraad meent dat een adequate scholing van het sociale netwerk van belang is, zodat zij op de juiste wijze de genoemde stut- en steunfunctie kunnen vervullen

Scholing van beroepskrachten is onderdeel van de huidige pilot. De pilots die nog in het verschiet liggen, zullen ook deskundigheidsbevorderende onderdelen kennen.

Er wordt veel gedaan voor de Katwijkse jeugd om deze vka in het juiste spoor te krijgen of te houden

De samenhang van alle preventieve maatregelen moet meer worden aangebracht.

De nota JOK 2.0 gaat juist hierover!! Wij beschouwen deze opvatting als een adhesieverklaring.

Veel onderdelen in de beleidsnotitie geven een aanzet om de transitie van de jeugdzorg ook in Katwijk te doen slagen.

vka

Opmerkingen tijdens de commissievergadering van 4 december j.l.

*Onderzoek naar oorzaken van de relatief slechte staat van de jeugd in Katwijk.

Nuttig om beleidsmaatregelen gericht in te zetten volgens diagnose model. Het gaat er om de kwaliteit met kleine stappen te verbeteren. Hebben we zicht op de echte oorzaken? Schakel hiervoor deskundigen in waaronder de GGD.

Reactie

Hiervoor zal een bijeenkomst van deskundigen worden georganiseerd.

verwerkt in oplegnotitie

*De Meerpaal, de Vuurbaak, de Boei betreffen open instuif voor iedereen toegankelijk en is derhalve open jongerenwerk.

Het kan gezegd worden dat deze vorm van jongerenwerk voor iedereen toegankelijk is; desondanks is het feitelijk slechts voor een selecte groep jongeren. Van, voor en door is een werkprincipe dat jongerenwerk onderscheid van jeugdwerk. Zodra er een aanvraag wordt ingediend die vergelijkbaar is met die van de huidige jongerencentra dient deze ambtelijk te worden getoetst. In het verleden is van bovengenoemd jeugdwerk een dergelijke aanvraag niet ontvangen. In het nieuwe beleid zal overigens vooral aandacht bestaan voor het “stedelijke” jongerenwerk van enige omvang juist vanwege de kwaliteitseisen van het jongerenwerk om dit jongerenwerk succesvol te maken.

*Aan de uitspraak dat **professionele ondersteuning** van het jongerenwerk tijdelijk van aard is, wordt betwijfeld. Beroepskrachten zijn in feite "kartrekkers".

Het ontbreken van professionals is de klok terugzetten.

Er is wel een bezuinigingstaakstelling op de ondersteuning van het clubwerk. De vraag is gesteld of het clubwerk professionele ondersteuning nodig heeft.

Hiermee is niet gezegd dat het jongerenwerk niet meer “van, voor en door” jongeren is; Jongerenwerkers ondersteunen jongerencentra in de vorm van learning by doing, begeleiden groepen door naar jongerencentra, begeleiden individuele jongeren in trajecten om hen als het ware weer “in hun eigen kracht” te zetten bij hun ontwikkeling. Met het oog op de transitie in 2015 wordt beroepskrachten een rol in de noodzakelijk samenhangende aanpak toegedacht.

* integraliteit krijgt weinig aandacht; **samenhang** en dwarsverbanden worden gemist; aan coördinatie is behoefte.

Samenhang staat nadrukkelijk als doelstelling op prestatieniveau benoemd. Ook in de visie wordt aandacht besteed aan de noodzakelijke samenhang tussen algemene voorzieningen en de jeugdzorg. Bovendien wordt door het aanbrengen van de focus in het jeugdbeleid in JOK 2.0 de noodzaak van het aanbrengen van samenhang tussen de verschillende activiteiten en programma's als het ware afgedwongen. Met ouders, onderwijs, CJG en huisartsen is samenwerking vooral wat betreft de signaalfunctie. Van VVE t/m VSV. Het dichterbij de burger brengen van het beleid (3D) geeft al bijna vanzelf samenhang. Ook verschillende uitgangspunten zoals de klant centraal stellen verplicht tot samenhang (het is bijna onontkoombaar).

verwerkt in nota JOK 2.0.
toegevoegd als een van de prestatiedoelen (pagina 10)

* aan **effectmeting** is te gemakkelijk voorbijgegaan (kort door de bocht); Prestaties zijn meetbaar. Meten is weten.

Sinds zo'n 11 jaar geleden heeft Katwijk veel ingezet op VVE; resultaten laten zich nog niet zien en laten zich ook moeilijk zien. Wellicht waren er anders nog wel veel meer negatieve afwijkingen. Het gaat er om welke inzet je hebt gepleegd (we waren de enige gemeente met een dergelijke inzet in de duin en bol; lastig zonder 0 meting en dan is ook teveel bias in de vervolgmeting)

Er moet ook niet overdreven worden aan de hand van wat de foto te zien geeft. Enige relativiteit kan niet ontbreken. De cijfers van de gezondheidspeiling van de GGD werden in Kaag en Braasem gebruikt om aan te geven dat het wel heel erg slecht gaat met de jeugd in Kaag en Braasem; In de regio was men jaloers op onze lokale alcoholmaatregelen terwijl we toch in de rode cijfers blijven) Een goede monitoring blijft overigens van belang.

Het meten van maatschappelijke effecten is zeer kostbaar! Het resultaat is veelal een bevestiging van wat al bekend c.q. zichtbaar is.

Effectmeting vindt plaats op methoden en werkwijzen en vervolgens als bewezen effectieve methode aan de man gebracht (vaak ook weer voor veel geld). In de jeugdzorg streven we er naar zoveel mogelijk van deze methoden (evidence based) gebruik te maken. Het programma positief opvoeden (Tripple P) is er zo een. Benchmarking zou een instrument kunnen zijn, ware het niet dat jarenlange benchmarking weliswaar trends aangeeft maar niet de oorzaken van deze trends blootlegt. Het nemen van een vierjaarlijkse foto is een vorm van effectmeting. De huidige foto is in dit verband te beschouwen als een nul-meting. De gemaakte foto 2012 laat negatieve afwijkingen zien t.o.v. regio. De foto laat problemen met de gezondheid zien: Behoudt daarom de combinatiefuncties en sport in de buurt; stimuleer de projecten gezonde school. E.d. We brengen op dit gebied meer focus aan op het moment dat we ons aanmelden om als JOGG-gemeente in aanmerking te komen. JOGG staat voor jongeren op gezond gewicht. Op dit moment bekijken we of we de noodzakelijk ambtelijke capaciteit voor de coordinatie beschikbaar kunnen krijgen.

* bij een focus op algemene ontwikkeling laat je dan preventie liggen?

* JOK 2.0 is simpelweg voortzetting van bestaand beleid; er gebeurt niet veel met de foto!

* waarom geen CTC?

* **digitale beleving in vrije tijd** is een vorm van verslaving en heeft negatieve gevolgen (concentratie en gezond gewicht)

geenszins

voortzetten van het bestaande en hierin focus aanbrengen (en samenhang)

Deze vraag is al beantwoord richting de WMO raad.

De opvoeding door de ouders speelt hierin een cruciale rol. Alle vormen van vrije tijdsbesteding (waaronder de aandacht voor bewegen), die de gemeente mogelijk maakt, hebben een preventieve werking om dergelijke excessen te voorkomen. In de nota gezondheidsbeleid en de notitie verslavingsbeleid zal hierop nader worden ingegaan. Binnen het platform Kocon is hier recent al aandacht voor gevraagd.

* **Jeugdparticipatie**; enquête / behoefte peiling jeugd ontbreekt. Jongeren betrekken. Een representatieve afspiegeling. Maak gebruik van de eigen kracht!

Voor het bevorderen van jeugdparticipatie in de vorm van speciale voorzieningen (politieke en maatschappelijke participatie) is sinds een aantal jaren geen subsidie meer beschikbaar gesteld. Jongeren worden in het jongerenwerk per definitie intensief betrokken bij het jongerenwerk (van, voor en door). Jongeren worden betrokken bij de uitvoering van de activiteiten en de programma's zelf. De ene keer meer; de andere keer minder. Door alle gegevens over de toestand van de jeugd bij elkaar te brengen staan jongeren zeer centraal in deze nota en wordt er serieus rekening met hen gehouden. Het incidenteel betrekken van jongeren bij beleid is niet in alle gevallen opportuun en in deze (incidentele) vorm zeer arbeidsintensief. Er kan immers geen gebruik worden gemaakt van enige vorm van geïnstitutionaliseerde inspraak / participatie omdat deze eenvoudigweg niet aanwezig is. Van representativiteit is bij welke vorm van jeugdparticipatie nauwelijks sprake; hierop is in het verleden (van B-involved) erg veel kritiek geweest terwijl juist hier eigen kracht aanwezig was. Betrokkenheid van jongeren is vooral van belang wanneer het gaat om de eigen ontwikkeling van jongeren, de eigen toekomst en de eigen directe omgeving. Veel trajecten van jongeren in het jongerenwerk zijn gericht op het motiveren van hen bij het werken aan hun ontwikkeling vooral als deze niet zo vanzelfsprekend verloopt. Juist dan geldt het principe als een methodisch principe "op eigen kracht".

tekst opgenomen in de oplegnotitie

* nadere onderbouwing 3 D- transitieproof (nut en noodzaak van deze nota nu!)

De nota anticipeert op de transitie en bereidt deze als het ware voor.

*Goede evaluatie van het huidige beleid ontbreekt.

Het beleid is nooit zo gefocused geweest als nu wordt voorgesteld. De inzet wordt nu gericht op het verminderen van de toestroom in de (zware) jeugdzorg. Deze smart geformuleerde doelstelling is op effectniveau en is een helder evaluatiecriterium.

* blijft taalondersteuning binnen het huidige budget?

Deze vraag kan met een helder Ja beantwoord worden.

*aanpak hangjongeren succes?

Ja, maar moeilijk meetbaar; er zijn veel factoren die invloed hebben op overlast. De overlast wordt beheersbaar; de individuele jongere is niet meer anoniem. Overlast op locatie wordt veelal minder; de groep verplaatst zich, de groep gaat uit elkaar.

* budgettair neutraal haalbaar?

De verschillende ombuigingstaakstellingen in het kader van Scherp aan de Wind maken dit op een aantal fronten minder vanzelfsprekend.

* maatschappelijke stages niet meer verplicht door het rijk? Hoe gaan we hiermee om?

* de nota kent een te veel zorgkarakter; het knippen en plakken is niet genoeg.

Er komen in de nabije toekomst een aantal nota's over de jeugdzorg. Deze zullen duidelijk maken dat deze nota JOK 2.0 weliswaar een zorgkarakter draagt als focus maar op generlei wijze een "zorgnota" is. Het zorgkarakter wordt overigens gezien als een pedagogische inzet binnen de algemene voorzieningen.

Positief jeugdbeleid heeft ook te maken met de inrichting van de wijken.

* investeer in mantelzorgers;

* medewerking van **ouders** is belangrijk. Hoe ondersteun je hen. Betrek de ouders erbij!

* Verminder de 15 %.

In het domein van ruimtelijke ordening zijn belangrijke bijdragen te leveren aan het jeugdbeleid zoals het realiseren van kindvriendelijke wijken en veilige wijken. Ook in het wijkgericht werken waar het gaat om onder meer sociale binding in de wijk en het werken aan de hand van de wijkbarometer, staat bij het “elkaar kennen” ook het elkaar steunen centraal. In het kader van het jeugdbeleid gaat het om de onderlinge steun bij eenvoudige opvoedvragen. Wijk- en buurtverenigingen, jeugdverenigingen, sportverenigingen, scholen en ook de Centra voor Jeugd en Gezin spelen hierin een rol.

Jonge mantelzorgers zijn bij de gemeente vooralsnog niet bekend.

Deze inzet kan worden teruggevonden in de nota.

De foto heeft het karakter van een eerste nul-meting. In het commentaar op het WMO-advies is vermeld dat we niet hele scherpe uitspraken over de geldigheid van de landelijke percentages voor Katwijk kunnen doen. Vooralsnog gaan we hier van uit en streven naar een vermindering van de toestroom naar zware jeugdzorg.

Tekst over de pedagogische civil
society aangescherpt in de nota pagina
5